

Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon
palvelujen ja kustannusten vertailu 2008

Kehitysvammahuollon työryhmä
18.6.2009
Aila Kumpulainen

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Aila Kumpulainen
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Oy Ab 2009
Helsinki

Tekijä(t) Kuusikko-työryhmän kehitysvammahuollon asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Aila Kumpulainen		
Nimike Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon palvelujen ja kustannusten vertailu 2008		
Julkaisija (virasto tai laitos) Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali- ja terveystoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut, Oulun sosiaali- ja terveystoimi	Julkaisu-aika 6/2009	Sivumäärä, liitteet 13 s + liitteet
Sarja nimike Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		Osanumero 2/2009
ISSN-numero 1457-5078	Kieli Suomi	
<p>Vuoden 2008 aikana yhteensä 5 459 henkilöä käytti kehitysvammaisten erityishuollon palveluja Kuusikon kunnissa. Palveluja käytti noin 86 % kunnissa asuvista kehitysvammaisista henkilöistä. Kehitysvamma - huollon palveluihin ja tukitoimiin käytettiin Kuusikon kunnissa 154,6 milj. euroa vuonna 2008. Kokonaiskustannukset nousivat reaalisesti 3,7 % edellisestä vuodesta. Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneen asiakkaan palvelujen kustannukset kunnalle olivat keskimäärin 28 314 euroa vuodessa.</p> <p>Kehitysvammaisten palvelujen asiakasmäärä Viisikon kunnissa on kasvanut noin 10 % (n. 440 henkilöä) vuodesta 2004 ja kehitysvammaisten erityishuollon kustannukset ovat vastaavana aikana nousseet 18 %.</p> <p>Vuonna 2008 yli puolet kaikista kehitysvammaista henkilöistä kunnassa käytti työ- ja päivätoiminnan palveluja ja 47 % käytti asumispalveluja. Omaistensa luona asui noin 3 000 kehitysvammaista henkilöä. Vajaalla puolella omaistensa kanssa asuvista oli käytössään omaishoidontuki.</p> <p>Kunnallisiin autetun asumisen yksiköihin tehdyn kyselyn tulokset kertoivat, että 33 autetun asumisen yksiköissä oli yhteensä 427 asumispaikkaa, joista 385 pitkäaikaiseen asumiseen tarkoitettuja ja 42 lyhytaikaispaikkaa. Yksikköjen keskimääräinen koko oli 12,9 asukasta. Suurimmat yksiköt olivat Oulussa ja pienimmät Vantaalla.</p> <p>Yksiköissä oli viikolla 14 yhteensä 415 asukasta. Kelan hoitotuen eri luokkiin luokiteltuja oli asiakkaista 370. Heistä 89 sai perushoitotukea, 174 korotettua hoitotukea ja 107 ylintä hoitotukea.</p> <p>Kyselyviikolla yksiköissä työskenteli 317 työntekijää, joista 302 hoitotehtävissä. Keskimääräinen henkilöstömitoitus yksiköissä oli 0,85 ja hoitohenkilöstön mitoitus 0,81 työntekijää asukasta kohti. Yksiköt olivat hyvin erilaisia, hoitohenkilöstön vaihteluväli oli 0,34-2,67 työntekijää asiakasta kohti.</p>		
Asiasanat Vammaiset, kustannukset, kuntavertailu		
Tiedustelut Työryhmän jäsenet, liite 7	Jakelu www.kuusikkokunnat.fi	

Sisällysluettelo

LIITTEET	2
1 JOHDANTO	3
2 KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT, SUORITTEET JA KUSTANNUKSET	3
2.1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä kunnissa 2004 ja 2008	3
2.2 Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto 2008	4
2.3 Kehitysvammahuollon asiakkaat ja suoritteet 2004 -2008	5
2.4 Kehitysvammahuollon kustannukset vuosina 2004 – 2008	5
3 LAITOSHOITO	7
4 ASUMISPALVELUT	8
4.1 Kysely kunnallisen autetun asumisen yksiköissä	10
5 LYHYTAIKAINEN HOITO	10
6 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA	12
7 YHTEENVETO	12

Liitteet

1	Kehitysvammahuollon palvelujen ja tiedonkeruun määritelmät 2008
2	Taulukoita ja kaavioita kehitysvammahuollon palveluista ja kustannuksista 2008
2B	Kehitysvammahuollon palvelut ja kustannukset 2004-2008
3	Kehitysvammahuollon kustannukset vuosina 2004-2008 vuoden 2008 rahan arvossa
4	Kehitysvammahuollon asiakkaiden pääasiallinen asumismuoto 31.12.2008
5A ja B	Omaishoidontuki kehitysvammaisten henkilöiden hoitomuotona
6	Kunnallisen autetun asumisen yksiköiden kysely maaliskuussa 2009
7	Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot

1 Johdanto

Suomen kuusi suurinta kaupunkia, (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) eli Kuusikko-työryhmä ovat vertailleet vuodesta 2005 alkaen kehitysvammaisille henkilöille tarjoamiaan palveluja ja palvelujen kustannuksia. Vuodesta 2000 alkaen vertailua tehtiin viiden suurimman kaupungin Viisikko-yhteistyönä.

Tarkastelussa käsitellään pääsääntöisesti kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisia palveluja (myöhemmin KvL tai kehitysvammalaki). Kunnat järjestävät kehitysvammaisten erityishuollon palvelut itse tai ostavat niitä erityishuollon kuntayhtymiltä, toisilta kunnilta tai yksityisiltä palvelun tuottajilta. Kuusikon kunnista Turussa osa näistä palveluista toteutetaan pääosin sosiaalihoitolain mukaisesti.

Raportissa on tarkasteltu kehitysvammaisten palveluja käyttävien asiakkaiden ikämuutoksia sekä palvelurakenteen kehitystä vuosien 2004 (Oulu 2005) ja 2008 välillä. Tällä kertaa tarkasteltiin erityisesti kunnallisen autetun asumisen henkilöstömitoitusta tekemällä kunnallisiin autetun asumisen yksiköihin kysely viikolla 14. Kyselyn tulokset ovat liitteessä 6 ja niitä on käsitelty myös raportin kappaleessa 4.1. Lisäksi on käsitelty tarkemmin lyhytaikaishoitoa ja työ- ja päivätoiminnan kuljetuskustannuksia sekä omaishoidontuen käyttöä. Kaikki vertailuun kootut toiminta- ja kustannustiedot vuosilta 2004 -2008 ovat liitteissä 2.

Vertailun on tuottanut Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon asiantuntijoista koostuva työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Birgitta Huurre Turusta ja sihteerinä Aila Kumpulainen. Työryhmän jäsenten yhteystiedot ovat liitteessä 7.

2 Kehitysvammahuollon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Kuusikon kunnissa kehitysvammahuollon asiakkuuden määrittely perustuu ensisijaisesti kehitysvammalakiin (KvL 1 §). Kehitysvammahuollon palveluja voidaan järjestää muillekin erityisryhmille, esimerkiksi autistisille henkilöille. Palveluja tuotetaan kehitysvammaisille henkilöille myös ensisijaisten lakien (esim. sosiaalihoitolaki ja päivähoitolaki) perusteella mutta pääosin nämä palvelut eivät ole mukana raportin tiedoissa.

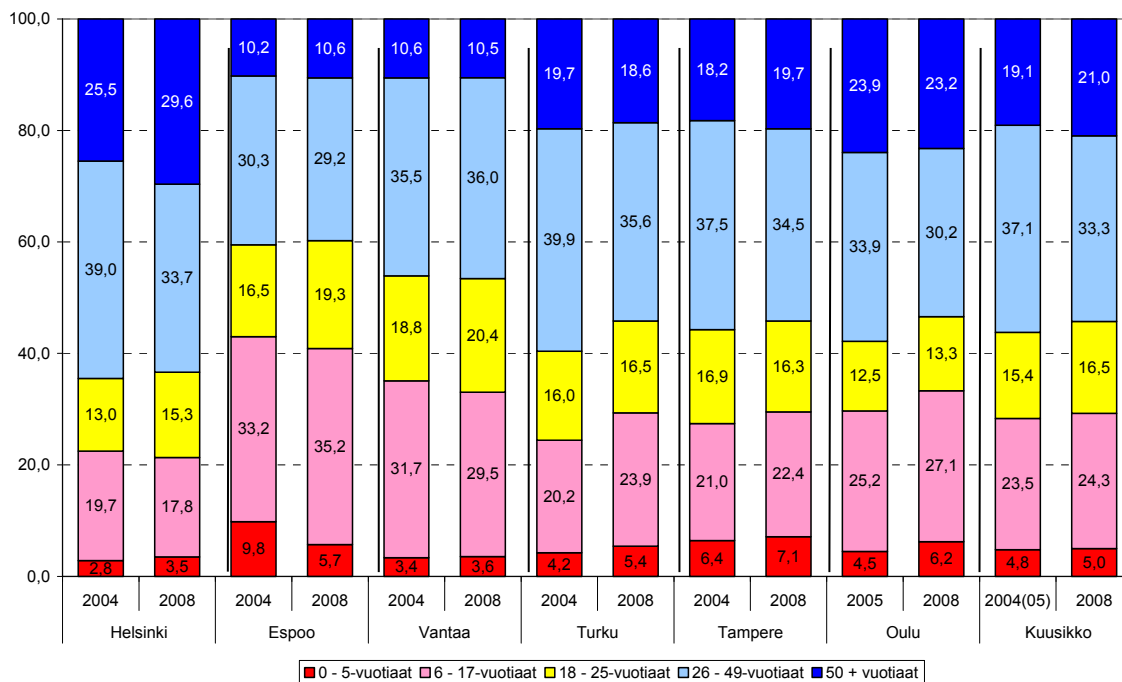
2.1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä kunnissa 2004 ja 2008

Kehitysvammaisia henkilöitä oli vuonna 2008 Kuusikon kaupungeissa 6 185 henkilöä, mikä oli keskimäärin 0,4 % kunnan väestöstä. Osuus vaihteli välillä 0,34 % - 0,6 %.Heistä noin 1 800 oli alle18-vuotiaita, noin 3 100 henkilöä 18 - 49-vuotiaita ja vähän yli 1 300 henkilöä 50 -vuotta täyttäneitä

Kehitysvammaisten henkilöiden määrä ikäryhmittäin 2004(Oulu 2005) ja 2008 sekä muutos % ikäryhmittäin 2004-2008				
	Henkilöt 2004	Henkilöt 2008	Muutos, henkilöä	Muutos %
Yhteensä	5 662	6 185	523	9,2
0 - 5-vuotiaat	269	309	40	14,9
6 - 17-vuotiaat	1 345	1 500	155	11,5
18 - 25-vuotiaat	853	1 019	166	19,5
26 - 49-vuotiaat	2 080	2 060	-20	-1,0
50 + vuotiaat	1 115	1 297	182	16,3

Kehitysvammaisten henkilöiden ikäryhmistä suhteellisesti eniten on kasvanut nuorten aikuisten (18-25v) ikäryhmä sekä ikääntyvien (50+) ikäryhmä. Myös alle kouluikäisten ikäryhmä on kasvanut lähes 15 % viiden viime vuoden aikana. Ikäryhmä 26-49-vuotiaat on ainoa määrällisesti hieman pienentynyt ikäryhmä.

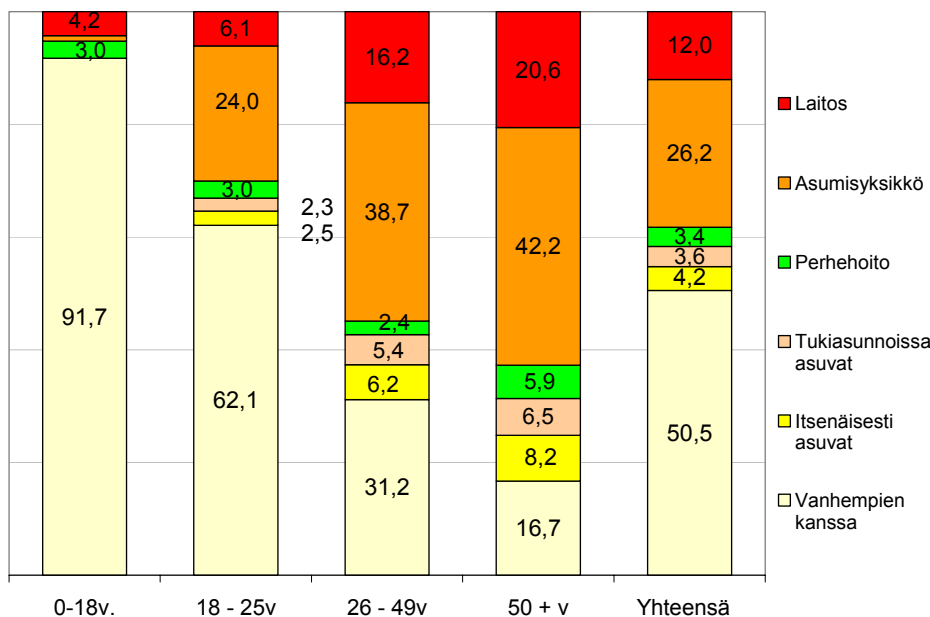
Kuvio 1. Kehitysvammaisten henkilöiden eri ikäryhmien %-osuus 2004 ja 2008 Kuusikon kunnissa

2.2 Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto 2008

Noin puolet kehitysvammaisista henkilöistä asui vanhempiensa kanssa Kuusikon kunnissa vuonna 2008. Heistä valtaosa oli lapsia tai nuoria. Yli 18-vuotiaista 1400 asui yhä vanhempiensa kanssa¹. Erilaisten asumispalvelujen asiakkaita oli noin 1 800 henkilöä, ja laitoksissa asui noin 730 kehitysvammaista henkilöä. Perhehoito on vuosittain vähentynyt perhehoitajien vaikean saatavuuden vuoksi ja perhehoidossa oli vuonna 2008 enää runsas 200 kehitysvammaista henkilöä. (Liite 4)

Kuvio 2. Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto ikäryhmittäin joulukuussa 2008

¹ Sisältää Helsingin osalta itsenäisesti asuvat.

2.3 Kehitysvammahuollon asiakkaat ja suoritteet 2004 -2008

Kehitysvammahuollon palveluja käytti 5 459 henkilöä, eli 86 % kaupunkien kehitysvammaisista henkilöistä vuonna 2008.

	Kehitysvammahuollon asiakkaat 2004-2008			Muutos %	
	2004(Viisikko)	2007	2008	2004-2008 (Viisikko)	2007-2008 (Kuusikko)
Kokonaisasiakasmäärä	4 345	5 138	5 459	10,1	6,2
Laitoshoito	1 035	1 257	1 245	-2,3	-1,0
Asumispalvelut	1 909	2 430	2 549	14,7	4,9
Perhehoito	500	428	435	-14,8	1,6
Työ- ja päivätoimintakeskukset	1 942	2 345	2 359	7,8	0,6
Avotyö/tuettu työllistyminen	410	485	548	9,8	13,0

Asiakasmäärä Viisikon kunnissa on kasvanut runsaat 10 % (440 henkilöä) vuodesta 2004. Asiakkaiden määrä on kasvanut eniten asumispalveluissa (280 asiakasta) ja työ- ja päivätoiminnassa (200 asiakasta). Perhehoidon ja laitoshoidon asiakkaat ovat vähentyneet. Asiakasmäärä kasvoi suuresti juuri 2007-2008. Prosentuaalisesti suurinta kasvu tällä jaksolla oli Helsingissä, mikä osittain saattaa johtua tarkentuneesta tilastoinnista.

Käyttöpäivistä tarkastellen eniten ovat kasvaneet asumispalvelut, työ- ja päivätoimintakeskusten toiminta ja tuettu työ/työllistyminen. Jos asumiseen liittyvät suoritteet muutetaan laskennallisesti kokovuotisiksi hoito/asumispaikoiksi, ovat laitoshoidon ”kokovuotiset paikat” vähentyneet (viisikossa) noin 11 paikan verran ja asumispalvelupaikat vastaavasti lisääntyneet 210 paikan verran. Perhehoidossa vähentymistä on tapahtunut kahdeksan paikan verran.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kehitysvammahuollon palvelujen suorittemäärät tärkeimmissä palveluissa vuosina 2004, 2007 ja 2008.

	Kehitysvammahuollon suoritteet 2004-2008			Muutos %	
	2004(Viisikko)	2007	2008	2004-2008 (Viisikko)	2007-2008 (Kuusikko)
Laitoshoito	255 288	278 758	278 118	-1,5	-0,2
Asumispalvelut	481 019	643 683	659 690	15,9	2,5
Perhehoito	68 469	68 668	66 242	-4,4	-3,5
Työ- ja päivätoimintakeskukset	296 096	360 298	370 619	9,8	2,9
Avotyö/tuettu työllistyminen	53 312	73 135	79 064	7,9	8,1

2.4 Kehitysvammahuollon kustannukset vuosina 2004 – 2008

Kehitysvammaisten henkilöiden palveluihin ja tukitoimiin käytettiin 154,6 milj. euroa vuonna 2008 Kuusikon kunnissa. Vuoteen 2004 verrattuna olivat kustannukset Viisikon kunnissa reaalisesti 18 % suuremmat vuonna 2008. Täten kokonaiskustannusten vuosittainen nousu ajanjaksolla oli keskimäärin 4 %.

Asumispalvelujen kustannukset ovat nousseet vuodesta 2004 yli 26 %. Laitoshoidon kustannukset ovat nousseet 11 % ja työ- ja päivätoiminnan kustannukset 15 % vuodesta 2004. Laitoshoidon kustannukset ovat kasvaneet vaikka asiakasmäärä on vähentynyt. Laitoshoitoa käyttävät vakinaiset ja tilapäiset asiakkaat tarvitsevat suhteellisesti entistä enemmän henkilöstöresursseja.

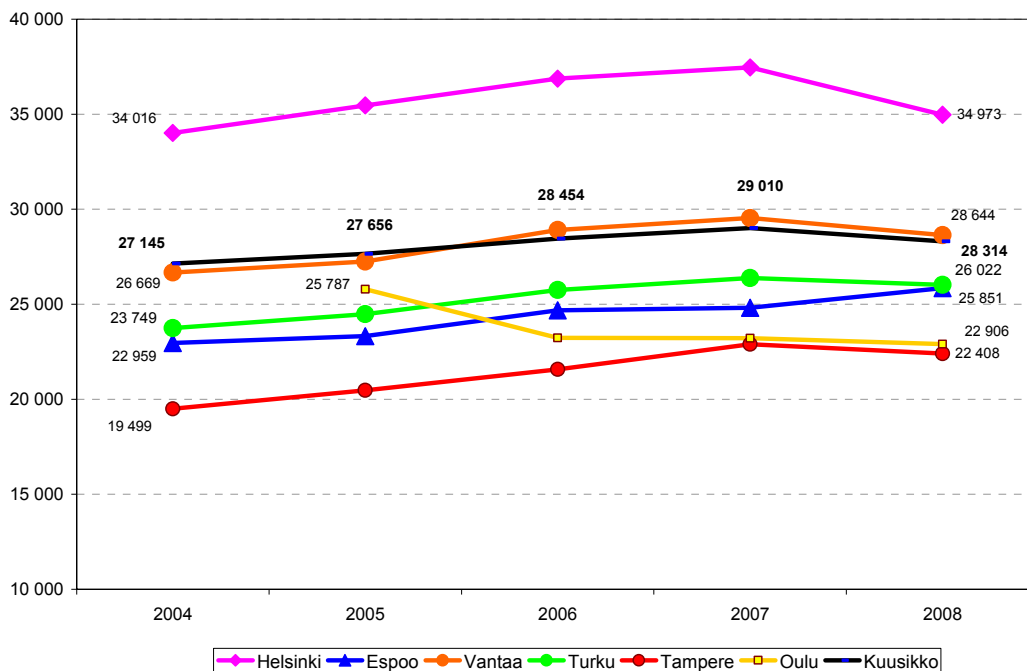
	Kehitysvammahuollon nettokustannukset 2004-2008 (vuoden 2008 arvossa)			Muutos % vuoden 2008 rahan arvossa	
	2004(Viisikko)	2007	2008	2004-2008 (Viisikko)	2007-2008 (Kuusikko)
Kokonaiskustannukset	117 944 677	149 055 018	154 565 088	18,0	3,7
Laitoshoito	44 008 236	54 167 884	54 668 831	11,4	0,9
Asumispalvelut	40 508 144	54 926 083	58 301 674	26,2	6,1
Perhehoito	3 552 751	3 714 600	3 505 805	-2,4	-5,6
Työ- ja päivätoiminta	22 517 531	26 073 849	28 032 664	15,4	7,5
Muut palvelut	7 358 003	10 313 388	10 056 111	29,6	-2,5

Kehitysvammahuollon nettokokonaiskustannukset 2008 ja nettokustannukset asiakasta kohti sekä kustannusten muutos vuodesta 2007					
	Kokonaiskus- tannukset euroa	muutos defl %	Kustannukset /asiakas	muutos %	defl
Helsinki	61 971 297	0,1	34 973	-6,6	
Espoo	21 249 879	10,2	25 851	4,2	
Vantaa	19 363 017	3,1	28 644	-3,0	
Turku	18 683 495	2,8	26 022	-1,4	
Tampere	17 858 810	4,3	22 408	-2,1	
Oulu	15 438 591	4,6	22 906	-1,3	
Kuusikko	154 565 088	3,7	28 314	-2,4	

Kustannukset nousivat reaalisesti 3,7 % edellisestä vuodesta. Espoon kustannukset nousivat eniten, noin 10 %, kun Helsingin kustannukset pysyivät lähes vuoden 2007 tasolla. Muissa kunnissa nousu oli 2,8 – 4,6 %. Espoon kustannusten nousua selittää erityisesti se, että tilapäistä laitoshoidon on jouduttu huomattavasti lisäämään mm omaishoidon vapaiden järjestämiseksi. Myös erityisen vahvasti resursoituja laitoshoidon sijoituksia jouduttiin tekemään.

Palveluja käyttävää asiakasta kohti keskimääräiset kustannukset olivat 28 314 euroa vuonna 2008. Kustannukset olivat korkeimmat Helsingissä ja alhaisimmat Tampereella.

Kuvio 3. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaisten kustannusten kehitys 2004-2008

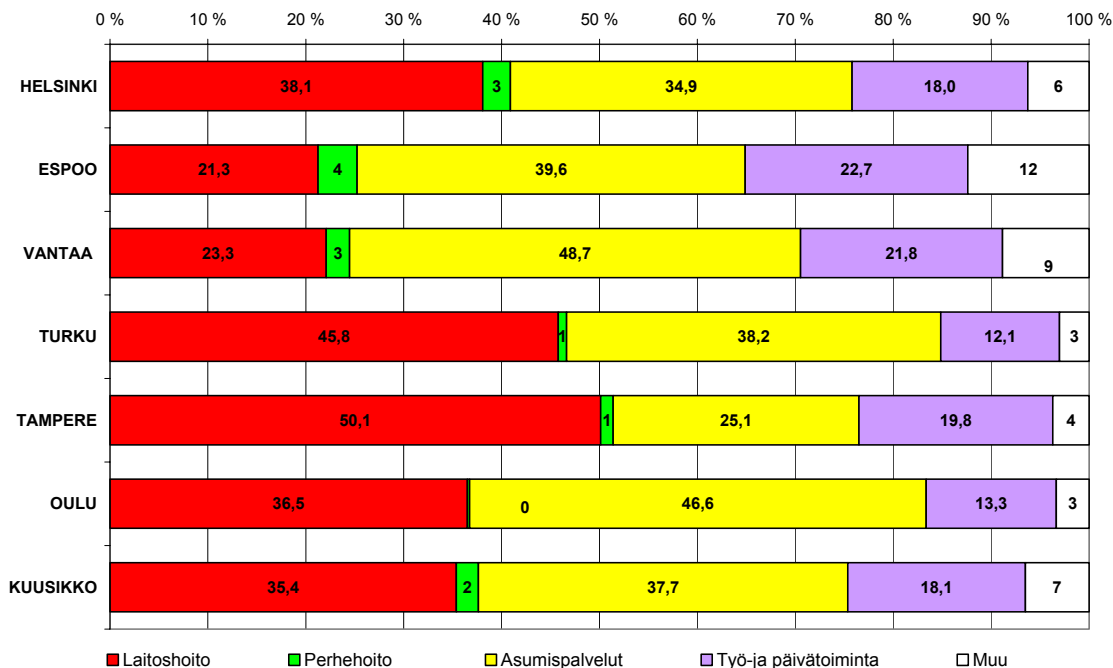
Asiakasta kohti lasketut kustannukset laskivat edellisestä vuodesta 2,4 %. Eniten kustannukset alenivat Helsingissä 6,6 %, mutta myös Vantaalla 3,0 % ja Tampereella 2,1 %. Kustannustehokkuuden korostuminen ja asiakasmäärän kasvu erityisesti avopalveluissa ovat vaikuttaneet kehitykseen.

Kustannusten jakaantuminen eri toiminnoille vuonna 2008

Kehitysvammahuollon kustannuksista suurin osuus, lähes 38 %, kului asumispalvelujen järjestämiseen. Laitoshoidon osuus kustannuksista oli runsas 35 % ja työ- ja päivätoiminnan osuus 18 %.

Kuvio 4. Kehitysvammahuollon eri palvelujen %- osuus kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista 2008

3 Laitoshoido

Laitoshoidon palveluja käytti Kuusikon kunnissa vuoden 2008 aikana 1 245 asiakasta. Pitkäaikaisesti laitoksissa asui 730 kehitysvammaista henkilöä. Laitosasiakkaista noin 40 % oli lyhytaikaisasiakkaita ja käyttöpäivistä vajaa 7 % oli lyhytaikaishoidon päiviä. Lyhytaikaishoidon osuus vaihteli runsaasta 4 %:sta lähes 19%:iin. Erityisen runsaasti lyhytaikaishoitoa käytettiin Espoossa. Tämä johtui suunnitellun asumisyksikön valmistumisen viivästymisestä

Laitoshoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja kustannukset 2008 sekä muutos vuodesta 2007							
	Asiakkaat	Tilapäisten asiakkaiden osuus %	Käyttöpäivät	muutos	%	Kokonaiskustannukset	muutos DEFL %
Helsinki	438	27,9	112 788	-3,9		23 593 166	-3,6
Espoo	135	56,3	23 861	11,4		4 516 156	14,8
Vantaa	79	34,2	19 332	0,7		3 420 770	3,7
Turku	178	27,0	47 658	1,0		8 554 905	0,9
Tampere	181	29,3	47 786	2,1		8 949 878	4,0
Oulu	234	70,1	26 693	-0,3		5 633 956	4,7
Kuusikko	1 245	39,4	278 118	-0,2		54 668 831	0,9

Laitoshoidon nettokustannukset olivat Kuusikon kunnissa yhteensä 54,7 miljoonaa euroa. Kustannukset kasvoivat keskimäärin vajaan prosenttiyksikön edellisestä vuodesta. Helsingissä kustannuk-

set vähenivät käyttöpäivien vähennyksen suhteessa. Laitoshoidon kustannukset asiakasta kohti olivat 43 911 euroa vuodessa.

4 Asumispalvelut

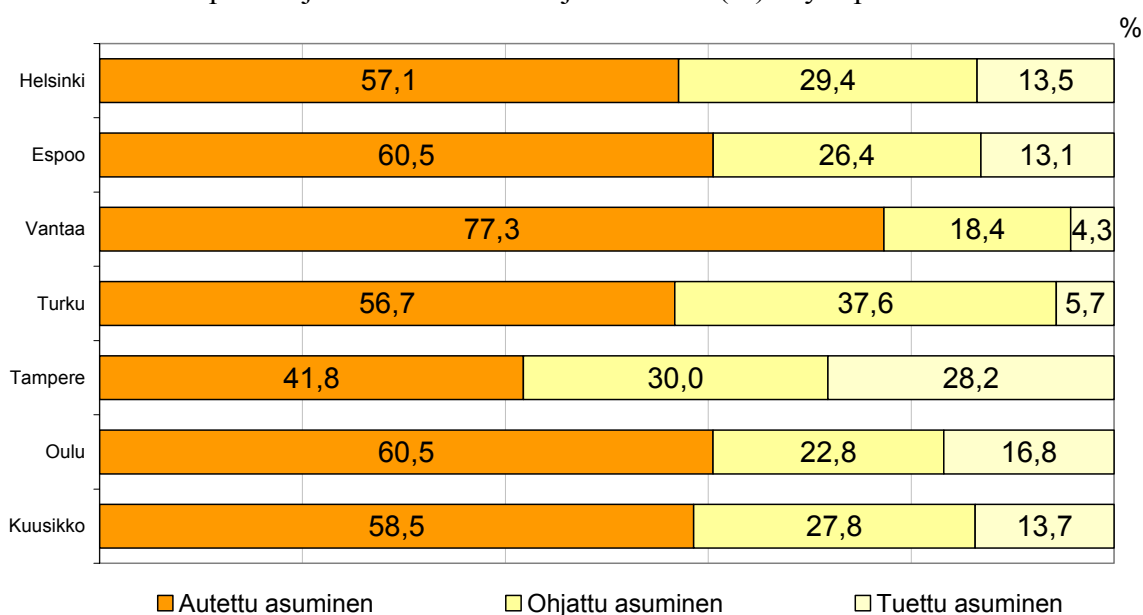
Kuusikon kunnissa oli vuoden 2008 aikana yhteensä 2 549 asumispalveluasiakasta ja toiminnan kokonaiskustannukset olivat 58 miljoonaa euroa. Kustannukset kasvoivat 6,1 % edellisestä vuodesta.

Asumispalvelujen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset 2008 sekä muutos vuodesta 2007						
	Asiakkaat	muutos %	Käyttöpäivät	muutos %	Kustannukset	muutos DEFL %
Helsinki	793	3,0	226 152	1,3	21 629 235	6,4
Espoo	413	9,0	82 189	2,3	8 423 205	3,7
Vantaa	337	1,8	81 812	3,8	9 421 051	5,0
Turku	335	7,7	84 161	3,6	7 142 000	7,7
Tampere	311	8,0	83 254	6,6	4 486 232	8,2
Oulu	360	2,6	101 946	0,0	7 199 951	7,2
Kuusikko	2 549	4,9	659 514	2,5	58 301 674	6,1

Asiakkaista 1 742 oli autetun asumisen, 565 ohjatun asumisen ja 263 tuetun asumisen asiakkaita. Asumispalvelujen kustannuksista 46,7 miljoonaa euroa oli autetun asumisen, 9,4 miljoonaa euroa autetun asumisen ja 2,2 miljoonaa euroa tuetun asumisen kustannuksia.

Asumispalvelujen käyttöpäivistä runsas 58 % oli autetun asumisen päiviä. Ohjatun asumisen käyttöpäivien osuus oli vajaa 28 % ja tuetun asumisen käyttöpäivien osuus vajaa 14 % vuonna 2008.

Kuvio 5. Asumispalvelujen eri asumismuotojen osuudet (%) käyttöpäivistä 2008

Autetun asumisen käyttöpäivän kustannukset olivat keskimäärin oma/osto 116 /123 euroa päivää kohti, ohjatun asumisen 43 /60 euroa ja tuetun asumisen 21 /31 euroa käyttöpäivää kohti.

Autettu asuminen

Autetun asumisen asukkaista 548 asui kunnallisissa ja 1 215 ostopalveluyksiköissä. Lyhytaikaishoidon asiakkaita oli kunnallisten yksikköjen asiakkaita 47 % ja ostopalveluyksikköjen asiakkaita 34 %. Käyttöpäivistä 5,2 % oli lyhytaikaisasumisen päiviä.

Autetun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät ja nettokustannukset sekä käyttöpäivän kustannukset vuonna 2008, muutos % vuodesta 2007 sekä tilapäisten asiakkaiden ja käyttöpäivien osuus (%)								
	Asiakkaat	Tilapäisten asiakkaiden osuus %	Käyttöpäivät	muutos %	Tilapäisten päivien osuus %	Kustannukset	muutos DEFL %	Käyttöpäivä euroa
Helsinki	513	38,1	129 077	1,1	4,5	16 143 530	3,1	125
Espoo	313	39,6	49 700	4,7	7,9	6 766 811	8,6	136
Vantaa	278	26,3	63 236	3,9	7,7	8 360 954	5,4	132
Turku	233	16,8	47 725	6,0	3,7	5 679 114	5,0	119
Tampere	163	27,9	34 770	5,6	5,9	3 340 488	9,7	96
Oulu	242	28,2	61 631	0,6	1,9	6 364 451	8,1	103
Kuusikko	1 742	28,2	386 139	2,9	5,2	46 655 347	5,6	121

Ohjattu asuminen

Ohjatun asumisen asiakkaita oli 565 ja nettokustannukset ohjatusta asumisesta olivat noin 9,4 miljoonaa euroa. Ohjatun asumisen asumispäivän kustannukset olivat 51 euroa päivää kohti.

Ohjatun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät ja nettokustannukset sekä käyttöpäivän kustannukset vuonna 2008, muutos % vuodesta 2007 sekä tilapäisten asiakkaiden ja käyttöpäivien osuus (%)								
	Asiakkaat	Tilapäisten asiakkaiden osuus %	Käyttöpäivät	muutos %	Tilapäisten päivien osuus %	Kustannukset	muutos DEFL %	Käyttöpäivä euroa
Helsinki	211	10,9	66 521	1,9	1,1	4 050 537	0,4	61
Espoo	70	11,4	21 690	-2,4	1,4	1 422 770	-17,2	66
Vantaa	49	2,0	15 075	2,7	0,1	948 470	3,2	63
Turku	88	0,0	31 626	4,3	0,0	1 366 714	21,5	43
Tampere	76	5,3	24 989	1,1	0,7	882 918	1,7	35
Oulu	71	9,9	23 200	5,6	0,8	745 472	4,0	32
Kuusikko	565	7,6	183 101	2,2	0,8	9 416 881	0,4	51

Tuettu asuminen

Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohden vaihtelivat Oulun 5 eurosta Helsingin 47 euroon. Oulun tuetun asumisen alhaista asumispäivän kustannusta selittää mm. kunnallisten asumispalvelujen laajuus ja organisointi.

Tuetun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät ja nettokustannukset sekä käyttöpäivän kustannukset vuonna 2008 sekä muutos % vuodesta 2007						
	Asiakkaat	Käyttöpäivät	muutos %	Kustannukset	muutos DEFL %	Käyttöpäivä euroa
Helsinki	90	30 554	1,1	1 435 169	122,9	47
Espoo	30	10 799	1,5	233 624	31,7	22
Vantaa	10	3 496	6,4	111 627	-4,8	32
Turku	14	4 810	-18,3	96 172	1,6	20
Tampere	72	23 495	14,9	262 826	13,0	11
Oulu	47	17 115	-8,8	90 028	-20,8	5
Kuusikko	263	90 269	1,2	2 229 446	61,6	25

4.1 Kysely kunnallisen autetun asumisen yksiköissä

Kuusikon kehitysvammahuollon työryhmä suoritti viikolla 14 kyselyn kunnallisiin autetun asumisen yksiköihin. Tarkoituksena oli kartoittaa yksiköiden henkilöstömitoitusta. Tätä varten selvitettiin:

- asumisyksikössä työskentelevän henkilöstön määrä ja nimikkeet
- asumisyksiköiden asiakkaiden määrä ja hoitoisuus
- kuinka paljon yksiköistä käytiin ulkopuolisissa päivä- ja työtoiminnan palveluissa
- yksikön tukipalvelujen (siivous, ruokahuolto, pesulapalvelut) tuottamistapa

Autetun asumisen yksiköitä oli yhteensä 33. Yksiköissä oli yhteensä 427 asumispaikkaa, joista 385 pitkäaikaiseen asumiseen tarkoitettuja ja 42 lyhytaikaispaikkaa. Yksiköiden keskimääräinen koko oli 12,9 asukasta ja koon vaihteluväli oli 5-32 asukasta. Suurimmat yksiköt olivat Oulussa ja pienimmät Vantaalla.

Asiakkaita yksiköissä oli viikolla 14 yhteensä 415. Kelan hoitotuen eri luokkiin luokiteltuja oli asiakkaita 370. Heistä 89 sai perushoitotukea, 174 korotettua hoitotukea ja 107 ylintä hoitotukea.

Henkilöstön virkoja/toimia oli kyselyn yksiköissä 332, joista 46 % (151 henkilöä) työskenteli hoitajan tai lähihoitajan nimikkeillä, ja 42 % (140 henkilöä) ohjaajan nimikkeellä. Esimiesasemassa olevia johtavia tai vastaavia hoitajia/ohjaajia oli 8,3 % henkilökunnasta (27 henkilöä).

Kyselyviikolla yksiköissä työskenteli 317 työntekijää, joista 302 hoitotehtävissä. Keskimääräinen henkilöstömitoitus yksiköissä oli 0,85 ja hoitohenkilöstön mitoitus 0,81 työntekijää asukasta kohti. Yksiköt olivat hyvin erilaisia, hoitohenkilöstön vaihteluväli oli 0,34-2,7 työntekijää asiakasta kohti. Suurin osa yksiköistä asettui välille 0,6-0,8 työntekijää asukasta kohti.

Yksiköiden oma henkilökunta huolehti myös suurimmalta osaltaan tukipalveluista. Eniten ostettiin ruokahuoltopalveluja.

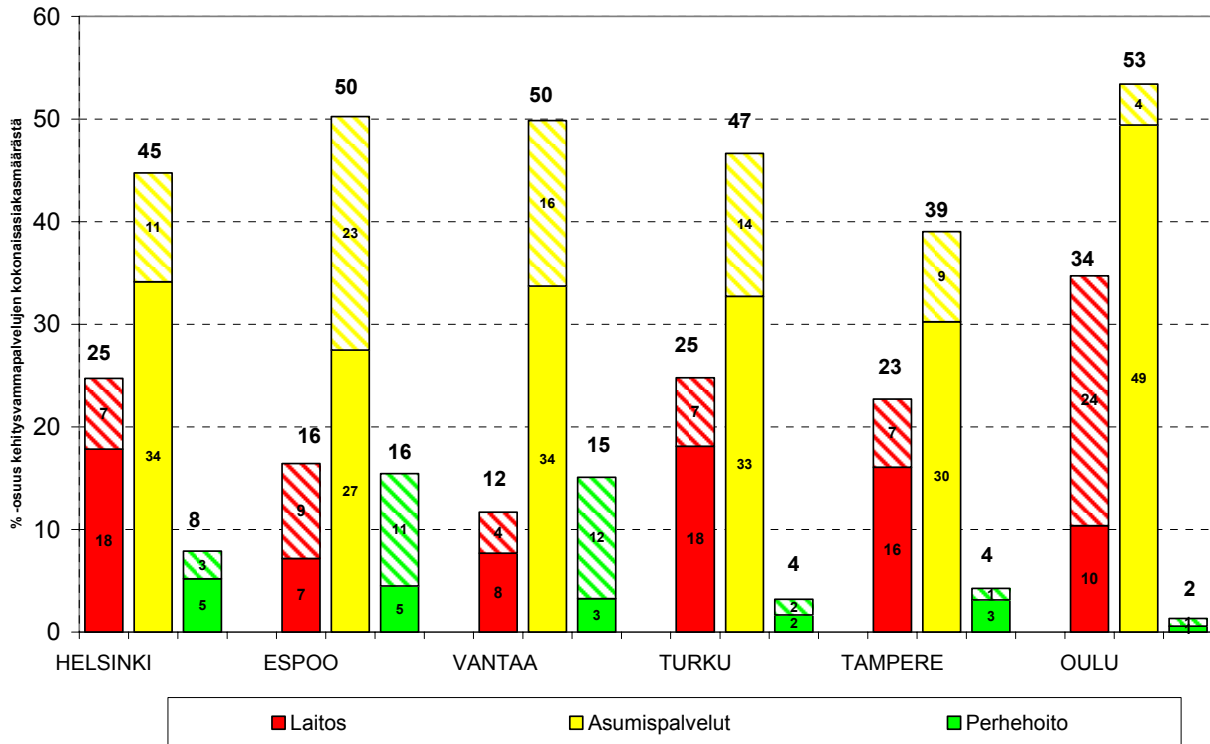
Raportti kyselystä on liitteenä 6.

5 Lyhytaikainen hoito

Kehitysvammaisia henkilöitä ja heidän perheitään tuetaan lyhytaikaisilla palveluilla. Hoitotyötä jatkuvasti tekevät vanhemmat tarvitsevat mahdollisuuden vapautumiseen hoitovastuusta ja aikaa muullekin perheelle. Myös kuntouttavia palveluja toteutetaan lyhytaikaishoidon turvin.

Kehitysvammahuollon lyhytaikaispalveluja toteutettiin vuonna 2008 asumispalveluissa ja laitoshoidossa suunnilleen yhtä paljon. Kokovuotisina paikkoina laskettuna asumispalveluissa oli 55 ja laitoshoidossa 51 paikkaa lyhytaikaishoitoon. Perhehoidossa paikkoja oli 17.

Kuvio 6. Laitos-, asumispalvelujen ja perhehoidon asiakkaiden osuus (%) kokonaisasiakasmäärästä 2008 (lyhytaikaisen palvelun asiakkaiden osuus erotettu viivakuviolla)

Yllä olevassa kuviossa näkyy laitoshoidon, asumispalvelujen ja perhehoidon käyttäjien %-osuus kokonaisasiakasmäärästä sekä vinoviivoitettuna se osuus, joka käytti palvelua lyhytaikaisena. Oulussa laitoshoidon käyttäjistä kaksi kolmasosaa käytti lyhytaikaishoitoa ja Espoossa laitoshoidosta enemmän kuin puolet oli lyhytaikaista. Oulussa oli yhä runsaasti lyhytaikaishoitopäiviä laitoksissa, vaikka niitä on vähennetty ja ostetaan lisääntyvästi asumisen ostopalveluna. Paljon lyhytaikaista perhehoitoa käyttäviä puolestaan oli Espoossa ja Vantaalla. Asumispalveluja käytettiin runsaasti lyhytaikaishoittoon Espoossa, Vantaalla ja Turussa.

Lyhytaikaishoidon suoritteet 2008	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Laitoshoidon suoritteet	5 433	4 495	1 221	2 059	3 523	1 883	18 614
Autettu asuminen	5 873	3 904	4 880	3 043	1 290	1 175	20 165
Perhehoito	1 493	1 400	2 513	754	216	175	6 551
Yhteensä	12 799	9 799	8 614	5 856	5 029	3 233	45 330
Lyhytaikaishoidon käyttöpäivien osuus laitosten, autetun asumisen ja perhehoidon käyttöpäivistä	4,6	11,4	9,4	5,8	5,7	3,6	6,2

Omaishoidontuki ja lyhytaikaishoito

Kuusikon kunnissa (Tampereelta lukumäärää ei saatavissa) oli 1 068 kehitysvammaista henkilöä omaishoidontuen piirissä vuonna 2008. Tämä on 42 % omaistensa kanssa asuvista kehitysvammaisista

Omaishoidontuen käyttöön liittyy lakisääteisten kolmen kuukausittaisen vapaapäivän järjestäminen omaishoitajille. Omaishoidontuen lakisääteiset vapaan hoidon suoritteet ja kustannukset ovat suurelta osin mukana raportin tiedoissa. Sen sijaan kehitysvammaisten henkilöiden omaishoidontuen palkkiot eivät ole mukana kehitysvammahuollon kustannuksissa, vaan useimmissa kunnissa osana omaishoidontuen kokonaisuutta (Liitteet 5 A ja B).

6 Työ- ja päivätoiminta

Työ- ja päivätoimintaan sisältyvät työ- ja päivätoimintakeskusten toiminta, avotyötoiminta ja tuettu työllistyminen.

Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat 2008 muutos vuodesta 2007 sekä suoritteet (käyttöpäivät)/asiakas ja nettokustannukset ja kustannukset/suorite 2008						
	Asiakkaat	muutos %	Suoritteet	Suoritteet/ asiakas	Netto kustannukset	Euroa /suorite
Helsinki	983	4,1	159 180	162	11 127 716	70
Espoo	348	2,1	57 664	166	4 833 978	84
Vantaa	348	3,0	47 716	137	4 221 536	88
Turku	315	2,6	47 701	151	2 266 006	48
Tampere	461	8,7	70 490	153	3 531 885	50
Oulu	363	3,1	66 932	184	2 051 543	31
Kuusikko	2 818	4,1	449 683	160	28 032 664	62

Työ- ja päivätoiminnassa oli vuoden 2008 aikana yhteensä 2 818 asiakasta ja sen nettokustannukset olivat 28 miljoonaa euroa. Kustannukset käyttöpäivää kohti olivat keskimäärin 62 euroa päivässä. Asiakasta kohti toteutui keskimäärin 160 työpäivää vuodessa.

Työ ja päivätoiminnan kuljetuskustannukset ja niiden %-osuus toiminnan kokonaiskustannuksista		
	Kuljetus kustannukset	Osuu (%) toiminnan kustannuksista
Helsinki	1 292 857	11,6
Espoo	677 786	14,0
Vantaa	503 874	11,9
Turku	368 244	16,3
Tampere	458 740	13,0
Oulu	411 474	20,1
Kuusikko	3 712 976	13,2

Lakisääteisesti asiakaskuljetukset sisältyvät kehitysvammahuollon palvelun kokonaisuuteen. Työryhmä kokosi työ- ja päivätoiminnan kuljetuskustannukset vuodelta 2008. Kuljetuskustannukset olivat lähes 4 miljoonaa euroa ja osuus työ- ja päivätoiminnan nettokustannuksista oli keskimäärin 13,2 %. Kuljetuskustannusten osuus on merkittävä työ- ja päivätoiminnassa. Kuljetuskustannukset käyttöpäivää kohti olivat keskimäärin 8,3 euroa/päivä.

7 Yhteenveto

Kehitysvammaisten palvelujen asiakasmäärä Viisikon kunnissa on kasvanut 10 % (n. 440 henkilöä) vuodesta 2004 ja kehitysvammaisten erityishuollon kustannukset ovat vastaavana aikana nousseet reaalisesti 18 %. Vuodesta 2007 kehitysvammahuollon palvelujen asiakasmäärä kasvoi 6 %.

Vuonna 2008 vanhempiensa luona asui noin 3 000² kehitysvammaista henkilöä, joista noin puolet oli aikuisia. Omaishoidontuen asiakkaina oli lähes puolet omaistensa kanssa asuvista kehitysvammaisista henkilöistä. Vaikka asumispalveluja on lisätty runsaasti viime vuosina, oli laitoksissa noin 730 pitkäaikaisasukasta, mikä oli 12 % kehitysvammaisista.

Asiakasmäärä on kasvanut erityisesti asumispalveluissa ja työ- ja päivätoiminnassa. Vuonna 2008 keskimäärin 52 % kaikista kehitysvammaisten palveluja käyttävistä henkilöistä käytti työ- ja päivätoiminnan palveluja ja 47 % käytti asumispalveluja. Kustannukset asumispalveluista ovat kasvaneet vuodesta 2004 noin 26 %, työ- ja päivätoiminnassa 15 % sekä laitoshoidossa 11 %.

² Sisältää itsenäisesti asuvat Helsingissä.

Kehitysvammaisten palvelujen kustannukset vuonna 2008 olivat 154,6 miljoonaa euroa ja ne ovat nousseet reaalisesti 3,7 % vuodesta 2007. Eniten nousivat työ- ja päivätoiminnan kustannukset (7,5 %) ja asumispalvelujen kustannukset (6,1 %). Myös laitoshoidon kustannukset nousivat, vaikka asiakasmäärä vähentyi. Laitoshoidon kustannuksia nostavat mm. erityisen paljon henkilöstöresursseja vaativat hoidettavat, joiden määrä on viime vuosina lisääntynyt.

Lyhytaikaishoidon avulla tuetaan kehitysvammaisia asiakkaita ja heidän perheitään. Keskimäärin 6 % laitoshoidon, asumispalvelujen ja perhehoidon käyttöpäivistä on lyhytaikaishoitoa. Kaikkeen lyhytaikaishoidon palvelutarpeeseen ei pystytä vastaamaan.

Autetun asumisen kunnallisiin yksiköihin tehdyn kyselyn mukaan keskimääräinen yksikön koko kunnallisessa autetussa asumisessa oli 12,9 paikkaa. Yksikköjen koko vaihteli 5-32 paikan välillä. Hoitohenkilöstöä oli keskimäärin 0,8 työntekijää asukasta kohti.

Kuusikon kaupungeissa tehtiin vuonna 2008 runsaasti erilaisia suunnitelmia ja päätöksiä, jotka tulevat vaikuttamaan palvelujärjestelmään. Kunta- ja palvelurakennemuutos (PARAS-hanke) muokkaa erityishuoltopiirien asemaa, mikä lisää kuntien vastuuta erityishuollon järjestämisestä. Tampereella ja Oulussa palveluja on jo siirretty kaupungin toiminnaksi. Laitoshoidon pyritään vähentämään ja asumispalveluja kehitetään vastaavasti. Palvelujen, erityisesti asumispalvelujen, kilpailuttaminen tuo mukanaan uusia haasteita. Syyskuussa 2009 voimaan tulevien vammaispalvelulain muutoksien vaikutukset kehitysvammahuollon palveluihin eivät vielä ole ennakoitavissa. Jatkossa onkin erittäin tärkeää seurata miten tehdyt päätökset ja muutokset vaikuttavat palvelujen sisältöihin ja kustannuksiin.

Kehitysvammahuollon palvelujen ja kustannusten määritelmät ja tietojen keruu 2008

Yleisiä määritelmiä

Tässä raportissa kuvataan kuntien kehitysvammahuollon toiminnan kokonaisuus rajautuen pääpiirteittäin kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisiin palveluihin ja niiden kustannuksiin. Jatkossa käytetään käsitettä kehitysvammalaki, KvL. Espoossa toiminnan kokonaisuudesta alettiin käyttää vuoden 2004 alusta alkaen käsitettä kehitysvammapalvelut. Raportissa käytetään edelleen käsitettä kehitysvammahuolto.

Laissa kehitysvammaisten erityishuollosta säädetään erityishuollon antamisesta henkilöille, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluksia. (KvL 1977/519 1§)

Tässä tarkastelussa ei ole voitu ottaa huomioon eri palvelujen käyttäjinä olleiden asiakkaiden avun tarvetta ja hoidettavuutta. Hoidettavuus ja avun tarve määrittävät palvelujen tason ja määrän.

1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä kunnassa

Kunnan kehitysvammaisilla henkilöillä tarkoitetaan henkilöitä, joilla on voimassa oleva KvL:n mukainen erityishuolto-ohjelma tai jotka ovat käyttäneet kehitysvammahuollon palveluita joko **vuonna 2008** tai aikaisemmin.

Kunnan kehitysvammaisten henkilöiden määrää käytetään Kuusikko-vertailussa ryhmiteltäessä asiakkaita iän mukaan ja suhteutettaessa kehitysvammaisten henkilöiden määrää kuntien väestöön.

Asiakkaat ryhmitellään iän ja asumismuodon mukaan seuraavasti:

- 0-5-vuotiaat
- 6-17-vuotiaat (oppivelvollisuusikäiset)
- 18-25-vuotiaat
- 26-49-vuotiaat
- 50+vuotiaat

1a) Kotona /vanhempien luona asuvat / itsenäisesti tai tukiasunnoissa asuvat 0-17-vuotiaista asiakkaista

1b) Vanhemmista kuin 25 vuotta täyttäneistä ikäryhmistä erikseen

- vanhempien luona
- itsenäisesti
- tukiasunnoissa asuvat

2) Perhehoidossa olevat

3) Asuntoloissa asuvat

4) Laitoksissa asuvat

Asumismuodon mukainen ryhmittely tehdään poikkileikkaustietona 31.12.2008 mukaisesta asumismuodosta em. iän mukaisella jaottelulla.

2 Kehitysvammalain mukaisia palveluja vuoden 2008 aikana käyttäneet asiakkaat

Kuusikko-vertailussa käytetään KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKASMÄÄRÄNÄ kehitysvammalain (KvL) mukaisia palveluja vuoden 2008 aikana **käyttäneet** asiakkaat siten, että eri palveluja saaneet asiakashenkilöt ovat mukana vain kertaalleen. Palveluittain omia ja ostopalveluja saaneet asiakkaat ovat mukana kaikissa saamiensa palvelujen asiakaslukumäärissä, mutta kunkin palvelun kokonaisasiakasmäärässä vain kertaalleen. Turussa järjestetään kehitysvammaisten henkilöiden palvelut ensisijaisesti sosiaalihuoltolain, päivähoitolain ja kansanterveyslain mukaisina avohuollon palveluina. Jos henkilö tarvitsee erityishuoltoa, palvelut hankitaan erityishuoltona kuntayhtymiltä. Turussa on erityishuollon palvelujen lisäksi otettu huomioon sellaiset sosiaalihuollon palvelut, kuin neuvolatoiminta, asumispalve-

lut sekä työ- ja päivätoiminta, jotka järjestetään nimenomaan kehitys vammaisille aikuisille ja jotka muissa Kuusikon kunnissa järjestetään KvL:n mukaisina palveluina.

3 Kehitysvammahuollon kustannukset vuonna 2008

Kustannuksiin otetaan mukaan pääsääntöisesti kehitysvammalain (KvL) mukaisten palvelujen kustannukset. Mukaan otetaan kaikki pelkästään kehitysvammaisten ryhmälle tuotettavien palvelujen ja toiminnan kustannukset. Kustannukset sisältävät aina henkilöstön ja tilojen kustannukset sekä mahdolliset kuljetuskustannukset, jotka liittyvät kuhunkin toimintoon.

Kustannuksiin ei oteta mukaan kehitysvammaisten käyttämien normaalien sosiaali- ja terveystalvelujen kustannuksia (esimerkiksi vastaanottoiminta, perheneuvola tai sosiaalityö) eikä hallinnon vyörytyskustannuksia kehitysvammahuoltoon.

Kustannustiedot kerätään kustakin tarkasteltavasta toiminnosta kolmessa osassa: **Bruttokustannukset, asiakasmaksutulot (=ylläpitomaksut) ja näiden erotuksena syntyvä nettokustannukset.**

Toimintojen bruttokustannukset sisältävät välittömät palvelujen tuottamisesta koituneet kustannukset (ei sisällä jaksotettujen irtaimen omaisuuden kustannuserien osalta tehtyjä vuosittaisia poistoja ja korkoja).

Ostopalveluina kuntayhtymiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavista palveluista kootaan ensisijaisesti nettokustannukset. (Yksityiset palveluntuottajien kustannukset kootaan siten, että niistä on poistettu 5% laskennallinen ALV-palautus. Laki arvonnlisäveron muuttamisesta 1457/2001 §130).

Näistä palveluista tuotetaan myös bruttokustannukset ja palveluntuottajien asiakkailta perimät (ylläpito) maksut, mikäli ne ovat helposti saatavissa. Ostopalveluissa hallinnon vyörytyskustannukset sisältyvät kustannuksiin.

Kustannusten vertailut tehdään nettokustannuksista. Kun kustannuksia verrataan aikaisempiin vuosiin, käytetään vertailussa viimeisen vertailuvuoden arvoon korotettuja kustannuksia. Kustannusten korotuksessa viimeisen vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen julkaisemaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle. Liitteessä 2C on aikaisempien vuosien kustannukset muutettu vuoden 2008 rahan arvoon.

4 Kehitysvammaisten laitoshoido

Laitoshoido on kehitysvammalain tarkoittamaa ympärivuorokautisista asumista, hoitoa ja huolenpitoa, joka sisältää kaikki asiakkaan tarvitsemat palvelut esim. lääkehoidon, terapiat ja päivätoiminnan. Laitoshoido jakautuu pitkäaikaiseen yli kolme kuukautta kestävään ja tilapäiseen eli lyhytaikaiseen laitoshoidoon. Tilapäinen laitoshoido voi olla sosiaalisista tai kuntoutuksellisista syistä johtuvaa. Asiakasmaksuna peritään asiakkailta pitkäaikaisessa laitoshoidossa maksukyvyyn mukainen ylläpitomaksu (korkeintaan 82 % tuloista) ja tilapäisestä laitoshoidosta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen mukainen maksu. Toimintatietoihin kerätään laitoshoidon asiakkaat ja siitä tilapäisen laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana erikseen kunnallisesta ja ostopalveluna hankitusta laitoshoidosta. Lisäksi kerätään laitoshoidon käyttöpäivät ja siitä tilapäiset päivät vuoden aikana. Kustannustiedoissa jakoa pitkäaikaiseen ja tilapäiseen ei tehdä.

5 Perhehoito

Sosiaalihuoltolain 25§:n mukaan perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoitolaki tarkentaa sosiaalihuoltolain 25 §:n määrittelyn pohjalta perhehoidon järjestämistä. Perhehoito pohjautuu perhehoitolain mukaiseen toimeksiantosopimukseen. Perhehoito voi olla vakinaisena asumisena annettavaa pitkäaikaista perhehoitoa tai kehitysvammaisen perhettä tukevaa tilapäistä perhehoitoa. Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalta peritään maksukyvyyn mukainen ylläpito- maksu, joka perustuu maksuasetukseen. Tilapäisestä perhehoidosta peritään maksuasetuksen mukainen vuorokausimaksu. Perhehoidon kustannuksiin sisältyy muun muassa perhehoitajille maksettava palkkio ja kulukorvaus. Perhehoidon toiminta- ja kustannustiedot kerätään samalla tavalla kuin laitoshoidossa.

6 Kehitysvammaisten asumispalvelut

Kehitysvammaisten asumispalvelut ovat avohuoltona toteutettavia asumispalveluja. Autettu asuminen ja ohjattu asuminen jakaantuvat pitkäaikaiseen ja tilapäiseen eli lyhytaikaiseen asumiseen. Pitkäaikaisissa asumispalveluissa **lyhytaikaisia** poissaoloja (esim. lomat, sairausjaksot) ei oteta huomioon käyttöpäivien laskennassa. Tuetussa asumisessa ei ole tilapäistä asumista.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen toiminta- ja kustannustiedot kerätään samalla tavalla kuin laitoshoidossa. Tässä selvityksessä asumisharjoittelu sisältyy tilapäisen autetun ja ohjatun asumisen suoritteisiin. Tuetussa asumisessa käyttöpäivinä ilmoitetaan kaikki päivät vuokrasuhteen päättymiseen asti.

Kärkullan määrittelee asumispalvelunsa käyntikertoina. Kuusikossa käytetään asumispäiviä, ei käyntikertoja.

Kärkullan tilastojen suoritteet luokitellaan Kuusikon tiedonkeruussa seuraavasti:

stödboende tai boende 1 =tuettua asumista

boende 2 =ohjattua asumista

boende 3 =autettua asumista

extra krävande =autettua asumista.

6.1 Autettu asuminen

Autettu asuminen sisältää henkilökunnan tuen ja ohjauksen kaikkina vuorokauden aikoina.

Asiaksmaksuna peritään ylläpitomaksu, joka sisältää muun muassa vuokran ja ateriat. Henkilökunnan palvelut annetaan erityishuoltona, ne ovat asiakkaalle ilmaisia. Asiakas maksaa itse lääkkeensä ja terapiansa. Autettu asuminen toteutetaan pääsääntöisesti 5-15 asukkaan ryhmäasumisena.

6.2 Ohjattu asuminen

Ohjattu asuminen sisältää päivittäin tukea, ei yövalvontaa. Henkilökuntaa on asukkaiden apuna ja tukena yleensä aamulla, illalla ja viikonloppuisin.

Asiaksmaksuna peritään vuokra, jos asiakas ei ole suoraan vuokrannut asuntoa. Jokapäiväiseen elämään liittyvät menonsa asiakas maksaa itse (esim. ruoka ja vaatetus).

Ohjatun asumisen yksikössä asuu yleensä 5-10 asiakasta. Suurin ohjatun asumisen ryhmäkoko on 20 (Tampereella).

6.3 Tuettu asuminen

Tuettuun asumiseen sisältyy yksilöllisen tarpeen mukainen tuki. Tuki voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin esim. vain kerran viikossa annettavaa. Asumismuoto on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukeväksi asumismuodoksi.

Yleensä tuetun asumisen asiakkaan tarvitseman tuen tuottaa ohjatun asumisen yksikön henkilökunta, mutta tuen voi tuottaa myös kotipalvelun henkilöstö tai se voidaan hankkia ostopalveluna. Kotipalveluna tai muuna peruspalveluna toteutetun tuen kustannuksia ei eritellä Kuusikon kunnissa, ne eivät sen vuoksi ole mukana tässä vertailussa. Asumismuotona tuetussa asumisessa on yksin, kaksin tai pienessä ryhmäasunnossa asuminen.

6.4 Muut asumismuodot

Edellä mainittujen asumismuotojen lisäksi joitakin kehitysvammaisia asuu esimerkiksi vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa tai itsenäisesti omissa asunnoissaan.

Nämä asiakkaat ja heistä kuntien kehitysvammahuoltoa aiheuttavat kustannukset ovat mukana kokonaisasiakasmäärässä ja –kustannuksissa. Asumisen osalta heidän tietojansa ei koota erikseen.

7 Työ- ja päivätoiminta

Tähän kokonaisuuteen lasketaan päivätoiminta, työtoiminta, tuettu työtoiminta/avotyötoiminta ja tuettu työ/tuettu työllistyminen. Toiminnan toteutustavat vaihtelevat kunnittain.

Asiakas osallistuu toimintaan 2-5 päivänä viikossa oman erityishuolto-ohjelmansa mukaisesti.

- 7.1 Päivätoiminta** on asiakkaan toimintakyvyn mukaan suunniteltua kuntoutuksellista ja virikkeellistä toimintaa kehitysvammahuollon yksiköissä
- 7.2 Työtoiminta** on kehitysvammaisille tarkoitettua työn luonteista toimintaa kehitysvammahuollon yksiköissä. Työtoiminnasta asiakkaille voidaan maksaa eläkkeen lisäksi työosuusrahaa.
- 7.3 Tuettu työtoiminta eli avotyötoiminta** on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä, henkilökohtaisen tuen sisältävää **huoltosuhteista työtoimintaa**. Kehitysvammaiselle työntekijälle maksetaan tuetusta työtoiminnasta eläkkeen lisäksi työosuusrahaa.
- 7.4 Tuettu työ eli tuettu työllistyminen** on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä **työsopimukseen perustuvaa palkkatyötä**. Työhön perehdytyksen ja tuen antaa kehitysvammahuollon työntekijä, joka tukee tarpeen mukaan myös työnantajaa. Työstä maksetaan työntekijän työpanokseen suhteutettua palkkaa. Pääasiallinen tulo myös tuetussa työssä olevalla kehitysvammaisella työntekijällä on eläke.

Toimintatiedot (asiakkaat ja suoritteet = päivät) kerätään yhteen päivätoiminnasta ja työtoiminnasta. Tuettu työtoiminta/avotyötoiminta ja tuettu työ/tuettu työllistyminen kerätään myös yhdeksi kokonaisuudeksi. Molemmissa eritellään kunnallinen ja ostopalveluna hankittu toiminta. Kustannukset kootaan erikseen kunnallisesta ja ostopalveluna järjestetystä työ- ja päivätoiminnasta ilman tarkempaa kohtien 7.1-7.4 mukaista erittelyä. Kustannukset sisältävät henkilöstön, tilojen sekä kuljetuskustannukset, jotka eritellään omalle rivilleen.

8 Muut kehitysvammahuollon palvelut

Muita palveluja ovat muun muassa leirit, kerhot ja (kehitysvammaneuvo), varhaiskuntoutus, palveluohjaus, kotihoidon ohjaus ja kuntoutusohjaus. Muut palvelut sisältävät lisäksi kehitysvammahuollossa työskentelevän kehitysvammaisia asiakkaita hoitavan ja ohjaavan henkilöstön, joka ei sisälly yksittäisen palvelun henkilöstöön (fysioterapeutit, sosiaalityöntekijät, lääkärit) sekä kehitysvammahuollon johdon ja toimistohenkilöstön työpanoksen mukaan.(tarkistetaan miten tehty kun tiedot kerätty).

8.1 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoito

Kehitysvammahuollon kehitysvammaisille koululaisille järjestämä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sisältäen kuljetuskustannukset. Toiminta voi olla omaa toimintaa ja/tai ostopalveluna hankittua. Koska toteutustavat vaihtelevat kunnittain, kunnat kuvaavat lyhyesti, miten palvelu toteutetaan.

Kunnan yleishallinto, esim. palkanlaskenta, taloushallinto yms., ei ole mukana. Kohdan 8.3 palveluista ei koota asiakas- ja suoritustietoja.

Toimintatiedot

Muista palveluista kootaan asiakkaat yhteensä vuoden aikana. Asiakas, joka on käyttänyt useampia muita palveluja, lasketaan kertaalleen.

Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidosta kootaan asiakkaiden ja suoritteiden määrä.

Muiden palvelujen kustannukset

Muiden palvelujen kustannuksiin kootaan kohtien kustannukset yhteensä (kokonaiskustannukset ja asiakasmaksut erikseen. Jos ei ole ollut asiakasmaksutuloja, kokonaiskustannukset = nettokustannukset). Ilmoitetaan lisäksi kunnallisten ja ostopalveluna hankittujen muiden palvelujen nettokustannukset.

Kustannuksista eritellään lisäksi koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannukset.

Osassa kunnista kehitysvammahuollon johdon ja toimistohenkilöstön tehtäviin kuuluu myös muun kuin kehitysvammaisille asiakkaille suunnatun toiminnan johtaminen ja tukeminen. Tällöin kustannuksiin kirjataan se osa kustannuksista, joka kohdistuu/ jonka arvioidaan kohdistuvan kehitysvammahuollon tehtävien hoitoon.

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon asiakas- sekä kustannustietoja vuodelta 2008

Lopullinen 8.6.09

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
VÄESTÖTIEDOT 31.12. 2008 Tiedoissa eivät mukana 1.1.09 Helsinkiin liitetyn Sipoon osan väestö eikä Ouluun liitetyn Ylikiimingin väestö.							
KOKO VÄESTÖ	574 564	241 565	195 397	175 582	209 552	133 550	1 530 210
0 - 5-vuotiaat	32 968	20 463	15 323	9 574	12 213	10 084	100 625
6 - 17-vuotiaat	62 478	36 685	28 492	18 580	23 220	17 125	186 580
18 - 25-vuotiaat	69 545	25 626	20 183	24 564	30 026	20 282	190 226
26 - 49-vuotiaat	214 511	88 257	70 480	57 068	71 008	45 822	547 146
50 + vuotiaat	195 062	70 534	60 919	65 796	73 085	40 237	505 633
%-osuudet							
KOKO VÄESTÖ	100	100	100	100	100	100	100
0 - 5-vuotiaat	5,7	8,5	7,8	5,5	5,8	7,6	6,6
6 - 17-vuotiaat	10,9	15,2	14,6	10,6	11,1	8,2	12,2
18 - 25-vuotiaat	12,1	10,6	10,3	14,0	14,3	9,7	12,4
26 - 49-vuotiaat	37,3	36,5	36,1	32,5	33,9	34,3	35,8
50 + vuotiaat	33,9	29,2	31,2	37,5	34,9	30,1	33,0
1, 2, 3 KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT SEKÄ KOKONAISKUSTANNUKSET 2008							
1 Kehitysvammaisten henkilöiden lukumäärä 2008 (ks.määrittelmät)	2 001	822	702	886	969	805	6 185
- joista KvL:n mukaisen ehon omaavia asiakkaita	2 001	778	695	283	895	690	5 342
1.1 Kehitysvammaisten henkilöiden lukumäärä	2 001	822	702	886	969	805	6 185
0 - 5-vuotiaat	70	47	25	48	69	50	309
6 - 17-vuotiaat	357	289	207	212	217	218	1 500
18 - 25-vuotiaat	306	159	143	146	158	107	1 019
26 - 49-vuotiaat	675	240	253	315	334	243	2 060
50 + vuotiaat	593	87	74	165	191	187	1 297
1.1B Kehitysvammaisten henkilöiden %-osuus eri ikäryhmissä							
0 - 5-vuotiaat	3,5	5,7	3,6	5,4	7,1	6,2	5,0
6 - 17-vuotiaat	17,8	35,2	29,5	23,9	22,4	27,1	24,3
18 - 25-vuotiaat	15,3	19,3	20,4	16,5	16,3	13,3	16,5
26 - 49-vuotiaat	33,7	29,2	36,0	35,6	34,5	30,2	33,3
50 + vuotiaat	29,6	10,6	10,5	18,6	19,7	23,2	21,0
1.a Kehitysvammaiset henkilöt ikäryhmittäin % vastaavasta väestöstä							
Kaikki yhteensä	0,35	0,34	0,36	0,50	0,46	0,60	0,40
0-5-vuotiaat	0,21	0,23	0,16	0,50	0,56	0,50	0,31
6-17-vuotiaat	0,57	0,79	0,73	1,14	0,93	1,27	0,80
18 - 25-vuotiaat	0,44	0,62	0,71	0,59	0,53	0,53	0,54
26 - 49-vuotiaat	0,31	0,27	0,36	0,55	0,47	0,53	0,38
50 + vuotiaat	0,30	0,12	0,12	0,25	0,26	0,46	0,26
2 Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat 2008	1 772	822	676	718	797	674	5 459
Osuus kunnan kehitysvammaisista henkilöistä	88,6	100,0	96,3	81,0	82,2	83,7	86,5
3 Kehitysvammahuollon palvelujen kustannukset 2008							
Kokonaiskustannukset (=brutto)	67 547 187	22 093 325	20 415 603	19 203 181	17 858 810	16 520 881	163 638 987
- perityt asiakasmaksut	5 575 891	843 446	1 052 586	519 686	0	1 082 290	9 073 899
Nettokustannukset (=kokonaiskustannukset - asiakasmaksut)	61 971 297	21 249 879	19 363 017	18 683 495	17 858 810	15 438 591	154 565 088
-Josta kunnallisen toiminnan osuus	34 609 336	6 563 938	6 161 819	3 853 294	193 099	4 849 465	57 137 307
-Josta ostopalvelujen osuus	26 949 135	14 685 941	13 202 622	14 830 198	17 665 741	10 589 126	97 427 778
	61 558 471	21 249 879	19 364 441	18 683 492	17 858 840	15 438 591	154 565 085
Kehitysvammahuollon kustannukset 2008 %							
-Josta kunnallisen toiminnan osuus %	55,8	30,9	31,8	20,6	1,1	31,4	37,0
-Josta ostopalvelujen osuus %	43,5	69,1	68,2	79,4	98,9	68,6	63,0
Kehitysvammahuollon suoritteet 2008 (laitoshoido, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta)	516 382	174 845	153 316	184 627	196 358	196 350	1 421 878
josta kunnallisen toiminnan suoritteet (päivät, käynnit)	277 289	50 891	45 291	61 434	0	127 049	561 954
josta ostopalvelujen suoritteet	239 093	123 954	108 025	123 193	196 358	69 301	859 924
Kehitysvammahuollon suoritteet 2008 %							
josta kunnallisen toiminnan suoritteet %	53,7	29,1	29,5	33,3	0,0	64,7	39,5
josta ostopalvelujen suoritteet %	46,3	70,9	70,5	66,7	100,0	35,3	60,5
Nettokustannukset euroa / suorite	120	122	126	101	91	79	109
josta kunnallisen toiminnan suoritteet (päivät, käynnit)	125	129	136	63	38	38	102
josta ostopalvelujen suoritteet	113	118	122	120	90	153	113
4 Kehitysvammaisten laitoshoidot							
4.1.1+4.2.1 Laitoshoidon asiakkaat 2008	438	135	79	178	181	234	1 245
-Josta tilapäisen laitoshoidon asiakkaat	122	76	27	48	53	164	490
Kunnallisen laitoshoidon osuus (%)	62,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,1
Ostopalvelulaitoshoidon osuus (%)	38,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	78,4
Laitoshoidon asiakkaat % kaikista kehitysvammahuo	24,7	16,4	11,7	24,8	22,7	34,7	22,8
4.2.1+4.2.2 Laitoshoidon käyttöpäivät 2008	112 788	23 861	19 332	47 658	47 786	26 693	278 118
-Josta tilapäisen laitoshoidon käyttöpäivät	5 433	4 495	1 221	2 059	3 523	1 883	18 614
Kunnallisen laitoshoidon osuus (%)	53,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,5
Ostopalvelulaitoshoidon osuus (%)	46,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	78,5
4.1.3+4.2.3 Laitoshoidon kokonaiskustannukset	25 309 619	4 718 994	3 649 897	8 554 905	8 949 878	5 633 956	56 817 249
- Laitoshoidosta perityt asiakasmaksut	1 716 453	202 838	229 127	..	..	0	2 148 418
Asiakasmaksut % kokonaiskustannuksista	6,8	4,3	6,3	..	..	0	3,8
Laitoshoidon nettokustannukset	23 593 166	4 516 156	3 420 770	8 554 905	8 949 878	5 633 956	54 668 831
Kunnallisen laitoshoidon osuus (%)	62,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	26,7
Ostopalvelulaitoshoidon osuus (%)	38,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	73,3
Laitoshoidon osuus kokonaiskustannuksista %	38,1	21,3	17,7	45,8	50,1	36,5	35,4

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon asiakas- sekä kustannustietoja vuodelta 2008

Lopullinen 8.6.09

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4.1 Kunnallinen kehitysvammaisten laitoshoido							
4.1.1 Asiakkaat vuoden 2008 aikana	275		0		0	0	275
- Josta tilapäisen laitoshoidon asiakkaat	107		0			0	107
4.1.2 Kunnallisen laitoshoidon käyttöpäivät 2008	59 874		0		0	0	59 874
- Josta tilapäisen laitoshoidon käyttöpäivät	4 764		0		0	0	4 764
4.1.3 Kunnallisen laitoshoidon kokonaiskustannukset	15 636 122		0				15 636 122
- perityt asiakasmaksut	1 013 048		0				1 013 048
Kunnallisen laitoshoidon nettokustannukset	14 623 075		0				14 623 075
4.2 Ostopalveluna hankittu kehitysvammaisten laitoshoido							
4.2.1 Ostopalvelulaitoshoidon asiakkaat 2008	169	135	79	178	181	234	976
- Josta tilapäisen laitoshoidon asiakkaat	18	76	27	48	53	164	386
4.2.2 Ostopalvelulaitoshoidon käyttöpäivät 2008	52 914	23 861	19 332	47 658	47 786	26 693	218 244
-Josta tilapäisen laitoshoidon käyttöpäivät	669	4 495	1 221	2 059	3 523	1 883	13 850
4.2.3 Ostopalvelulaitoshoidon kokonaiskustannukset	9 673 497	4 718 994	3 649 897	8 554 905	8 949 878	5 633 956	41 181 127
- perityt asiakasmaksut	703 405	202 838	229 127		0		
Ostopalvelu laitoshoidon nettokustannukset	8 970 091	4 516 156	3 420 770	8 554 905	8 949 878	5 633 956	40 045 756
5 Kehitysvammaisten perhehoito							
Perhehoidon asiakkaiden osuus asiakkaista	7,9	15,5	15,1	3,2	4,3	1,3	8,0
5.1.1+5.2.1 Perhehoidon asiakkaat 2008	140	127	102	23	34	9	435
-Josta tilapäisen perhehoidon asiakkaat	48	90	80	11	9	5	243
5.1.2+5.2.2 Perhehoidon käyttöpäivät 2008	33 507	12 719	9 015	5 115	5 107	779	66 242
-Josta tilapäisen perhehoidon käyttöpäivät	1 493	1 400	2 513	754	216	175	6 551
Perhehoidon kokonaiskustannukset	2 244 008	932 852	600 808	228 845	226 868	37 918	4 271 299
Perhehoidon nettokustannukset	1 748 270	845 623	491 126	157 369	226 868	36 549	3 505 805
5.1 Kunnallinen kehitysvammaisten perhehoito							
5.1.1 Kunnallisen perhehoidon asiakkaat 2008	80	67	83	21	0	5	256
-Josta tilapäisen perhehoidon asiakkaat	37	67	73	9	0	5	191
5.1.2 Kunnallisen perhehoidon käyttöpäivät 2008	16 248	1 181	5 084	5 061	0	175	27 749
-Josta tilapäisen perhehoidon käyttöpäivät	1 347	1 181	2 292	700	0	175	5 695
5.1.3 Kunnallisen perhehoidon kokonaiskustannukset	1 091 318	155 868	325 841	225 291	0	15510	1 813 828
- Perhehoidosta perityt asiakasmaksut	262 059	3 255	50 216	71 476	0	1369	388 375
Kunnallisen perhehoidon nettokustannukset	829 259	152 613	275 625	153 815	0	14 141	1 425 453
5.2 Ostopalveluna hankittu kehitysvammaisten perhehoito							
5.2.1 Ostopalveluperhehoidon asiakkaat 2008	62	60	19	2	34	4	181
-Josta tilapäisen perhehoidon asiakkaat	11	23	7	2	9		52
5.2.2 Ostopalveluperhehoidon käyttöpäivät 2008	17 259	11 538	3 931	54	5 107	604	38 493
-Josta tilapäisen perhehoidon käyttöpäivät	146	219	221	54	216	0	856
5.2.3 Ostopalveluperhehoidon kokonaiskustannukset	1 152 690	776 984	274 967	3 554	226 868	22 408	2 457 471
- Perhehoidosta perityt asiakasmaksut	233 679	83 974	59 466		0		377 119
Ostopalvelu perhehoidon nettokustannukset	919 011	693 010	215 501	3 554	226 868	22 408	2 080 352
Perhehoidon osuus jkkokonaiskustannuksista %	2,8	4,0	2,5	0,8	1,3	0,2	2,3
6 Kehitysvammaisten asumispalvelut							
6.1-6.5 Asumispalvelujen asiakkaat 2007							
Autettu asuminen	513	313	278	233	163	242	1 742
Ohjattu asuminen	211	70	49	88	76	71	565
Tuettu asuminen	90	30	10	14	72	47	263
6.1-6.5 josta asumispalvelujen tilapäiset asiakkaat							
Autettu asuminen	170	179	108	100	66	20	643
Ohjattu asuminen	23	8	1		4	7	43
tilapäiset asiakkaat % asumispalvelujen asiakkaista	23,7	45,3	32,3	29,9	22,5	7,5	26,7
asumisen asiakkaista	33,1	57,2	38,8	42,9	40,5	8,3	36,9
asumisen asiakkaista	10,9	11,4	2,0	0,0	5,3	9,9	7,6
6.1-6.5 osuus % eri asumismuodoissa kaikista asumispalvelujen asiakkaista							
Autettu asuminen	64,7	75,8	82,5	69,6	52,4	77,8	68,3
Ohjattu asuminen	26,6	16,9	14,5	26,3	24,4	22,8	22,2
Tuettu asuminen	11,3	7,3	3,0	4,2	23,2	15,1	10,3
Asumispalvelujen käyttöpäivät 2008							
	226 152	82 189	81 807	84 161	83 254	101 946	659 509
Autettu asuminen	129 077	49 700	63 236	47 725	34 770	61 631	386 139
Ohjattu asuminen	66 521	21 690	15 075	31 626	24 989	23 200	183 101
Tuettu asuminen	30 554	10 799	3 496	4 810	23 495	17 115	90 269
Asumispalvelujen käyttöpäiväosuudet % 2008							
Autettu asuminen	57,1	60,5	77,3	56,7	41,8	60,5	58,5
Ohjattu asuminen	29,4	26,4	18,4	37,6	30,0	22,8	27,8
Tuettu asuminen	13,5	13,1	4,3	5,7	28,2	16,8	13,7
Josta tilapäiset asumispäivät	6 612	4 203	4 891	3 043	1 459	1 368	21 576
Autettu asuminen	5 873	3 904	4 880	3 043	1 290	1 175	20 165
käyttöpäivät / asiakas	35	22	45	30	20	59	31
Ohjattu asuminen	739	299	11	0	169	193	1 411

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon asiakas- sekä kustannustietoja vuodelta 2008

Lopullinen 8.6.09

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asumispalvelujen kokonaiskustannukset							
Autettu asuminen	24 617 399	8 853 984	10 028 054	7 382 282	4 486 232	8 241 427	63 609 378
Ohjattu asuminen	18 077 341	7 154 166	8 819 137	5 800 423	3 340 488	7 063 833	50 255 388
Tuettu asuminen	5 023 665	1 462 038	1 078 623	1 485 687	882 918	1 087 566	11 020 498
Asumispalvelujen nettokustannukset							
	21 629 235	8 423 205	9 421 051	7 142 000	4 486 232	7 199 951	58 301 674
Autettu asuminen	16 143 530	6 766 811	8 360 954	5 679 114	3 340 488	6 364 451	46 655 347
Ohjattu asuminen	4 050 537	1 422 770	948 470	1 366 714	882 918	745 472	9 416 881
Tuettu asuminen	1 435 169	233 624	111 627	96 172	262 826	90 028	2 229 446
Autettu asuminen	74,6	80,3	88,7	79,5	74,5	88,4	80,0
Ohjattu asuminen	18,7	16,9	10,1	19,1	19,7	10,4	16,2
Tuettu asuminen	6,6	2,8	1,2	1,3	5,9	1,3	3,8
Asumispalvelujen asiakkaiden osuus asiakkaista %	44,8	50,2	49,9	46,7	39,0	53,4	46,7
Asumispalvelujen osuus kokonaiskustannuksista	34,9	39,6	48,7	38,2	25,1	46,6	37,7
6.1- 6.2 Autettu asuminen							
6.1 Kunnallinen autettu asuminen							
6.1.1 Kunnallisen autetun asumisen asiakkaat 2008	282	59	20	92	0	95	548
-Josta tilapäisen autetun asumisen asiakkaat	104	52	7	74	0	20	257
							46,9
6.1.2 Kunnallisen autetun asumisen käyttöpäivät 2008	66 360	3 781	6 151	8 205	0	24 273	108 770
-Josta tilapäiset asumispäivät	3 026	1 219	1 393	2 104	0	812	8 554
kustannukset	8 906 446	822 747	1 133 329	1 289 439	0	2 287 767	14 439 728
- Autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut	1 077 169	69 794	98 401	121 309	0	464 627	1 831 300
Kunnallisen autetun asumisen nettokustannukset	7 829 278	752 953	1 034 928	1 168 130	0	1 823 140	12 608 429
6.2 Ostopalveluna hankittu autettu asuminen							
6.2.1 Ostopalvelu autetun asumisen asiakkaat 2008	241	261	258	140	168	147	1 215
-Josta tilapäisen autetun asumisen asiakkaat	75	127	101	26	66	16	411
6.2.2 Ostopalvelu autetun asumisen käyttöpäivät 2008	62 717	45 919	57 085	39 520	34 770	37 358	277 369
-Josta tilapäiset asumispäivät	2 847	2 685	3 487	939	1 290	363	11 611
6.2.3 Ostopalvelu autetun asumisen kokonais-							
kustannukset	9 170 895	6 331 419	7 685 808	4 510 984	3 340 488	4 776 066	35 815 659
- Autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut	856 643	317 561	359 782		0	234 755	1 768 741
Ostopalvelu autetun asumisen nettokustannukset	8 314 252	6 013 858	7 326 026	4 510 984	3 340 488	4 541 311	34 046 919
6.3-6.4 Ohjattu asuminen							
6.3 Kunnallinen ohjattu asuminen							
6.3.1 Kunnallisen ohjatun asumisen asiakkaat 2008	104	44	23	32	0	71	274
-Josta tilapäisen ohjatun asumisen asiakkaat		8	0		0	7	15
6.3.2 Kunnallisen ohjatun asumisen käyttöpäivät 2008	36 568	12878	7 457	11 008	0	23200	91 111
-Josta tilapäiset asumispäivät		299	0		0	193	492
6.3.3 Kunnallisen ohjatun asumisen kokonais-							
kustannukset	2 719 376	475 024	464 180	469 727	0	1 087 566	5 215 873
- Ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut	740 921	1 251	107 807	118 973	0	342 094	1 311 046
Kunnallisen ohjatun asumisen nettokustannukset	1 978 455	473 773	356 373	350 754	0	745 472	3 904 827
6.4 Ostopalveluna hankittu ohjattu asuminen							
6.4.1 Ostopalvelu ohjatun asumisen asiakkaat 2008	107	26	26	74	76	0	309
-Josta tilapäisen ohjatun asumisen asiakkaat	23	0	1		4	0	28
6.4.2 Ostopalvelu ohjatun asumisen käyttöpäivät 2008	29 953	8 812	7 618	20 618	24 989	0	91 990
-Josta tilapäiset asumispäivät	739	0	11		169	0	919
6.4.3 Ostopalvelu ohjatun asumisen kokonais-							
kustannukset (brutto)	2 304 290	987 014	614 443	1 015 960	882 918	0	5 804 625
- Ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut	232 207	38 017	22 346		0	0	292 570
Ostopalvelu ohjatun asumisen nettokustannukset	2 072 082	948 997	592 097	1 015 960	882 918	0	5 512 054
6.5 Tuettu asuminen							
Tuetun asumisen asiakkaat 2008	90	30	10	14	72	47	263
Oma toiminta	69	14	2			47	132
Ostopalvelut	22	16	8	14	72	0	132
Käyttöpäivät	30 554	10 799	3 496	4 810	23 495	17 115	90 269
Oma toiminta	23 966	5 003	590			17 115	46 674
- oman toiminnan osuus käyttöpäivistä (%)							0
Ostopalvelut	6 588	5 796	2 906	4 810	23 495	0	43 595
Kokonaiskustannukset Brutto (oma ja ostopalvelut yhteensä)	1 516 393	237 780	130 294	96 172	262 826	90 028	2 333 493
Kustannukset (oma toiminta)	868 272	44 350	0			90 028	1 002 650
perityt asiakasmaksut	54 327	0	0				54 327
Kustannukset (ostopalvelut)	648 121	193 430	130 294	96 172	262 826		1 330 843
perityt asiakasmaksut	26 897	4 156	18 667		0		49 720
Tuetun asumisen nettokustannukset	1 435 169	233 624	111 627	96 172	262 826	90 028	2 229 446
7 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta (sis. Työ- ja päivätoimintakeskukset sekä avotyön ja tuetun työllistymisen)							
Asiakkaat 2008	983	348	348	315	461	363	2 818
-Suoritteet (päivät)	159 180	57 664	47 716	47 701	70 490	66 932	449 683
-Päivät/asiakkaat	162	166	137	151	153	184	160
Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan osuus (%) päivistä	54,6	51,0	64,1	77,9	0,0	93,1	54,8
Ostopalvelu työ- ja päivätoiminnan osuus (%) päivistä	45,4	49,0	35,9	22,1	100,0	6,9	45,2
Työ- ja päivätoiminnan kokonaiskustannukset	11 478 575	4 938 552	4 326 896	2 473 934	3 531 885	2 090 988	28 840 830
- työ- ja päivätoiminnasta perityt asiakasmaksut	350 859	104 574	105 360	207 928	0	39 445	808 166
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	11 127 716	4 833 978	4 221 536	2 266 006	3 531 885	2 051 543	28 032 664

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon asiakas- sekä kustannustietoja vuodelta 2008

Lopullinen 8.6.09

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	
Josta kuljetuskustannukset	1 292 857	677 786	503 874	368 244	458 740	411 474	3 712 976	
Osuus kokonaiskustannuksista %	11,6	14,0	11,9	16,3	13,0	20,1	13,2	
Kuljetuskustannukset/työpäivät	8,1	11,8	10,6	7,7	6,5	6,1	8,3	
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus asiakkaista	55,5	42,3	51,5	43,9	57,8	53,9	51,6	
Työ- ja päivätoiminnan osuus kokonaiskustannuksista	18,0	22,7	21,8	12,1	19,8	13,3	18,1	
Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan kokonaiskustannukset	5 574 718	2 750 716	3 026 856	2 020 684		1 792 107	15 165 081	
- perityt asiakasmaksut	227 320	78 345	92 630	207 928	0	39 445	645 668	
Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	5 347 398	2 672 371	2 934 226	1 812 756	0	1 752 662	14 519 413	
Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan osuus (%) nettok.	48,1	55,3	69,5	80,0	0,0	85,4	51,8	
Ostopalveluna hankitun työ- ja päivätoiminnan kokonaiskustannukset	5 903 857	2 187 836	1 300 040	453 250	3 531 885	298 881	13 675 749	
- perityt asiakasmaksut	123 539	26 229	12 730		0	0	162 498	
Ostopalveluna hankitun työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	5 780 318	2 161 607	1 287 310	453 250	3 531 885	298 881	13 513 251	
	80	77	75	43	50	64	66	
7.1 + 7.2 Päivä- ja työtoimintakeskukset	950	323	297	275	404	265	2 514	
Päivätoiminnan ja työtoiminnan asiakkaat 2008	888	293	297	212	404	265	2 359	
-Suoritteet (päivät)	135 691	49 824	39 689	39 832	60 211	45 372	370 619	
-Päivät/asiakkaat		153	170	134	188	149	171	157
7.1 Kunnallinen päivä- ja työtoimintakeskustoiminta								
- Asiakkaat 2008	493	171	198	212	0	226	1 300	
osuus % päivätoiminnan ja työtoiminnan asiakkaista	55,5	58,4	66,7	100,0		85,3	55,1	
- Suoritteet (päivät)	66 029	21 796	22 536	29 299	0	40 726	180 386	
7.2 Ostopalveluna hankittu päivä- ja työtoimintakeskustoiminta								
- Asiakkaat 2008	457	152	99	63	404	39	1 214	
- Suoritteet (päivät)	69 662	28 028	17 153	10 533	60 211	4 646	190 233	
7.3-7.4 Tuettu työtoiminta/avotyötoiminta ja tuettu työ/työllistyminen								
- Asiakkaat 2008	215	58	51	48	78	98	548	
- Suoritteet (päivät)	23 489	7 840	8 027	7 869	10 279	21 560	79 064	
työpäiviä asiakasta kohti	109	135	157	164	132	220	144	
7.3.1 Kunnallinen tuettu työtoiminta/avotyötoiminta								
- Asiakkaat 2008	120	52	24	47	0	98	341	
- Suoritteet (päivät)	8 244	6 252	3 473	7 861	0	21 560	47 390	
7.3.2 Ostopalveluna hankittu tuettu työtoiminta/avotyötoiminta								
- Asiakkaat 2008	18	0	0		45		63	
- Suoritteet (päivät)	980	0	0		8 009		8 989	
7.4.1 Kunnallinen tuettu työ/tuettu työllistyminen								
- Asiakkaat 2008	85	9	27	1	0		122	
- Suoritteet (päivät)	12 626	1 378	4 554	8	0		18 566	
7.4.2 Ostopalveluna hankittu tuettu työ/tuettu työllistyminen								
- Asiakkaat 2008	13	1	0		33		47	
- Suoritteet (päivät)	1 639	210	0		2 270		4 119	
8 Kehitysvammahuollon muut palvelut								
8 Muiden palvelujen asiakkaat yhteensä	..	715	616	648	740	145	2 864	
8.1.1 josta palveluohjauksen /avohuollon ohjauksen/varhaiskuntoutuksen asiakkaat		594	325		69	59	1 047	
8.1.2 palveluohjauksen/ avohuollon ohjauksen/varhaiskuntoutuksen suoritteet (käyntikerrat)		2258	1 266		772	638	4 934	
8.2.1 josta kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon asiakkaat		165	183	26	0	119	493	
8.2.2 kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon suoritteet		21 751	21 541	2 551	0	11158	57 001	
8.4 Muiden palvelujen kokonaiskustannukset 2008	3 897 586	2 648 943	1 809 948	563 215	663 947	516 592	10 100 231	
8.4.1 josta koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan kustannukset							0	
osuus % muista kustannuksista	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
8.4.2 Perityt asiakasmaksut	24 677	18 026	1 414		0	0	44 117	
8.3 Muiden palvelujen nettokustannukset	3 872 909	2 630 917	1 808 534	563 212	663 947	516 592	10 056 111	
8.4.3.1 josta kunnallisen kustannukset	3 187 927	2 512 228	1 560 667	367 839	193 099	424 022	8 245 781	
8.4.3.2 josta ostopalveluna hankitun kustannukset	272 157	118 689	249 291	195 373	470 878	92 570	1 398 958	
Muiden palvelujenosuus % kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksista	6,2	12,4	9,3	3,0	3,7	3,3	6,5	
Muut palvelut ja kustannukset sisältävät:								
Helsinki: vammaisneuvola (1,84 milj.eur. 2008), Kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijät, toimisto ja johto palkat (905 000 eur. v. 2008), kerhot, leirit ja avohuollon ohjaus 890 000 eur v. 2008								
Espoo: Harj. koulu,koululaisten iltap.toiminta+tukitoimet+kuntoutus+loma- ja virkistystoiminta(2,1 milj). Hallintopalvelut 292 371 eur .								
Vantaa: Koululaisten iltap.toim (1,2 milj.eur) sosiaalitoimi maksaa, sivistystoimi järjestää. Avohuollon ohjaus 0,35 milj.eur) kerho- ja lomatoiminta+hallintokustannukset.								
Turku: oma sis. Aikuisten erityisneuvolan, tukihenkilö, iltapav.kerhon ym harkinnan varaisia tukitoimia. osto sis.Ehon tutkimukset, kotiin järjestettävä hoito, Kärkullan Inva-työtoiminta, muu kuntoutuspalvelu, jatko-opetus. Päivähoito vastaa keuhka-koululaisten toiminnasta, mutta yli 12 v. keuhka lasten ip toteutetaan toimintak:n yhteydessä								
Tampere:Muut palvelut/tukitoimet sisältävät kuntoutusneuvolakäynnit ja kuntoutusohjauksen (avohuollon ohjaus).								
Leirit, kerhot, vanhempain ohjauksen, harrastekurssit ja Lehtimäen Opiston jakson.								
Lisäksi henkilökohtaisen avustajapalvelun sekä tuen kotihoitoon järjestämiseksi, vaikeavammaisten osapäivähoidon ja perhelomituksen.								
Oulu: kohta 8 muut oma; avohuollonohjaus alle 18v., Storen osapäivähoito, kehitysvammaisten sos.työntekijä osto; neuvola, leiri, Lohipato								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Väestö 31.12.	2004	559 046	-0,1	227 472	1,4	185 429	0,8	174 824	-0,1	202 932	1,0			1 349 703	0,5
	2005	560 905	0,3	231 704	1,9	187 281	1,0	173 868	-0,5	204 337	0,7	128 962		1 487 057	10,2
	2006	564 521	0,6	235 019	1,4	189 711	1,3	175 354	0,9	206 368	1,0	130 178	0,9	1 501 151	0,9
	2007	568 531	0,7	238 047	1,3	192 522	1,5	175 286	0,0	207 866	0,7	131 585	1,1	1 513 837	0,8
	2008	574 564	1,1	241 565	1,5	195 397	1,5	175 582	0,2	209 552	0,8	133 550	1,5	1 530 210	1,1

KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT

Kunnan kehitysvammaiset henkilöt	2004	1 898	-0,6	723	8,1	653	2,7	802	-1,5	872	2,6			4 948	1,4
	2005	1 912	0,7	753	4,1	666	2,0	807	0,6	896	2,8	714		5 748	16,2
	2006	1 905	-0,4	783	4,0	675	1,4	854	5,8	910	1,6	749	4,9	5 876	2,2
	2007	1 978	3,8	777	-0,8	679	0,6	867	1,5	929	2,1	767	2,4	5 997	2,1
	2008	2 001	1,2	822	5,8	702	3,4	886	2,2	969	4,3	805	5,0	6 185	3,1
Muutos % 04-08(05-08)		5,4		13,7		7,5		10,5		11,1		12,7		7,6	
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2004	1 622	0,4	723	8,1	610	6,3	659	-0,5	731	-1,3			4 345	2,0
	2005	1 621	-0,1	753	4,1	635	4,1	678	2,9	746	2,1	568		5 001	15,1
	2006	1 621	0,0	783	4,0	623	-1,9	690	1,8	762	2,1	607	6,9	5 086	1,7
	2007	1 652	1,9	777	-0,8	636	2,1	689	-0,1	748	-1,8	636	4,8	5 138	1,0
	2008	1 772	7,3	822	5,8	676	6,3	718	4,2	797	6,6	674	6,0	5 459	6,2
Muutos % 04-08(05-08)		9,2		13,7		10,8		9,0		9,0		18,7		9,2	
Kunnan kehitysvammaisten osuus väestöstä	2004	0,34		0,32		0,35		0,46		0,43				0,37	
	2005	0,34		0,32		0,36		0,46		0,44		0,55		0,39	
	2006	0,34		0,33		0,36		0,49		0,44		0,58		0,39	
	2007	0,35		0,33		0,35		0,49		0,45		0,58		0,40	
	2008	0,35		0,34		0,36		0,50		0,46		0,60		0,40	
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneitä asiakkaita % kunnan kehitysvammaisista	2004	85,5		100,0		93,4		82,2		83,8				87,8	
	2005	84,8		100,0		95,3		84,0		83,3		79,6		87,0	
	2006	85,1		100,0		92,3		80,8		83,7		81,0		86,6	
	2007	83,5		100,0		93,7		79,5		80,5		82,9		85,7	
	2008	88,6		100,0		96,3		81,0		82,2		83,7		88,3	

KEHITYSVAMMAHUOLLON KOKONAISKUSTANNUKSET

Kokonaiskustannukset (Brutto)	2004	51 951 317	6,3	15 095 434	8,9	14 827 285	25,1	13 958 789	8,3	12 407 559	5,5			108 240 384	9,1
	2005	55 804 708	7,4	16 374 100	8,5	16 322 007	10,1	15 326 753	9,8	13 767 616	11,0	14 149 443		131 234 945	21,2
	2006	59 782 183	7,1	18 702 830	14,2	17 486 479	7,1	16 950 654	10,6	15 262 159	10,9	13 960 747	-1,3	141 494 834	7,8
	2007	63 905 948	6,9	19 263 997	3,0	18 854 588	7,8	17 881 919	5,5	16 410 482	7,5	15 277 292	9,4	150 929 313	6,7
	2008	67 547 187	5,7	22 093 325	14,7	20 415 603	8,3	19 203 181	7,4	17 858 810	8,8	16 520 881	8,1	163 638 987	8,4
Muutos % 04-08(05-08)		30,0		46,4		37,7		37,6		43,9		16,8		24,7	
Myönnettyistä palveluista perityt asiakasmaksut	2005	3 989 999	0,0	657 261		727 187		365 710		0		948 012		6 688 169	
	2006	4 299 722	14,5	760 992	-26,5	768 041	70,8	457 335	25,1	0		868 245		6 286 090	-19,2
	2007	4 598 497	15,3	781 585	18,9	853 916	17,4	459 686	0,5	0		1 128 147		8 080 132	20,8
	2008	5 575 891	21,3	843 446	7,9	1 052 586	23,3	519 686	13,1	0		1 082 290	-4,1	9 073 899	12,3
Asiakasmaksut % bruttokustannuksista	2005	7,1		4,0		4,5		2,4		0,0		6,7		5,1	
	2006	7,2		4,1		4,4		2,7		0,0		6,2		4,4	
	2007	7,2		4,1		4,5		2,6		0,0		7,4		5,4	
	2008	8,3		3,8		5,2		2,7		0,0		6,6		5,5	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset	2004	48 027 027	6,6	14 448 977	7,2	14 160 643	25,9	13 623 134	8,9	12 407 559	5,5			102 667 340	9,2
	2005	51 815 709	7,9	15 826 747	9,5	15 594 820	10,1	14 961 043	9,8	13 767 616	11,0	13 201 431		124 657 684	21,4
	2006	55 482 461	7,1	17 941 838	13,4	16 718 438	7,2	16 493 319	10,2	15 262 159	10,9	13 092 502	-0,8	134 340 499	7,8
	2007	59 307 451	6,9	18 482 412	3,0	18 000 672	7,7	17 422 233	5,6	16 410 482	7,5	14 149 145	8,1	142 849 181	6,3
	2008	61 971 297	4,5	21 249 879	15,0	19 363 017	7,6	18 683 495	7,2	17 858 810	8,8	15 438 591	9,1	154 565 088	8,2
Kehitysvammahuollon nettokustannukset kunnan asukasta kohti	2004	86		64		76		78		61				76	
	2005	92		68		83		86		67		102		84	
	2006	98		76		88		94		74		101	-1,8	89	
	2007	104		78		93		99		79		108		94	
	2008	108		88		99		106		85		116		101	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset asiakasta kohti	2004	29 610	6,2	19 985	-0,8	23 214	18,5	20 672	9,4	16 973	7,0			23 629	7,1
	2005	31 965	8,0	21 018	5,2	24 559	5,8	22 066	6,7	18 455	8,7	23 242		24 927	5,5
	2006	34 227	7,1	22 914	9,0	26 835	9,3	23 903	8,3	20 029	8,5	21 569	-7,2	26 414	6,0
	2007	35 900	4,9	23 787	3,8	28 303	5,5	25 286	5,8	21 939	9,5	22 247	3,1	27 802	5,3
	2008	34 973	-2,6	25 851	8,7	28 644	1,2	26 022	2,9	22 408	2,1	22 906	3,0	28 314	1,8

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Kehitysvammaisten laitoshoito															
Laitoshoidon asiakkaat	2004	460	-1,7	125	-3,8	85	11,8	178	7,2	187	3,9			1 035	1,5
	2005	471	2,4	136	8,8	80	-5,9	173	-2,8	198	5,9	261		1 319	27,4
	2006	450	-4,5	126	-7,4	90	12,5	171	-1,2	191	-3,5	236	-9,6	1 264	-4,2
	2007	452	0,4	122	-3,2	85	-5,6	176	2,9	182	-4,7	240	1,7	1 257	-0,6
	2008	438	-3,1	135	10,7	79	-7,1	178	1,1	181	-0,5	234	-2,5	1 245	-1,0
Muutos % 04-08(05-08)		-4,8		8,0		-7,1		0,0		-3,2		-10,3		-5,6	
josta tilapäisen laitoshoiton asiakkaat	2004	126	3,3	63	-3,1	24	9,1	52	26,8	62	6,9			327	6,2
	2005	150	19,0	73	15,9	19	-20,8	52	0,0	69	11,3	176		539	64,8
	2006	128	-14,7	64	-12,3	29	52,6	49	-5,8	61	-11,6	127	-27,8	458	-15,0
	2007	135	5,5	64	0,0	28	-3,4	48	-2,0	55	-9,8	173	36,2	503	9,8
	2008	122	-9,6	76	18,8	27	-3,6	48	0,0	53	-3,6	164	-5,2	490	-2,6
Tilapäisen laitoshoidon asiakkaat laitoshoiton asiakkaista (%)	2004	27,4		50,4		28,2		29,2		33,2				31,6	
	2005	31,8		53,7		23,8		30,1		34,8		67,4		40,9	
	2006	28,4		50,8		32,2		28,7		31,9		53,8		36,2	
	2007	29,9		52,5		32,9		27,3		30,2		72,1		40,0	
	2008	27,9		56,3		34,2		27,0		29,3		70,1		39,4	
Laitoshoidon käyttöpäivät	2004	125 535	0,0	23 324	-5,5	19 688	4,0	44 205	-1,8	46 579	-2,0			259 331	-0,9
	2005	120 934	-3,7	22 213	-4,8	20 603	4,6	44 592	0,9	46 946	0,8	31 389		286 677	10,5
	2006	117 191	-3,1	21 753	-2,1	22 100	7,3	45 575	2,2	46 371	-1,2	30 212	-3,7	283 202	-1,2
	2007	117 390	0,2	21 422	-1,5	19 193	-13,2	47 192	3,5	46 792	0,9	26 769	-11,4	278 758	-1,6
	2008	112 788	-3,9	23 861	11,4	19 332	0,7	47 658	1,0	47 786	2,1	26 693	-0,3	278 118	-0,2
Muutos % 04-08(05-08)		-10,2		2,3		-1,8		7,8		2,6		-15,0		-3,0	
josta tilapäisen laitoshoidon käyttöpäivät	2004	6 294	17,4	2 848	5,4	1 217	-15,6	1 924	18,5	3 040	18,3			15 323	11,9
	2005	6 623	5,2	2 708	-4,9	1 059	-13,0	2 485	29,2	4 011	31,9	1 740		18 626	21,6
	2006	6 050	-8,7	2 956	9,2	1 332	25,8	1 770	-28,8	3 808	-5,1	2 538	45,9	18 454	-0,9
	2007	5 498	-9,1	3 159	6,9	1 567	17,6	1 889	6,7	3 487	-8,4	3 021	19,0	18 621	0,9
	2008	5 433	-1,2	4 495	42,3	1 221	-22,1	2 059	9,0	3 523	1,0	1 883	-37,7	18 614	0,0
Muutos % 04-08(05-08)		-13,7		57,8		0,3		7,0		15,9		8,2		-0,1	
Tilapäisen laitoshoidon käyttöpäivät laitoshoiton käyttöpäivistä (%)	2004	5,0		12,2		6,2		4,4		6,5				5,9	
	2005	5,5		12,2		5,1		5,6		8,5		5,5		6,5	
	2006	5,2		13,6		6,0		3,9		8,2		8,4		6,5	
	2007	4,7		14,7		8,2		4,0		7,5		11,3		6,7	
	2008	4,8		18,8		6,3		4,3		7,4		7,1		6,7	
Laitoshoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2004	273	1,7	187	-1,7	232	-7,0	248	-8,4	249	-5,7			251	-2,4
	2005	257	-5,9	163	-12,5	258	11,2	258	3,8	237	-4,8	120		217	-13,3
	2006	260	1,4	173	5,7	246	-4,7	267	3,4	243	2,4	128	6,4	224	3,1
	2007	260	-0,3	176	1,7	226	-8,0	268	0,6	257	5,9	112	-12,9	222	-1,0
	2008	258	-0,8	177	0,7	245	8,4	268	-0,1	264	2,7	114	2,3	223	0,7
Tilapäisen laitoshoidon käyttöpäiviä tilapäistä asiakasta kohti	2004	50	13,7	45	8,7	51	-22,6	37	-6,6	49	10,7			47	5,4
	2005	44	-11,6	37	-17,9	56	9,9	48	29,2	58	18,6	10		35	-26,3
	2006	47	7,0	46	24,5	46	-17,6	36	-24,4	62	7,4	20	102,1	40	16,6
	2007	41	-13,8	49	6,9	56	21,8	39	8,9	63	1,6	17	-12,6	37	-8,1
	2008	45	9,3	59	19,8	45	-19,2	43	9,0	66	4,8	11	-34,2	38	2,6
Laitoshoidon nettokustannukset euroa	2004	20 181 792	4,9	3 283 436	2,8	2 630 541	20,7	6 047 584	3,5	6 164 510	4,7			38 307 863	5,4
	2005	21 179 982	4,9	3 459 137	5,4	2 907 031	10,5	6 743 262	11,5	7 181 147	16,5	5 283 120		46 753 679	22,0
	2006	22 233 660	5,0	3 860 922	11,6	3 275 072	12,7	7 638 679	13,3	7 673 738	6,9	5 292 475	0,2	49 974 546	6,9
	2007	23 450 704	5,5	3 769 449	-2,4	3 160 314	-3,5	8 128 321	6,4	8 244 741	7,4	5 159 100	-2,5	51 912 629	3,9
	2008	23 593 166	0,6	4 516 156	19,8	3 420 770	8,2	8 554 905	5,2	8 949 878	8,6	5 633 956	9,2	54 668 831	5,3
Muutos % 04-08(05-08)		16,9		37,5		30,0		41,5		45,2		6,6		16,9	
Laitoshoidon nettokustannukset % KvH:n kokonaiskustannuksista	2004	42,0		22,7		18,6		44,4		49,7				37,3	
	2005	40,9		21,9		19,3		45,1		52,2		40,0		37,5	
	2006	40,1		21,5		19,6		46,3		50,3		40,4		37,2	
	2007	39,5		20,4		17,6		46,7		50,2		36,5		36,3	
	2008	38,1		21,3		17,7		45,8		50,1		36,5		35,4	
Laitoshoidon nettokustannukset asiakasta kohti	2004	43 873	6,8	26 267	6,9	30 948	7,9	33 975	-3,5	32 965	0,8			37 012	3,9
	2005	44 968	2,5	25 435	-3,2	36 338	17,4	38 978	14,7	36 268	10,0	20 242		35 446	-4,2
	2006	49 408	9,9	30 642	20,5	36 390	0,1	44 671	14,6	40 177	10,8	22 426	10,8	39 537	11,5
	2007	51 882	5,0	30 897	0,8	37 180	2,2	46 184	3,4	45 301	12,8	21 496	-4,1	41 299	4,5
	2008	53 866	3,8	33 453	8,3	43 301	16,5	48 061	4,1	49 447	9,2	24 077	12,0	43 911	6,3
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohden	2004	161	5,0	141	8,8	134	16,0	137	5,4	132	6,8			148	6,4
	2005	175	8,9	156	10,6	141	5,6	151	10,5	153	15,6	168		163	10,4
	2006	190	8,3	177	14,0	148	5,0	168	10,8	165	8,2	175		176	8,2
	2007	200	5,3	176	-0,9	165	11,1	172	2,8	176	6,5	193	10,0	186	5,5
	2008	209	4,7	189	7,6	177	7,5	180	4,2	187	6,3	211	9,5	197	5,6

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon asiakkaat	2004	167	-4,0	130	-7,1	132	4,8	39	25,8	32	0,0			500	-0,6
	2005	149	-10,8	131	0,8	130	-1,5	32	-17,9	36	12,5	14		492	-1,6
	2006	146	-2,0	110	-16,0	118	-9,2	36	12,5	37	2,8	7	-50,0	454	-7,7
	2007	139	-4,8	130	18,2	98	-16,9	26	-27,8	27	-27,0	8	14,3	428	-5,7
	2008	140	0,7	127	-2,3	102	4,1	23	-11,5	34	25,9	9	12,5	435	1,6
	Muutos % 04-08(05-08)		-16,2		-2,3		-22,7		-41,0		6,3		-35,7		-11,6
josta tilapäisen perhehoidon asiakkaat	2004	79	-12,2	94	-9,6	112	4,7	24	71,4	14	-6,7			323	-2,1
	2005	75	-5,1	98	4,3	112	0,0	20	-16,7	18	28,6	3		326	0,9
	2006	62	-17,3	74	-24,5	99	-11,6	20	0,0	16	-11,1	2	-33,3	273	-16,3
	2007	53	-14,5	92	24,3	80	-19,2	12	-40,0	8	-50,0	3	50,0	248	-9,2
	2008	48	-9,4	90	-2,2	80	0,0	11	-8,3	9	12,5	5	66,7	243	-2,0
Tilapäisen perhehoidon asiakkaat % perhehoidon asiakkaista	2004	47,3		72,3		84,8		61,5		43,8				64,6	
	2005	50,3		74,8		86,2		62,5		50,0		21,4		66,3	
	2006	42,5		67,3		83,9		55,6		43,2		28,6		60,1	
	2007	38,1		70,8		81,6		46,2		29,6		37,5		57,9	
	2008	34,3		70,9		78,4		47,8		26,5		55,6		55,9	
Perhehoidon käyttöpäivät	2004	33 257	-1,9	13 739	5,6	9 262	1,6	6 186	-3,4	6 025	-4,7			68 469	-0,4
	2005	33 301	0,1	13 443	-2,2	8 667	-6,4	6 085	-1,6	6 352	5,4	4 251		72 099	5,3
	2006	32 950	-1,1	13 280	-1,2	8 779	1,3	5 990	-1,6	7 283	14,7	1 882	-55,7	70 164	-2,7
	2007	32 292	-2,0	14 271	7,5	8 727	-0,6	5 218	-12,9	6 440	-11,6	1 720	-8,6	68 668	-2,1
	2008	33 507	3,8	12 719	-10,9	9 015	3,3	5 115	-2,0	5 107	-20,7	779	-54,7	66 242	-3,5
	Muutos % 04-08(05-08)		0,8		-7,4		-2,7		-17,3		-15,2		-81,7		-8,1
josta tilapäisen perhehoidon käyttöpäivät	2004	2 109	-12,7	2 495	42,7	3 151	3,9	988	33,0	180	7,8			8 923	10,1
	2005	1 485	-29,6	1 811	-27,4	3 016	-4,3	754	-23,7	354	96,7	76		7 496	-16,0
	2006	1 511	1,8	1 415	-21,9	2 751	-8,8	689	-8,6	344	-2,8	89	17,1	6 799	-9,3
	2007	1 172	-22,4	1 506	6,4	2 690	-2,2	667	-3,2	243	-29,4	71	-20,2	6 349	-6,6
	2008	1 493	27,4	1 400	-7,0	2 513	-6,6	754	13,0	216	-11,1	175	146,5	6 551	3,2
Tilapäisen perhehoidon käyttöpäivät % perhehoidon käyttöpäivistä	2004	6,3		18,2		34,0		16,0		3,0				13,0	
	2005	4,5		13,5		34,8		12,4		5,6		1,8		10,4	
	2006	4,6		10,7		31,3		11,5		4,7		4,7		9,7	
	2007	3,6		10,6		30,8		12,8		3,8		4,1		9,2	
	2008	4,5		11,0		27,9		14,7		4,2		22,5		9,9	
Perhehoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2004	199	2,3	106	13,7	70	-3,0	159	-23,2	188	-4,7			137	0,2
	2005	223	12,2	103	-2,9	67	-5,0	190	19,9	176	-6,3	304		147	7,0
	2006	226	1,0	121	17,6	74	11,6	166	-12,5	197	11,6	269	-11,5	155	5,5
	2007	232	2,9	110	-9,1	89	19,7	201	20,6	239	21,2	215	-20,0	160	3,8
	2008	239	3,0	100	-8,8	88	-0,8	222	10,8	150	-37,0	87	-59,7	152	-5,1
Tilapäisen perhehoidon käyttöpäiviä tilapäistä asiakasta kohti	2004	27		27		28		41		13				28	
	2005	20		18		27		38		20		25		23	
	2006	24		19		28		34		22		45		25	
	2007	22		16		34		56		30		24		26	
	2008	31		16		31		69		24		35		27	
Perhehoidon nettokustannukset euroa	2004	1 566 492	5,2	703 630	1,6	455 628	0,9	188 957	6,1	177 857	-3,0			3 092 564	3,3
	2005	1 740 023	11,1	784 629	11,5	441 802	-3,0	226 459	19,8	194 533	9,4	228 505		3 615 951	16,9
	2006	1 719 894	-1,2	835 309	6,5	484 764	9,7	207 378	-8,4	255 025	31,1	55 813	-75,6	3 558 183	-1,6
	2007	1 718 545	-0,1	870 130	4,2	462 451	-4,6	174 445	-15,9	272 667	6,9	61 707	10,6	3 559 945	0,0
	2008	1 748 270	1,7	845 623	-2,8	491 126	6,2	157 369	-9,8	226 868	-16,8	36 549	-40,8	3 505 805	-1,5
	Muutos % 04-08(05-08)		11,6		20,2		7,8		-16,7		27,6		-84,0		-3,0
Perhehoidon nettokustannukset asiakasta kohti	2004	9 380	9,6	5 413	9,4	3 452	-3,7	4 845	-15,7	5 558	-3,0			6 185	3,9
	2005	11 678	24,5	5 990	10,7	3 398	-1,5	7 077	46,1	5 404	-2,8	16 322		7 349	18,8
	2006	11 780	0,9	7 594	26,8	4 108	20,9	5 761	-18,6	6 893	27,6	7 973	-51,1	7 837	6,6
	2007	12 364	5,0	6 693	-11,9	4 719	14,9	6 709	16,5	10 099	46,5	7 713	-3,3	8 318	6,1
	2008	12 488	1,0	6 658	-0,5	4 815	2,0	6 842	2,0	6 673	-33,9	4 061	-47,4	8 059	-3,1
Perhehoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2004	47	7,2	51	-3,7	49	-0,7	31	9,9	30	1,8			45	3,7
	2005	52	10,9	58	14,0	51	3,6	37	21,8	31	3,7	54		50	11,0
	2006	52	-0,1	63	7,8	55	8,3	35	-7,0	35	14,3	30	-44,8	51	1,1
	2007	53	2,0	61	-3,1	53	-4,0	33	-3,4	42	20,9	36	21,0	52	2,2
	2008	52	-2,0	66	9,0	54	2,8	31	-8,0	44	4,9	47	30,8	53	2,1

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen asiakkaat	2004	735	1,2	313	2,6	295	5,7	294	6,5	272	3,8			1 909	3,3
	2005	723	-1,6	327	4,5	319	8,1	290	-1,4	276	1,5	248		2 183	14,4
	2006	717	-0,8	325	-0,6	333	4,4	297	2,4	296	7,2	289	16,5	2 277	4,3
	2007	770	7,4	379	16,6	331	-0,6	311	4,7	288	-2,7	351	21,5	2 430	6,7
	2008	793	3,0	413	9,0	337	1,8	335	7,7	311	8,0	360	2,6	2 549	4,9
Muutos % 04-08(05-08)		7,9		31,9		14,2		13,9		14,3		45,2		16,8	
josta asumispalvelujen tilapäiset asiakkaat	2004	220	1,4	130	-0,8	109	16,0	98	-8,4	65	12,1			622	2,5
	2005	199	-9,5	129	-0,8	112	2,8	89	-9,2	66	1,5	64		659	5,9
	2006	159	-20,1	144	11,6	114	1,8	99	11,2	79	19,7	27	-57,8	622	-5,6
	2007	160	0,6	151	4,9	114	0,0	87	-12,1	70	-11,4	66	144,4	660	6,1
	2008	188	17,5	187	23,8	109	-4,4	100	14,9	70	0,0	27	-59,1	681	3,2
Asumispalvelujen asiakkaat % kaikista KvH:n asiakkaista	2004	45,3		43,3		48,4		44,6		37,2				43,9	
	2005	44,6		43,4		50,2		42,8		37,0		43,7		43,7	
	2006	44,2		41,5		53,5		43,0		38,8		47,6		44,8	
	2007	46,6		48,8		52,0		45,1		38,5		55,2		47,3	
	2008	44,8		50,2		49,9		46,7		39,0		53,4		46,7	
tilapäiset asiakkaiden osuus asumispalvelujen asiakkaista(%)	2004	29,9		41,5		36,9		33,3		23,9				32,6	
	2005	27,5		39,4		35,1		30,7		23,9		25,8		30,2	
	2006	22,2		44,3		34,2		33,3		26,7		9,3		27,3	
	2007	20,8		39,8		34,4		28,0		24,3		18,8		27,2	
	2008	23,7		45,3		32,3		29,9		22,5		7,5		26,7	
Asumispalvelujen käyttöpäivät	2004	201 367	1,8	66 067	5,2	68 636	6,0	73 503	13,4	71 446	-1,6			481 019	4,0
	2005	204 271	1,4	75 627	14,5	72 573	5,7	77 304	5,2	72 584	1,6	83 956		586 315	21,9
	2006	211 796	3,7	69 480	-8,1	73 679	1,5	77 688	0,5	75 531	4,1	93 854	11,8	602 028	2,7
	2007	223 172	5,4	80 359	15,7	78 841	7,0	81 224	4,6	78 100	3,4	101 987	8,7	643 683	6,9
	2008	226 152	1,3	82 189	2,3	81 812	3,8	84 161	3,6	83 254	6,6	101 946	0,0	659 514	2,5
Muutos % 04-08(05-08)		12,3		24,4		19,2		14,5		16,5		21,4		12,5	
josta tilapäisten asiakkaiden käyttöpäivät	2004	8 329	8,4	4 433	0,6	4 490	20,6	3 144	-3,5	1 010	21,0			21 406	7,5
	2005	8 528	2,4	3 824	-13,7	4 122	-8,2	2 871	-8,7	1 300	28,7	1 355		22 000	2,8
	2006	8 141	-4,5	3 756	-1,8	4 442	7,8	2 828	-1,5	1 208	-7,1	1 645	21,4	22 020	0,1
	2007	6 693	-17,8	4 103	9,2	5 022	13,1	2 706	-4,3	1 157	-4,2	1 637	-0,5	21 318	-3,2
	2008	6 612	-1,2	4 203	2,4	4 891	-2,6	3 043	12,5	1 459	26,1	1 368	-16,4	21 576	1,2
Tilapäisten asiakkaiden käyttöpäivät / asumispalvelujen käyttöpäivistä %	2004	4,1		6,7		6,5		4,3		1,4				4,5	
	2005	4,2		5,1		5,7		3,7		1,8		1,6		3,8	
	2006	3,8		5,4		6,0		3,6		1,6		1,8		3,7	
	2007	3,0		5,1		6,4		3,3		1,5		1,6		3,3	
	2008	2,9		5,1		6,0		3,6		1,8		1,3		3,3	
Asumispalvelujen käyttöpäivät / asiakas	2004	274	0,6	211	2,5	233	0,3	250	6,5	263	-5,2			252	0,6
	2005	283	3,1	231	9,6	228	-2,2	267	6,6	263	0,1	339		269	6,6
	2006	295	4,6	214	-7,6	221	-2,7	262	-1,9	255	-3,0	325	-4,1	264	-1,6
	2007	290	-1,9	212	-0,8	238	7,7	261	-0,2	271	6,3	291	-10,5	265	0,2
	2008	285	-1,6	199	-6,1	243	1,9	251	-3,8	268	-1,3	283	-2,5	259	-2,3
Asumispalvelujen käyttöpäivät / tilapäinen asiakas	2004	38		34		41		32		16				34	
	2005	43		30		37		32		20		21		33	
	2006	51		26		39		29		15		61		35	
	2007	42		27		44		31		17		25		32	
	2008	35		22		45		30		21		51		32	
Asumispalvelujen nettokustannukset	2004	15 946 775	5,1	5 523 123	20,9	6 135 489	31,2	4 882 914	19,1	2 772 836	4,2			35 261 137	13,1
	2005	17 107 320	7,3	6 394 162	15,8	6 842 335	11,5	5 352 884	9,6	3 151 543	13,7	5 087 560		43 935 804	24,6
	2006	18 565 864	8,5	7 346 231	14,9	7 646 376	11,8	5 960 037	11,3	3 711 365	17,8	5 375 365	5,7	48 605 238	10,6
	2007	19 489 501	5,0	7 786 385	6,0	8 594 789	12,4	6 354 677	6,6	3 974 565	7,1	6 439 344	19,8	52 639 261	8,3
	2008	21 629 235	11,0	8 423 205	8,2	9 421 051	9,6	7 142 000	12,4	4 486 232	12,9	7 199 951	11,8	58 301 674	10,8
Muutos % 04-08(05-08)		35,6		52,5		53,6		46,3		61,8		41,5		32,7	
Asumispalvelujen nettokustannukset % KvH:n kustannuksista	2004	33,2		38,2		43,3		35,8		22,3				34,3	
	2005	33,0		40,4		45,4		35,8		22,9		38,5		35,2	
	2006	33,5		40,9		45,7		36,1		24,3		41,1		36,2	
	2007	32,9		42,1		47,7		36,5		24,2		45,5		36,8	
	2008	34,9		39,6		48,7		38,2		25,1		46,6		37,7	
Asumispalvelujen nettokustannukset asiakasta kohti	2004	21 696	3,8	17 646	17,8	20 798	24,1	16 609	11,8	10 194	0,4			18 471	9,5
	2005	23 662	9,1	19 554	10,8	21 449	3,1	18 458	11,1	11 419	12,0	20 514		20 126	9,0
	2006	25 894	9,4	22 604	15,6	22 962	7,1	20 067	8,7	12 538	9,8	18 600	-9,3	21 346	6,1
	2007	25 311	-2,3	20 545	-9,1	25 966	13,1	20 433	1,8	13 801	10,1	18 346	-1,4	21 662	1,5
	2008	27 275	7,8	20 395	-0,7	27 956	7,7	21 319	4,3	14 425	4,5	20 000	9,0	22 872	5,6
Asumispalvelujen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2004	79	3,2	84	14,9	89	23,7	66	5,0	39	5,9			73	8,8
	2005	84	5,8	85	1,1	94	5,5	69	4,2	43	11,9	61		75	2,2
	2006	88	4,7	106	25,1	104	10,1	77	10,8	49	13,2	57	-5,5	81	7,7
	2007	87	-0,4	97	-8,4	109	5,0	78	2,0	51	3,6	63	10,2	82	1,3
	2008	96	9,5	102	5,8	115	5,6	85	8,5	54	5,9	71	11,9	88	8,1

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Autettu asuminen															
Autetun asumisen asiakkaat	2004	486	5,0	235	11,4	247	7,9	202	5,2	140	9,4			1 310	7,1
	2005	472	-2,9	218	-7,2	270	9,3	185	-8,4	143	2,1	146		1 434	9,5
	2006	457	-3,2	244	11,9	278	3,0	182	-1,6	164	14,7	189	29,5	1 536	7,1
	2007	496	8,5	268	9,8	290	4,3	211	15,9	155	-5,5	223	18,0	1 643	7,0
	2008	513	3,4	313	16,8	278	-4,1	233	10,4	163	5,2	242	8,5	1 742	6,0
Muutos % 04-08(05-08)		5,6		33,2		12,6		15,3		16,4		65,8		21,5	
Josta tilapäiset autetun asumisen asiakkaat	2006	138		130		112		98		71		26		575	
	2007	137	-0,7	138	6,2	125	11,6	87	-11,2	62	-12,7	56	115,4	605	5,2
	2008	170	24,1	179	29,7	108	-13,6	100	14,9	66	6,5	20	-64,3	643	6,3
Autetun asumisen asiakkaat % asumispalvelujen asiakkaista	2004	25,6		32,5		37,8		25,2		16,1				26,5	
	2005	24,7		29,0		40,5		22,9		16,0		20,4		24,9	
	2006	24,0		31,2		41,2		21,3		18,0		25,2		26,1	
	2007	25,1		34,5		42,7		24,3		16,7		29,1		27,4	
	2008	25,6		38,1		39,6		26,3		16,8		30,1		28,2	
Autetun asumisen käyttöpäivät	2004	110 551	7,8	42 099	12,6	53 139	9,3	37 506	17,8	27 395	-1,0			270 690	9,1
	2005	115 545	4,5	38 052	-9,6	55 970	5,3	41 890	11,7	28 849	5,3	48 700		329 006	21,5
	2006	120 416	4,2	39 435	3,6	56 487	0,9	41 733	-0,4	31 662	9,8	54 893	12,7	345 304	5,0
	2007	127 687	6,0	47 491	20,4	60 869	7,8	45 021	7,9	32 941	4,0	61 246	11,6	375 255	8,7
	2008	129 077	1,1	49 700	4,7	63 236	3,9	47 725	6,0	34 770	5,6	61 631	0,6	386 139	2,9
Josta tilapäisten asiakkaiden käyttöpäivät	2004	7 526	9,1	3 150	8,5	4 490	20,6	3 117	0,5	860	34,8			19 143	10,9
	2005	7 710	2,4	3 202	1,7	4 122	-8,2	2 853	-8,5	1 224	42,3	1 313		20 424	6,7
	2006	7 198	-6,6	3 263	1,9	4 370	6,0	2 783	-2,5	1 094	-10,6	1 574	19,9	20 282	-0,7
	2007	5 478	-23,9	3 413	4,6	4 994	14,3	2 706	-2,8	1 038	-5,1	1 398	-11,2	19 027	-6,2
	2008	5 873	7,2	3 904	14,4	4 880	-2,3	3 043	12,5	1 290	24,3	1 175	-16,0	20 165	6,0
Autetun asumisen käyttöpäivät % asumispalvelujen käyttöpäivistä	2004	54,9		63,7		77,4		51,0		38,3				56,3	
	2005	56,6		50,3		77,1		54,2		39,7		58,0		56,1	
	2006	56,9		56,8		76,7		53,7		41,9		58,5		57,4	
	2007	57,2		59,1		77,2		55,4		42,2		60,1		58,3	
	2008	57,1		60,5		77,3		56,7		41,8		60,5		58,5	
Tilapäisen autetun asumisen käyttöpäivät % autetun asumisen käyttöpäivistä	2004	6,8		7,5		8,4		8,3		3,1				7,1	
	2005	6,7		8,4		7,4		6,8		4,2		2,7		6,2	
	2006	6,0		8,3		7,7		6,7		3,5		2,9		5,9	
	2007	4,3		7,2		8,2		6,0		3,2		2,3		5,1	
	2008	4,5		7,9		7,7		6,4		3,7		1,9		5,2	
Autetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2004	227	2,7	179	1,1	215	1,3	186	12,0	196	-9,5			207	1,9
	2005	245	7,6	175	-2,6	207	-3,6	226	22,0	202	3,1	334		229	11,0
	2006	263	7,6	162	-7,4	203	-2,0	229	1,3	193	-4,3	290	-12,9	225	-2,0
	2007	257	-2,3	177	9,6	210	3,3	213	-6,9	213	10,1	275	-5,4	228	1,6
	2008	252	-2,3	159	-10,4	227	8,4	205	-4,0	213	0,4	255	-7,3	222	-2,9
Autetun asumisen nettokustannukset	2004	12 620 934	16,4	4 409 762	17,1	5 481 546	35,6	3 741 266	23,5	1 917 893	4,8			28 171 401	19,8
	2005	13 025 746	3,2	5 064 990	14,9	6 068 275	10,7	4 146 402	10,8	2 234 760	16,5	4 362 495		34 902 668	23,9
	2006	13 947 571	7,1	5 840 681	15,3	6 668 815	9,9	4 727 934	14,0	2 682 991	20,1	4 767 288	9,3	38 635 281	10,7
	2007	15 004 757	7,6	5 969 739	2,2	7 601 609	14,0	5 185 684	9,7	2 919 511	8,8	5 643 602	18,4	42 324 901	9,5
	2008	16 143 530	7,6	6 766 811	13,4	8 360 954	10,0	5 679 114	9,5	3 340 488	14,4	6 364 451	12,8	46 655 347	10,2
Muutos % 04-08(05-08)		27,9		53,5		52,5		51,8		74,2		45,9		33,7	
Autetun asumisen nettokustannukset % asumispalvelujen nettokustannuksista	2004	79,1		79,8		89,3		76,6		69,2				79,9	
	2005	76,1		79,2		88,7		77,5		70,9		85,7		79,4	
	2006	75,1		79,5		87,2		79,3		72,3		88,7		79,5	
	2007	77,0		76,7		88,4		81,6		73,5		87,6		80,4	
	2008	74,6		80,3		88,7		79,5		74,5		88,4		80,0	
Autetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2004	25 969	10,9	18 765	5,1	22 192	25,7	18 521	17,4	13 699	-4,2			21 505	11,9
	2005	27 597	6,3	23 234	23,8	22 475	1,3	22 413	21,0	15 628	14,1	29 880		24 339	13,2
	2006	30 520	10,6	23 937	3,0	23 989	6,7	25 978	15,9	16 360	4,7	25 224	-15,6	25 153	3,3
	2007	30 252	-0,9	22 275	-6,9	26 212	9,3	24 577	-5,4	18 836	15,1	25 308	0,3	25 761	2,4
	2008	31 469	4,0	21 619	-2,9	30 075	14,7	24 374	-0,8	20 494	8,8	26 299	3,9	26 783	4,0
Autetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2004	114	8,0	105	4,0	103	24,1	100	4,8	70	5,8			104	9,8
	2005	113	-1,3	133	27,1	108	5,1	99	-0,8	77	10,6	90		106	1,9
	2006	116	2,7	148	11,3	118	8,9	113	14,5	85	9,4	87	-3,0	112	5,5
	2007	118	1,5	126	-15,1	125	5,8	115	1,7	89	4,6	92	6,1	113	0,8
	2008	125	6,4	136	8,3	132	5,9	119	3,3	96	8,4	103	12,1	121	7,1

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Ohjattu asuminen															
Ohjatus asuminen asiakkaat	2004	211	-1,9	78	0,0	41	0,0	91	2,2	78	-4,9			499	-1,2
	2005	197	-6,6	71	-9,0	43	4,9	91	0,0	78	0,0	58		538	7,8
	2006	206	4,6	55	-22,5	45	4,7	91	0,0	78	0,0	54	-6,9	530	-1,5
	2007	218	5,8	81	47,3	44	-2,2	87	-4,4	74	-5,1	73	35,2	577	8,9
	2008	211	-3,2	70	-13,6	49	11,4	88	1,1	76	2,7	71	-2,7	565	-2,1
Ohjatus asuminen asiakkaat % asumispalvelujen asiakkaista	2004	28,7		24,9		13,9		31,0		28,7				26,1	
	2005	27,2		21,7		13,5		31,4		28,3		23,4		24,6	
	2006	28,7		16,9		13,5		30,6		26,4		18,7		23,3	
	2007	28,3		21,4		13,3		28,0		25,7		20,8		23,7	
	2008	26,6		16,9		14,5		26,3		24,4		19,7		22,2	
Ohjatus asuminen käyttöpäivät	2004	64 202	-5,7	22 873	17,0	13 707	5,4	31 982	9,0	26 257	-1,0			159 021	1,6
	2005	62 337	-2,9	18 192	-20,5	14 413	5,2	29 209	-8,7	25 145	-4,2	19 468		168 764	6,1
	2006	63 495	1,9	19 348	6,4	13 596	-5,7	29 772	1,9	25 374	0,9	21 865	12,3	173 853	3,0
	2007	65 275	2,8	22 224	14,9	14 682	8,0	30 317	1,8	24 718	-2,6	21 973	0,5	179 189	3,1
	2008	66 521	1,9	21 690	-2,4	15 075	2,7	31 626	4,3	24 989	1,1	23 200	5,6	183 101	2,2
josta tilapäisten asiakkaiden käyttöpäivät	2004	803	2,0	1 283	-14,7	0		27		150	-23,9			2 263	-14,4
	2005	818	1,9	622	-51,5	0		18		76	-49,3	42		1 576	-30,4
	2006	943	15,3	493	-20,7	72		45		114	50,0	71	69,0	1 738	10,3
	2007	1 215	28,8	690	40,0	28	-61	0		119	4,4	239	236,6	2 291	31,8
	2008	739	-39,2	299	-56,7	11	-61	0		169	42,0	193	-19,2	1 411	-38,4
Ohjatus asuminen käyttöpäivät % asumispalvelujen käyttöpäivistä	2004	31,9		34,6		20,0		43,5		36,8				33,1	
	2005	30,5		24,1		19,9		37,8		34,6		23,2		28,8	
	2006	30,0		27,8		18,5		38,3		33,6		23,3		28,9	
	2007	29,2		27,7		18,6		37,3		31,6		21,5		27,8	
	2008	29,4		26,4		18,4		37,6		30,0		22,8		27,8	
Ohjatus asuminen käyttöpäivät asiakasta kohden	2004	304	-3,9	293	17,0	334	5,4	351	6,6	337	4,1			319	2,8
	2005	316	4,0	256	-12,6	335	0,3	321	-8,7	322	-4,2	336		314	-1,6
	2006	308	-2,6	352	37,3	302	-9,9	327	1,9	325	0,9	405	20,6	328	4,6
	2007	299	-2,9	274	-22,0	334	10,4	348	6,5	334	2,7	301	-25,7	311	-5,3
	2008	315	5,3	310	12,9	308	-7,8	359	3,1	329	-1,6	327	8,6	324	4,4
Ohjatus asuminen nettokustannukset	2004	2 892 085	-22,9	1 038 779	33,8	598 815	0,9	1 079 167	5,8	689 672	4,2			6 298 518	-7,4
	2005	3 689 158	27,6	1 103 654	6,2	725 000	21,1	1 073 370	-0,5	741 777	7,6	638 807		7 971 766	26,6
	2006	4 029 084	9,2	1 181 010	7,0	757 672	4,5	1 117 043	4,1	824 153	11,1	495 392	-22,5	8 404 354	5,4
	2007	3 867 554	-4,0	1 646 626	39,4	880 809	16,3	1 078 255	-3,5	832 134	1,0	686 742	38,6	8 992 119	7,0
	2008	4 050 537	4,7	1 422 770	-13,6	948 470	7,7	1 366 714	26,8	882 918	6,1	745 472	8,6	9 416 881	4,7
Ohjatus asuminen nettokustannukset % asumispalvelujen nettokustannuksista	2004	6,0		7,2		4,2		7,9		5,6				6,1	
	2005	7,1		7,0		4,8		7,2		5,4		4,8		6,4	
	2006	7,3		6,6		4,5		6,8		5,4		3,8		6,3	
	2007	6,5		8,9		4,9		6,2		5,1		4,9		6,3	
	2008	6,5		6,7		4,9		7,3		4,9		4,8		6,1	
Ohjatus asuminen nettokustannukset asiakasta kohti	2004	13 707	-21,5	13 318	33,8	14 605	0,9	11 859	3,5	8 842	9,6			12 622	-6,3
	2005	18 727	36,6	15 544	16,7	16 860	15,4	11 795	-0,5	9 510	7,6	11 014		14 817	17,4
	2006	19 559	4,4	21 473	38,1	16 837	-0,1	12 275	4,1	10 566	11,1	9 174	-16,7	15 857	7,0
	2007	17 741	-9,3	20 329	-5,3	20 018	18,9	12 394	1,0	11 245	6,4	9 407	2,5	15 584	-1,7
	2008	19 197	8,2	20 325	0,0	19 357	-3,3	15 531	25,3	11 617	3,3	10 500	11,6	16 667	6,9
Ohjatus asuminen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2004	45	-18,3	45	14,3	44	-4,3	34	-3,0	26	5,3			40	-8,9
	2005	59	31,4	61	33,6	50	15,1	37	8,9	29	12,3	33		47	19,3
	2006	63	7,2	61	0,6	56	10,8	38	2,1	32	10,1	23	-31,0	48	2,3
	2007	59	-6,6	74	21,4	60	7,7	36	-5,2	34	3,6	31	37,9	50	3,8
	2008	61	2,8	66	-11,5	63	4,9	43	21,5	35	5,0	32	2,8	51	2,5

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Tuetun asumisen															
Tuetun asumisen asiakkaat	2004	79	1,3	21	31,3	7	-22,2	11	10,0	54	3,8			172	4,2
	2005	76	-3,8	38	81,0	6	-14,3	17	54,5	59	9,3			240	39,5
	2006	85	11,8	35	-7,9	10	66,7	17	0,0	54	-8,5	46	4,5	244	1,7
	2007	88	3,5	30	-14,3	9	-10,0	17	0,0	59	9,3	55	19,6	258	5,7
	2008	90	2,3	30	0,0	10	11,1	14	-17,6	72	22,0	47	-14,5	263	1,9
Tuetun asumisen käyttöpäivät	2004	26 614	-2,1	6 946	18,9	2 156	-30,5	4 015	10,0	17 794	-3,2			57 525	-1,1
	2005	26 389	-0,8	19 383	179,1	2 190	1,6	6 205	54,5	18 590	4,5	15 788		88 545	53,9
	2006	27 885	5,7	10 697	-44,8	3 596	64,2	6 183	-0,4	18 495	-0,5	17 096	8,3	82 871	-6,4
	2007	30 210	8,3	10 644	-0,5	3 285	-8,6	5 886	-4,8	20 441	10,5	18 768	9,8	89 234	7,7
	2008	30 554	1,1	10 799	1,5	3 496	6,4	4 810	-18,3	23 495	14,9	17 115	-8,8	90 269	1,2
Tuetun asumisen käyttöpäivät % asumispalvelujen	2004	13,2		10,5		3,1		5,5		24,9				12,0	
	2005	12,9		25,6		3,0		8,0		25,6		18,8		15,1	
	2006	13,2		15,4		4,9		8,0		24,5		18,2		13,8	
	2007	13,5		13,2		4,2		7,2		26,2		18,4		13,9	
	2008	13,5		13,1		4,3		5,7		28,2		16,8		13,7	
Tuetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohden	2004	337	-3,3	331	-9,4	308	-10,7	365		330	-6,8			334	-5,1
	2005	347	3,1	510	54,2	365	18,5	365		315	-4,4	359		369	10,3
	2006	328	-5,5	306	-40,1	360	-1,5	364	-0,4	343	8,7	372		340	-7,9
	2007	343	4,6	355	16,1	365	1,5	346	-4,8	346	1,2	341	-8,2	346	1,8
	2008	339	-1,1	360	1,5	350	-4,2	344	-0,8	326	-5,8	364	6,7	343	-0,8
Tuetun asumisen nettokustannukset	2004	433 756	-25,3	74 582	197,2	55 128	31,4	62 481	26,5	165 271	-1,7			791 218	-8,5
	2005	392 416	-9,5	225 518	202,4	49 060	-11,0	133 112	113,0	175 006	5,9	86 258		1 061 370	34,1
	2006	589 208	50,1	324 540	43,9	120 669	146,0	115 060	-13,6	204 221	16,7	112 685	30,6	1 395 207	31,5
	2007	617 191	4,7	170 020	-47,6	112 380	-6,9	90 738	-21,1	222 920	9,2	109 000	-3,3	1 322 249	-5,2
	2008	1 435 169	132,5	233 624	37,4	111 627	-0,7	96 172	6,0	262 826	17,9	90 028	-17,4	2 229 446	68,6
Tuetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2004	5 491	-26,2	3 552		7 875		5 680	15,0	3 061	-5,4			4 600	
	2005	5 163	-6,0	5 935		8 177		7 830	37,9	2 966	-3,1	1 960		4 422	
	2006	6 932	34,3	9 273	56,2	12 067	47,6	6 768	-13,6	3 782	27,5	2 450	25,0	5 718	29,3
	2007	7 014	1,2	5 667	-38,9	12 487	3,5	5 338	-21,1	3 778	-0,1	1 982	-19,1	5 125	-10,4
	2008	15 946	127,4	7 787	37,4	11 163	-10,6	6 869	28,7	3 650	-3,4	1 915	-3,3	8 477	65,4
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2004	16	-23,7	11		26	89,2	16	15,0	9	1,6			14	
	2005	15	-8,8	12		22	-12,4	21	37,9	9	1,4	5		12	
	2006	21	42,1	30	160,8	34	49,8	19	-13,3	11	17,3	7	20,6	17	40,5
	2007	20	-3,3	16	-47,4	34	1,9	15	-17,2	11	-1,2	6	-11,9	15	-12,0
	2008	47	129,9	22	35,4	32	-6,7	20	29,7	11	2,6	5	-9,4	25	66,7
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminnan kokonaisuus (sisältäen sekä työ- ja päivätoimintakeskukset että avotyön ja työllistymisen)															
Työ- ja päivätoiminnan kaikki asiakkaat	2004	890	4,3	325	1,9	303	9,0	281	2,6	400	5,5			2 199	4,6
	2005	927	4,2	340	4,6	348	14,9	290	3,2	415	3,8	317		2 637	19,9
	2006	923	-0,4	327	-3,8	360	3,4	303	4,5	415	0,0	321	1,3	2 609	-1,1
	2007	944	2,3	341	4,3	338	-6,1	307	1,3	424	2,2	352	9,7	2 706	3,7
	2008	983	4,1	348	2,1	348	3,0	315	2,6	461	8,7	363	3,1	2 818	4,1
Muutos % 04-08(05-08)		10,4		7,1		14,9		12,1		15,3		14,5		6,9	
Asiakkaat % kaikista KvH:n asiakkaista	2004	54,9		45,0		49,7		42,6		54,7				50,6	
	2005	57,2		45,2		54,8		42,8		55,6		55,8		52,7	
	2006	56,9		41,8		57,8		43,9		54,5		52,9		51,3	
	2007	57,1		43,9		53,1		44,6		56,7		55,3		52,7	
	2008	55,5		42,3		51,5		43,9		57,8		53,9		51,6	
Suoritteet (päivät)	2004	147 594	3,8	47 423	-1,5	43 727	12,1	46 104	-1,9	64 560	6,3			349 408	3,6
	2005	152 225	3,1	55 586	17,2	43 395	-0,8	46 356	0,5	64 577	0,0	46 977		409 116	17,1
	2006	155 702	2,3	52 331	-5,9	44 696	3,0	45 599	-1,6	65 809	1,9	58 442	24,4	422 579	3,3
	2007	157 765	1,3	54 178	3,5	45 793	2,5	47 576	4,3	68 297	3,8	59 823	2,4	433 432	2,6
	2008	159 180	0,9	57 664	6,4	47 716	4,2	47 701	0,3	70 490	3,2	66 932	11,9	449 683	3,7
Muutos % 04-08(05-08)		7,8		21,6		9,1		3,5		9,2		42,5		9,9	
Suoritteet / asiakas	2004	166	-0,5	146		144	2,8	164	-4,4	161	0,7			159	-0,9
	2005	164	-1,0	163		125	-13,6	160	-2,6	156	-3,6	148		155	-2,4
	2006	169	2,7	160	-2,1	124	-0,4	150	-5,9	159	1,9	182	22,9	162	4,4
	2007	167	-0,9	159	-0,7	135	9,1	155	3,0	161	1,6	170	-6,7	160	-1,1
	2008	162	-3,1	166	4,3	137	1,2	151	-2,3	153	-5,1	184	8,5	160	-0,4
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2004	8 121 532	13,2	3 503 585	-2,8	3 245 391	17,2	2 086 273	-0,5	2 644 061	10,3			19 600 842	8,6
	2005	8 520 267	4,9	3 678 089	5,0	3 597 165	10,8	2 176 505	4,3	2 704 588	2,3	2 115 359		22 282 291	13,7
	2006	9 372 568	10,0	3 672 694	-0,1	3 679 310	2,3	2 152 935	-1,1	3 099 938	14,6	1 943 830	-8,1	23 399 689	5,0
	2007	10 093 960	7,7	4 066 155	10,7	4 030 029	9,5	2 028 454	-5,8	3 356 184	8,3	1 943 473	0,0	24 988 276	6,8
	2008	11 127 716	10,2	4 833 978	18,9	4 221 536	4,8	2 266 006	11,7	3 531 885	5,2	2 051 543	5,6	28 032 664	12,2
Muutos % 04-08(05-08)		37,0		38,0		30,1		8,6		33,6		-3,0		25,8	
Nettokustannukset % KvH:n kustannuksista	2004	16,9		24,2		22,9		15,3		21,3				19,1	
	2005	16,4		23,2		20,5		14,5		19,6		16,0		17,9	
	2006	16,9		20,5		22,0		13,1		20,3		14,8		17,4	
	2007	17,0		22,0		22,4		11,6		20,5		13,7		17,5	
	2008	18,0		22,7		21,8		12,1		19,8		13,3		18,1	
Nettokustannukset asiakasta kohti	2004	9 125	8,5	10 780	-4,6	10 711	7,5	7 424	-3,0	6 610	4,5			8 914	3,9
	2005	9 191	0,7	8 872	-17,7	8 872	-17,2	7 505	1,1	6 517	-1,4	6 673		8 450	-5,2
	2006	10 154	10,5	11 231	26,6	10 220	15,2	7 105	-5,3	7 470	14,6	6 056	-9,3	8 969	6,1
	2007	10 693	5,3	11 924	6,2	11 923	16,7	6 607	-7,0	7 916	6,0	5 521	-8,8	9 234	3,0
	2008	11 320	5,9	13 891	16,5	12 131	1,7	7 194	8,9	7 661	-3,2	5 652	2,4	9 948	7,7

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon tietoja 2004-2008

	vuosi	HELSINKI	muutos-%	ESPOO	muutos-%	VANTAA	muutos-%	TURKU	muutos-%	TAMPERE	muutos-%	OULU	muutos-%	KUUSIKKO	muutos-%
Nettokustannukset suoritetta kohti	2004	55	9,0	74	-1,3	74	4,6	45	1,4	41	3,8			56	4,8
	2005	56	1,7	66	-10,4	71	-4,1	47	3,8	42	2,3	45		54	-2,9
	2006	60	7,5	70	6,1	82	15,7	47	0,6	47	12,5	33	-26,1	55	1,7
	2007	64	6,3	75	6,9	88	6,9	43	-9,7	49	4,3	32	-2,3	58	4,1
	2008	70	9,3	84	11,7	88	0,5	48	11,4	50	2,0	31	-5,7	62	8,1
Päivä- ja työtoimintakeskukset															
Päivä- ja työtoimintakeskuten asiakkaat	2004	784	5,8	273	9,6	274	10,5	252	5,4	359	7,5			1 942	7,2
	2005	826	5,4	285	4,4	302	10,2	261	3,6	400	11,4	221		2 295	18,2
	2006	816	-1,2	274	-3,9	318	5,3	274	5,0	379	-5,3	260	17,6	2 257	-1,7
	2007	848	3,9	289	5,5	287	-9,7	284	3,6	371	-2,1	266	2,3	2 345	3,9
	2008	888	4,7	293	1,4	297	3,5	212	-25,4	404	8,9	265	-0,4	2 359	0,6
Päivä- ja työtoimintakeskuten suoritteet	2004	121 529	5,6	39 800	1,1	37 698	6,6	40 288	-2,3	56 781	4,7			296 096	3,8
	2005	126 147	3,8	48 338	21,5	36 873	-2,2	40 814	1,3	56 015	-1,3	30 635		338 822	14,4
	2006	130 562	3,5	44 896	-7,1	37 304	1,2	39 691	-2,8	55 480	-1,0	39 921	30,3	347 854	2,7
	2007	135 125	3,5	46 804	4,2	38 569	3,4	40 269	1,5	57 861	4,3	41 670	4,4	360 298	3,6
	2008	135 691	0,4	49 824	6,5	39 689	2,9	39 832	-1,1	60 211	4,1	45 372	8,9	370 619	2,9
Muutos % 04-08(05-08)		11,7		25,2		5,3		-1,1		6,0		48,1		9,4	
Päivätoiminnan ja työtoiminnan suoritteet	2004	82,3		83,9		86,2		87,4		88,0				84,7	
	2005	82,9		87,0		85,0		88,0		86,7		65,2		82,8	
työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuden suoritteista %	2006	83,9		85,8		83,5		87,0		84,3		68,3		82,3	
	2007	85,6		86,4		84,2		84,6		84,7		69,7		83,1	
	2008	85,2		86,4		83,2		83,5		85,4		67,8		82,4	
Päivätoiminnan ja työtoiminnan suoritteet asiakasta kohden	2004	155	-0,1	146	-7,8	138	-3,5	160	-7,3	158	-2,6			152	-3,2
	2005	153	-1,5	170	16,3	122	-11,3	156	-2,2	140	-11,5	139		148	-3,2
	2006	160	4,8	164	-3,4	117	-3,9	145	-7,4	146	4,5	154	10,8	154	4,4
	2007	159	-0,4	162	-1,2	134	14,6	142	-2,1	156	6,5	157	2,0	154	-0,3
	2008	153	-4,1	170	5,0	134	-0,6	188	32,5	149	-4,4	171	9,3	157	2,3
Tuettu työtoiminta/avotyötoiminta sekä tuettu työ / tuettu työllistyminen															
Tuettu työtoiminta/avotyötoiminta sekä tuettu työ / tuettu työllistyminen asiakkaat	2004	218	4,8	62	-11,4	39	30,0	39	11,4	52	15,6			410	5,7
	2005	200	-8,3	55	-11,3	40	2,6	29	-25,6	66	26,9	96		486	18,5
	2006	183	-8,5	53	-3,6	50	25,0	41	41,4	72	9,1	85	-11,5	484	-0,4
	2007	171	-6,6	52	-1,9	51	2,0	45	9,8	80	11,1	86	1,2	485	0,2
	2008	215	25,7	58	11,5	51	0,0	48	6,7	78	-2,5	98	14,0	548	13,0
Tuetun työtoiminnan/avotyötoiminnan sekä tuetun työn / tuetun työllistymisen suoritteet	2004	26 065	-4,1	7 623	-13,3	6 029	64,5	5 816	0,8	7 779	19,3			53 312	2,7
	2005	26 078	0,0	7 248	-4,9	6 522	8,2	5 542	-4,7	8 562	10,1	16 342		70 294	31,9
	2006	25 140	-3,6	7 435	2,6	7 392	13,3	5 908	6,6	10 329	20,6	18 521	13,3	74 725	6,3
	2007	22 640	-9,9	7 374	-0,8	7 224	-2,3	7 307	23,7	10 436	1,0	18 154	-2,0	73 135	-2,1
	2008	23 489	3,8	7 840	6,3	8 027	11,1	7 869	7,7	10 279	-1,5	21 560	18,8	79 064	8,1
Muutos % 04-08(05-08)		-9,9		2,8		33,1		35,3		32,1		31,9		12,5	
Suoritteet asiakasta kohti	2004	120	-8,5	123	-2,2	155	26,6	149	-9,6	150	3,2			130	-2,8
	2005	130	9,1	132	7,2	163	5,5	191	28,1	130	-13,3	170		145	11,2
	2006	137	5,4	140	6,5	148	-9,3	144	-24,6	143	10,6	218	28,0	154	18,7
	2007	132	-3,6	142	1,1	142	-4,2	162	12,7	130	-9,1	211	-3,1	151	4,3
	2008	109	-17,5	135	-4,7	157	11,1	164	1,0	132	1,0	220	4,2	144	-6,6
Kehitysvammahuollon muut palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset	2004	2 210 436	12,4	1 435 203	1,0	1 693 594	45,1	417 395	43,3	648 295	3,3			6 404 923	17,0
	2005	3 268 117	47,8	1 510 730	5,3	1 806 487	6,7	461 933	10,7	535 805	-17,4	486 887		8 069 959	26,0
	2006	3 590 475	9,9	2 226 682	47,4	1 732 316	-4,1	534 290	15,7	522 093	-2,6	425 019	-12,7	9 030 875	11,9
	2007	4 554 741	26,9	1 990 293	-10,6	1 753 080	1,2	478 035	-10,5	562 325	7,7	545 521	28,4	9 883 995	9,4
	2008	3 872 909	-15,0	2 630 917	32,2	1 808 534	3,2	563 212	17,8	663 947	18,1	516 592	-5,3	10 056 111	1,7
Nettokustannukset % KvH:n kustannuksista	2004	4,6		9,9		12,0		3,1		5,2				6,2	
	2005	6,3		9,5		12,0		3,1		3,9		3,7		6,5	
	2006	6,5		12,4		10,4		3,2		3,4		3,2		6,7	
	2007	7,7		10,8		9,7		2,7		3,4		3,9		6,9	
	2008	6,2		12,4		9,3		3,0		3,7		3,3		6,5	

		HELSINKI	muutos-	ESPOO	muutos-	VANTAA	muutos-	TURKU	muutos-	TAMPERE	muutos-	OULU	muutos-	KUUSIKKO	muutos-
KEHITYSVAMMAHUOLLON KOKONAISKUSTANNUKSET															
Kehitysvammahuollon nettokustannukset DEFL vuoden 2008 arvoon	2004	55 173 653	3,0	16 599 046	3,5	16 267 807	21,6	15 650 314	5,1	14 253 857	1,9			117 944 677	5,4
	2005	57 489 285	4,2	17 559 701	5,8	17 302 379	6,4	16 599 207	6,1	15 275 105	7,2	14 646 926		138 307 114	
	2006	59 768 067	4,0	19 327 711	10,1	18 009 812	4,1	17 767 305	7,0	16 441 047	7,6	14 103 800	-3,7	144 717 298	4,6
	2007	61 883 961	3,5	19 285 349	-0,2	18 782 680	4,3	18 179 112	2,3	17 123 407	4,2	14 763 830	4,7	149 055 018	3,0
	2008	61 971 297	0,1	21 249 879	10,2	19 363 017	3,1	18 683 495	2,8	17 858 810	4,3	15 438 591	4,6	154 565 088	3,7
Muutos % 04-08 (05-08)			12,3		28,0		19,0		19,4		25,3		5,4		11,8
Kehitysvammahuollon nettokustannukset kunnan asukasta kohti DEFL	2004	99	3,0	73	2,0	88	20,7	90	5,3	70	0,9			87	4,9
	2005	102	3,9	76	3,9	92	5,3	95	6,6	75	6,4	114		93	6,4
	2006	106	3,3	82	8,5	95	2,8	101	6,1	80	6,6	108	-4,6	96	3,7
	2007	109	2,8	81	-1,5	98	2,8	104	2,4	82	3,4	112	3,6	98	2,1
	2008	108	-0,9	88	8,6	99	1,6	106	2,6	85	3,5	116	3,0	101	2,6
Muutos % 04-08 (05-08)			9,3		20,6		13,0		18,9		21,3		1,8		8,6
Kehitysvammahuollon nettokustannukset asiakasta kohti DEFL vuoden 2008 arvoon	2004	34 016	2,5	22 959	-4,2	26 669	14,4	23 749	5,6	19 499	3,3			27 145	3,4
	2005	35 465	4,3	23 320	1,6	27 248	2,2	24 483	3,1	20 476	5,0	25 787		27 656	1,9
	2006	36 871	4,0	24 684	5,9	28 908	6,1	25 750	5,2	21 576	5,4	23 235	-9,9	28 454	2,9
	2007	37 460	1,6	24 820	0,6	29 533	2,2	26 385	2,5	22 892	6,1	23 214	-0,1	29 010	2,0
	2008	34 973	-6,6	25 851	4,2	28 644	-3,0	26 022	-1,4	22 408	-2,1	22 906	-1,3	28 314	-2,4
Muutos % 04-08 (05-08)			2,8		12,6		7,4		9,6		14,9		-11,2		2,4
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon nettokustannukset euroa DEFL	2004	23 184 928	1,3	3 772 025	-0,7	3 021 977	16,5	6 947 490	-0,1	7 081 815	1,1			44 008 236	1,8
	2005	23 499 090	1,4	3 837 896	1,7	3 225 337	6,7	7 481 617	7,7	7 967 449	12,5	5 861 597		51 872 987	
	2006	23 951 044	1,9	4 159 149	8,4	3 528 047	9,4	8 228 710	10,0	8 266 477	3,8	5 701 279	-2,7	53 834 706	3,8
	2007	24 469 479	2,2	3 933 207	-5,4	3 297 608	-6,5	8 481 442	3,1	8 602 920	4,1	5 383 228	-5,6	54 167 884	0,6
	2008	23 593 166	-3,6	4 516 156	14,8	3 420 770	3,7	8 554 905	0,9	8 949 878	4,0	5 633 956	4,7	54 668 831	0,9
Muutos % 04-08 (05-08)			1,8		19,7		13,2		23,1		26,4		-3,9		5,4
Laitoshoidon nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2004	50 402	3,1	30 176	3,2	35 553	4,1	39 031	-6,8	37 871	-2,7			42 520	0,3
	2005	49 892	-1,0	28 220	-6,5	40 317	13,4	43 246	10,8	40 240	6,3	22 458		39 328	-7,5
	2006	53 225	6,7	33 009	17,0	39 201	-2,8	48 121	11,3	43 280	7,6	24 158	7,6	42 591	8,3
	2007	54 136	1,7	32 239	-2,3	38 795	-1,0	48 190	0,1	47 269	9,2	22 430	-7,2	43 093	1,2
	2008	53 866	-0,5	33 453	3,8	43 301	11,6	48 061	-0,3	49 447	4,6	24 077	7,3	43 911	1,9
Muutos % 04-08 (05-08)			6,9		10,9		21,8		23,1		30,6		7,2		11,7
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2004	185	1,4	162	5,0	153	12,0	157	1,8	152	3,1			170	2,7
	2005	194	5,2	173	6,8	157	2,0	168	6,8	170	11,6	187		181	6,6
	2006	204	5,2	191	10,7	160	2,0	181	7,6	178	5,0	189	1,1	190	5,1
	2007	208	2,0	184	-4,0	172	7,6	180	-0,5	184	3,1	201	6,6	194	2,2
	2008	209	0,4	189	3,1	177	3,0	180	-0,1	187	1,9	211	5,0	197	1,2
Muutos % 04-08 (05-08)			13,3		17,0		15,3		14,2		23,2		13,0		8,6
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon nettokustannukset euroa DEFL	2004	1 799 593	1,6	808 333	-1,9	523 427	-2,6	217 075	2,4	204 323	-6,3			3 552 751	-0,3
	2005	1 930 547	7,3	870 542	7,7	490 177	-6,4	251 255	15,7	215 833	5,6	253 525		4 011 881	
	2006	1 852 743	-4,0	899 830	3,4	522 208	6,5	223 396	-11,1	274 724	27,3	60 124	-76,3	3 833 026	-4,5
	2007	1 793 204	-3,2	907 931	0,9	482 541	-7,6	182 023	-18,5	284 513	3,6	64 388	7,1	3 714 600	-3,1
	2008	1 748 270	-2,5	845 623	-6,9	491 126	1,8	157 369	-13,5	226 868	-20,3	36 549	-43,2	3 505 805	-5,6
Muutos % 04-08 (05-08)			-2,9		4,6		-6,2		-27,5		11,0		-85,6		-12,6
Perhehoidon nettokustannukset DEFL asiakasta kohti	2004	10 776	5,9	6 218	5,7	3 965	-7,0	5 566	-18,6	6 385	-6,3			7 106	0,3
	2005	12 957	20,2	6 645	6,9	3 771	-4,9	7 852	41,1	5 995	-6,1	18 109		8 154	14,8
	2006	12 690	-2,1	8 180	23,1	4 425	17,4	6 205	-21,0	7 425	23,8	8 589	-52,6	8 443	3,5
	2007	12 901	1,7	6 984	-14,6	4 924	11,3	7 001	12,8	10 538	41,9	8 048	-6,3	8 679	2,8
	2008	12 488	-3,2	6 658	-4,7	4 815	-2,2	6 842	-2,3	6 673	-36,7	4 061	-49,5	8 059	-7,1
Muutos % 04-08 (05-08)			15,9		7,1		21,4		22,9		4,5		-77,6		-1,2
Perhehoidon nettokustannukset DEFL käyttöpäivää kohden	2004	54	3,5	59	-7,1	57	-4,1	35	6,1	34	-1,7			52	0,1
	2005	58	7,1	65	10,1	57	0,1	41	17,7	34	0,2	60		56	7,2
	2006	56	-3,0	68	4,6	59	5,2	37	-9,7	38	11,0	32	-46,4	55	-1,8
	2007	56	-1,2	64	-6,1	55	-7,0	35	-6,5	44	17,1	37	17,2	54	-1,0
	2008	52	-6,0	66	4,5	54	-1,5	31	-11,8	44	0,6	47	25,3	53	-2,2
Muutos % 04-08 (05-08)			-3,6		13,0		-3,6		-12,3		31,0		-21,3		-4,9

		muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-	muutos-			
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO								
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen nettokustannukset DEFL	2004	18 319 723	1,5	6 344 987	16,7	7 048 476	26,6	5 609 512	15,0	3 185 446	0,6	40 508 144	9,2		
	2005	18 980 491	3,6	7 094 293	11,8	7 591 538	7,7	5 939 000	5,9	3 496 622	9,8	5 644 624	48 746 568		
	2006	19 999 938	5,4	7 913 672	11,5	8 237 001	8,5	6 420 405	8,1	3 998 040	14,3	5 790 572	2,6	52 359 630	7,4
	2007	20 336 189	1,7	8 124 651	2,7	8 968 175	8,9	6 630 745	3,3	4 147 233	3,7	6 719 090	16,0	54 926 083	4,9
	2008	21 629 235	6,4	8 423 205	3,7	9 421 051	5,0	7 142 000	7,7	4 486 232	8,2	7 199 951	7,2	58 301 674	6,1
Muutos % 04-08 (05-08)		18,1	32,8	33,7	27,3	40,8	27,6	19,6							
Asumispalvelujen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2004	24 925	0,2	20 272	13,7	23 893	19,8	19 080	8,0	11 711	-3,1	21 220	5,7		
	2005	26 252	5,3	21 695	7,0	23 798	-0,4	20 479	7,3	12 669	8,2	22 761	22 330	5,2	
	2006	27 894	6,3	24 350	12,2	24 736	3,9	21 618	5,6	13 507	6,6	20 037	-12,0	22 995	3,0
	2007	26 411	-5,3	21 437	-12,0	27 094	9,5	21 321	-1,4	14 400	6,6	19 143	-4,5	22 603	-1,7
	2008	27 275	3,3	20 395	-4,9	27 956	3,2	21 319	0,0	14 425	0,2	20 000	4,5	22 872	1,2
Muutos % 04-08 (05-08)		9,4	0,6	17,0	11,7	23,2	-12,1	2,4							
Asumispalvelujen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2004	91	-0,3	96	10,9	103	19,5	76	1,4	45	2,2	84	5,0		
	2005	93	2,1	94	-2,3	105	1,9	77	0,7	48	8,0	67	83	-1,3	
	2006	94	1,6	114	21,4	112	6,9	83	7,6	53	9,9	62	-8,2	87	4,6
	2007	91	-3,5	101	-11,2	114	1,7	82	-1,2	53	0,3	66	6,8	85	-1,9
	2008	96	5,0	102	1,4	115	1,2	85	4,0	54	1,5	71	7,2	88	3,6
Muutos % 04-08 (05-08)		5,5	0,3	18,0	14,6	30,2	-20,7	-0,8							
Autettu asuminen															
Autetun asumisen nettokustannukset DEFL	2004	14 498 983	12,4	5 065 953	13,0	6 297 223	30,9	4 297 982	19,2	2 203 284	1,1	32 363 425	15,7		
	2005	14 452 004	-0,3	5 619 583	10,9	6 732 723	6,9	4 600 414	7,0	2 479 456	12,5	4 840 168	38 724 346		
	2006	15 024 917	4,0	6 291 830	12,0	7 183 931	6,7	5 093 132	10,7	2 890 232	16,6	5 135 526	6,1	41 619 567	7,5
	2007	15 656 613	4,2	6 229 084	-1,0	7 931 848	10,4	5 410 967	6,2	3 046 344	5,4	5 888 778	14,7	44 163 634	6,1
	2008	16 143 530	3,1	6 766 811	8,6	8 360 954	5,4	5 679 114	5,0	3 340 488	9,7	6 364 451	8,1	46 655 347	5,6
Muutos % 04-08 (05-08)		11,3	33,6	32,8	32,1	51,6	31,5	20,5							
Autetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2004	29 833	7,1	21 557	1,5	25 495	21,4	21 277	13,3	15 738	-7,5	24 705	8,0		
	2005	30 619	2,6	25 778	19,6	24 936	-2,2	24 867	16,9	17 339	10,2	33 152	27 004	9,3	
	2006	32 877	7,4	25 786	0,0	25 841	3,6	27 984	12,5	17 623	1,6	27 172	-18,0	27 096	0,3
	2007	31 566	-4,0	23 243	-9,9	27 351	5,8	25 644	-8,4	19 654	11,5	26 407	-2,8	26 880	-0,8
	2008	31 469	-0,3	21 619	-7,0	30 075	10,0	24 374	-5,0	20 494	4,3	26 299	-0,4	26 783	-0,4
Muutos % 04-08 (05-08)		5,5	0,3	18,0	14,6	30,2	-20,7	-0,8							
Autetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2004	131	4,2	120	0,4	119	19,8	115	1,2	80	2,2	120	6,0		
	2005	125	-4,6	148	22,7	120	1,5	110	-4,2	86	6,9	99	118	-1,6	
	2006	125	-0,2	160	8,0	127	5,7	122	11,1	91	6,2	94	-5,9	121	2,4
	2007	123	-1,7	131	-17,8	130	2,5	120	-1,5	92	1,3	96	2,8	118	-2,4
	2008	125	2,0	136	3,8	132	1,5	119	-1,0	96	3,9	103	7,4	121	2,7
Muutos % 04-08 (05-08)		-4,6	13,1	11,6	3,8	19,5	3,9	2,7							
Ohjattu asuminen															
Ohjatun asumisen nettokustannukset DEFL	2004	3 322 440	-25,6	1 193 354	29,1	687 921	-2,6	1 239 752	2,1	792 298	0,6	7 235 764	-10,6		
	2005	4 093 103	23,2	1 224 499	2,6	804 384	16,9	1 190 899	-3,9	822 998	3,9	708 753	8 844 637		
	2006	4 340 301	6,0	1 272 234	3,9	816 196	1,5	1 203 326	1,0	887 813	7,9	533 657	-24,7	9 053 528	2,4
	2007	4 035 573	-7,0	1 718 160	35,1	919 074	12,6	1 125 098	-6,5	868 285	-2,2	716 577	34,3	9 382 767	3,6
	2008	4 050 537	0,4	1 422 770	-17,2	948 470	3,2	1 366 714	21,5	882 918	1,7	745 472	4,0	9 416 881	0,4
Muutos % 04-08 (05-08)		21,9	19,2	37,9	10,2	11,4	5,2	6,5							
Ohjatun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2004	15 746	-24,2	15 299	29,1	16 779	-2,6	13 624	-0,1	10 158	5,8	14 501	-9,6		
	2005	20 777	32,0	17 246	12,7	18 707	11,5	13 087	-3,9	10 551	3,9	12 220	16 440	13,4	
	2006	21 069	1,4	23 132	34,1	18 138	-3,0	13 223	1,0	11 382	7,9	9 883	-19,1	17 082	3,9
	2007	18 512	-12,1	21 212	-8,3	20 888	15,2	12 932	-2,2	11 734	3,1	9 816	-0,7	16 261	-4,8
	2008	19 197	3,7	20 325	-4,2	19 357	-7,3	15 531	20,1	11 617	-1,0	10 500	7,0	16 667	2,5
Muutos % 04-08 (05-08)		21,9	32,9	15,4	14,0	14,4	-14,1	1,4							
Ohjatun asumisen nettokustannukset DEFL käyttöpäivää kohti	2004	52	-21,1	52	10,4	50	-7,6	39	-6,3	30	1,7	46	-12,0		
	2005	66	26,9	67	29,0	56	11,2	41	5,2	33	8,5	36	52	15,2	
	2006	68	4,1	66	-2,3	60	7,6	40	-0,9	35	6,9	24	-33,0	52	-0,6
	2007	62	-9,6	77	17,6	63	4,3	37	-8,2	35	0,4	33	33,6	52	0,6
	2008	61	-1,5	66	-15,2	63	0,5	43	16,4	35	0,6	32	-1,5	51	-1,8

		HELSENKI	muutos-	ESPOO	muutos-	VANTAA	muutos-	TURKU	muutos-	TAMPERE	muutos-	OULU	muutos-	KUUSIKKO	muutos-
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen nettokustannukset DEFL	2004	498 301	-27,9	85 680	187,0	63 331	26,9	71 778	22,2	189 864	-5,1			908 955	-11,7
	2005	435 384	-12,6	250 211	192,0	54 432	-14,1	147 687	105,8	194 168	2,3	95 703		1 177 585	
	2006	634 720	45,8	349 608	39,7	129 990	138,8	123 948	-16,1	219 996	13,3	121 389	26,8	1 502 976	27,6
	2007	644 004	1,5	177 406	-49,3	117 262	-9,8	94 680	-23,6	232 604	5,7	113 735	-6,3	1 379 692	-8,2
	2008	1 435 169	122,9	233 624	31,7	111 627	-4,8	96 172	1,6	262 826	13,0	90 028	-20,8	2 229 446	61,6
Muutos % 04-08 (05-08)		188,0		172,7		76,3		34,0		38,4		-5,9		89,3	
Tuetun asumisen DEFL nettokustannukset asiakasta kohti	2004	6 308	-28,8	4 080		9 047		6 525	11,0	3 516	-8,6			5 285	
	2005	5 729	-6,0	6 585		9 072		8 687	37,9	3 291	-3,1	2 175		4 907	
	2006	7 467	30,3	9 989	51,7	12 999	43,3	7 291	-16,1	4 074	23,8	2 639	21,3	6 160	25,5
	2007	7 318	-2,0	5 914	-40,8	13 029	0,2	5 569	-23,6	3 942	-3,2	2 068	-21,6	5 348	-13,2
	2008	15 946	117,9	7 787	31,7	11 163	-14,3	6 869	23,3	3 650	-7,4	1 915	-7,4	8 477	58,5
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2004	19	-26,3	12	141,3	29	82,7	18	11,0	11	-1,9			16	-10,7
	2005	16	-11,9	13	4,7	25	-15,4	24	33,1	10	-2,1	6		13	-15,8
	2006	23	38,0	33	153,2	36	45,4	20	-15,8	12	13,9	7	17,1	18	36,4
	2007	21	-6,3	17	-49,0	36	-1,3	16	-19,8	11	-4,3	6	-14,7	15	-14,7
	2008	47	120,3	22	29,8	32	-10,6	20	24,3	11	-1,7	5	-13,2	25	59,7
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta															
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset DEFL	2004	9 330 050		4 024 933		3 728 319		2 396 719		3 037 509				22 517 531	
	2005	9 453 196		4 080 822		3 991 038		2 414 822		3 000 728		2 346 981		24 722 097	
	2006	10 096 529		3 956 382		3 963 509		2 319 233		3 339 385		2 093 976		25 207 140	
	2007	10 532 475	4,3	4 242 802	7,2	4 205 107	6,1	2 116 577	-8,7	3 501 988	4,9	2 027 904	-3,2	26 073 849	3,4
	2008	11 127 716	5,7	4 833 978	13,9	4 221 536	0,4	2 266 006	7,1	3 531 885	0,9	2 051 543	1,2	28 032 664	7,5
Muutos % 04-08 (04-08)		19,3		20,1		13,2		-5,5		16,3		-12,6		13,4	
Nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2004	10 483	4,7	12 384	-7,9	12 305	3,8	8 529	-6,3	7 594	0,9			10 240	0,3
	2005	10 198	-2,7	9 844	-20,5	9 844	-20,0	8 327	-2,4	7 231	-4,8	7 404		9 375	-8,4
	2006	10 939	7,3	12 099	22,9	11 010	11,8	7 654	-8,1	8 047	11,3	6 523	-11,9	9 662	3,1
	2007	11 157	2,0	12 442	2,8	12 441	13,0	6 894	-9,9	8 259	2,6	5 761	-11,7	9 636	-0,3
	2008	11 320	1,5	13 891	11,6	12 131	-2,5	7 194	4,3	7 661	-7,2	5 652	-1,9	9 948	3,2
Muutos % 04-08 (04-08)		8,0		12,2		-1,4		-15,7		0,9		-23,7		6,1	
DEFLNettokustannukset suoritetta kohti	2004	63	5,3	85	-4,7	85	0,9	52	-2,1	47	0,2			64	1,2
	2005	62	-1,8	73	-13,5	79	-7,4	52	0,2	46	-1,2	50		60	-6,2
	2006	65	4,4	76	3,0	89	12,3	51	-2,4	51	9,2	36	-28,3	60	-1,3
	2007	67	3,0	78	3,6	92	3,6	44	-12,5	51	1,0	34	-5,4	60	0,8
	2008	70	4,7	84	7,0	88	-3,7	48	6,8	50	-2,3	31	-9,6	62	3,6
Kehitysvammahuollon muut palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset DEFL	2004	2 539 358	8,5	1 648 767	-2,5	1 945 608	40,1	479 505	38,3	744 764	-0,2			7 358 003	13,0
	2005	3 625 960	42,8	1 676 148	1,7	2 004 289	3,0	512 512	6,9	594 473	-20,2	540 199		8 953 582	21,7
	2006	3 867 813	6,7	2 398 677	43,1	1 866 124	-6,9	575 560	12,3	562 421	-5,4	457 849	-15,2	9 728 443	8,7
	2007	4 752 614	22,9	2 076 758	-13,4	1 829 240	-2,0	498 802	-13,3	586 754	4,3	569 220	24,3	10 313 388	6,0
	2008	3 872 909	-18,5	2 630 917	26,7	1 808 534	-1,1	563 212	12,9	663 947	13,2	516 592	-9,2	10 056 111	-2,5
Muutos % 04-08 (05-08)		52,5		59,6		-7,0		17,5		-10,9		-4,4		12,3	

VUOSI 2008

Helsinki

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitoshoito	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	64			2	-	1	67
6 - 17-vuotiaat	275			10	-	24	309
18 - 25-vuotiaat	260		6	16	45	22	349
26 - 49-vuotiaat	244		34	24	248	117	667
50+ vuotiaat	146		42	35	226	126	575
Yhteensä	989	0	82	87	519	290	1 967

*) sisältyy vanhempien kanssa asuviin

ESPOO

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	46			2	0	1	49
6 - 17-vuotiaat	253			12	2	9	276
18 - 25-vuotiaat	38	0	1	6	36	4	85
26 - 49-vuotiaat	67	3	16	7	110	37	240
50+ vuotiaat	12	1	7	21	44	10	95
Yhteensä	416	4	24	48	192	61	745

VANTAA

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	25			0	0	0	25
6 - 17-vuotiaat	188			6	8	5	207
18 - 25-vuotiaat	91	2	0	3	38	9	143
26 - 49-vuotiaat	63	18	1	5	135	31	253
50+ vuotiaat	11	17	0	9	32	5	74
Yhteensä	378	37	1	23	213	50	702

TURKU

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	47					1	48
6 - 17-vuotiaat	193			3	4	12	212
18 - 25-vuotiaat	83	7		2	46	8	146
26 - 49-vuotiaat	103	26	12	5	116	53	315
50+ vuotiaat	19	17	2	2	69	56	165
Yhteensä	445	50	14	12	235	130	886

TAMPERE

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	68			1			69
6 - 17-vuotiaat	196			9	2	10	217
18 - 25-vuotiaat	100	8	13	3	22	12	158
26 - 49-vuotiaat	119	38	33	5	78	61	334
50+ vuotiaat	17	31	24	7	70	42	191
Yhteensä	500	77	70	25	172	125	969

OULU

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	48			0	0	1	49
6 - 17-vuotiaat	197			8	1	10	216
18 - 25-vuotiaat	42	8	3	0	50	5	108
26 - 49-vuotiaat	44	42	14	3	108	33	244
50+ vuotiaat	10	39	9	2	102	26	188
Yhteensä	341	89	26	13	261	75	805

KUUSIKKO

Ikä/asumismuoto	Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
0 - 5-vuotiaat	298			5	0	4	307
6 - 17-vuotiaat	1 302			48	17	70	1 437
Lapset ja nuoret yhte	1 600			53	17	74	1 744
18 - 25-vuotiaat	614	25	23	30	237	60	989
26 - 49-vuotiaat	640	127	110	49	795	332	2 053
50+ vuotiaat	215	105	84	76	543	265	1 288
Yhteensä	3 069	257	217	208	1 592	731	6 074

HELSINKI %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
95,5			3,0		1,5	100
89,0			3,2		7,8	100
74,5	0,0	1,7	4,6	12,9	6,3	100
36,6	0,0	5,1	3,6	37,2	17,5	100
25,4	0,0	7,3	6,1	39,3	21,9	100
50,3	*)	4,2	4,4	26,4	14,7	100,0

ESPOO %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
93,9			4,1	0,0	2,0	100
91,7			4,3	0,7	3,3	100
44,7	0,0	1,2	7,1	42,4	4,7	100
27,9	1,3	6,7	2,9	45,8	15,4	100
12,6	1,1	7,4	22,1	46,3	10,5	100
55,8	0,5	3,2	6,4	25,8	8,2	100,0

VANTAA %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
100,0			0,0	0,0	0,0	100
90,8			2,9	3,9	2,4	100
63,6	1,4	0,0	2,1	26,6	6,3	100
24,9	7,1	0,4	2,0	53,4	12,3	100
14,9	23,0	0,0	12,2	43,2	6,8	100
53,8	5,3	0,1	3,3	30,3	7,1	100,0

TURKU %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
97,9			0,0	0,0	2,1	100
91,0			1,4	1,9	5,7	100
56,8	4,8	0,0	1,4	31,5	5,5	100
32,7	8,3	3,8	1,6	36,8	16,8	100
11,5	10,3	1,2	1,2	41,8	33,9	100
50,2	5,6	1,6	1,4	26,5	14,7	100,0

TAMPERE %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
98,6			1,4	0,0	0,0	100
90,3			4,1	0,9	4,6	100
63,3	5,1	8,2	1,9	13,9	7,6	100
35,6	11,4	9,9	1,5	23,4	18,3	100
8,9	16,2	12,6	3,7	36,6	22,0	100
51,6	7,9	7,2	2,6	17,8	12,9	100,0

Liite 3(2)

OULU %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
98,0			0,0	0,0	2,0	100
91,2			3,7	0,5	4,6	100
38,9	7,4	2,8	0,0	46,3	4,6	100
18,0	17,2	5,7	1,2	44,3	13,5	100
5,3	20,7	4,8	1,1	54,3	13,8	100
42,4	11,1	3,2	1,6	32,4	9,3	100,0

KUUSIKKO %-osuudet

Vanhempien kanssa asuvat	Itsenäisesti asuvat	Tuki-asunnoissa asuvat	Perhehoito	Asumisyksikkö	Laitos	Yhteensä
97,1			1,6	0,0	1,3	100
90,6			3,3	1,2	4,9	100
91,7	0,0	0,0	3,0	1,0	4,2	100
62,1	2,5	2,3	3,0	24,0	6,1	100
31,2	6,2	5,4	2,4	38,7	16,2	100
16,7	8,2	6,5	5,9	42,2	20,6	100
50,5	4,2	3,6	3,4	26,2	12,0	100,0

Kuusikko-töryhmä		Kustannukset 2008					Litte 5A	
Kehitysvammaisten henkilöiden määrä omaishoidontuella, palvelujen organisointi sekä kustannukset 2008		Kustannukset 2008		Kustannukset 2008		Litte 5A		
ASIAKKAAT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO ILMAN TAMPERETTA	
Omaishoidontuen KAIKKI alle 65v asiakkaat 2008	1 329	412	..	405	829	415	..	
Kehitysvammaisia henkilöitä omaishoidontuen piirissä	494	122	174	143	Tietoa ei saatavissa	135	1068	
Osuus alle 65v omaishoidontuella hoidettavista	37,2	29,6	..	35,3	..	32,5	33,7	
Omaistensa kanssa asuvat kehitysvammaiset henkilöt*	989	416	378	445	500	341	2 569	
Omaistensa kanssa asuvista omaishoidontuen piirissä*	49,9	29,3	46,0	32,1	..	39,6	41,6	

*Helsingissä lukumäärä sisältää myös itsenäisesti asuvat.

KEHITYSVAMMAISTEN HENKILÖIDEN OMAISHOIDONTUEN ORGANISOINTI KUUSIKON KUNNISSA 2008

Organisaatio, joka vastaa kehitysvammaisten omaishoidontuen myöntämisestä ja maksamisesta	Vammaistyo	Vammaispalvelut	Vammaispalvelujen tulosityksikkö	Palveluosaston avopalvelut	Tilajaryhmän omaishoidontuen yksikkö	Vammaispalveluyksikkö
Kehitysvammaisten omaishoidontuen vapaan järjestämisen pääasialliset palvelut	Laitoshoidon, sijaisomaishoitaja, asumispalvelut, lomitus omaan kotiin	Lähes kaikilla ympärivuorokautinen hoito (tilapäinen perhehoito, autettu asuminen, laitoshoidon)	Tilapäishoito kotona, perhehoidossa, asumisyksiköissä, laitoksessa	Oman lyhtäikaishoitokodin lisäksi palvelua on hankittu erityishuoltopiireiltä sekä yksityisiltä palveluntuottajilta	Laitoshoidon, asumisyksiköt, perhehoito, perhehoitotilapäishoidon ja viikonloppuleirit	Laitoshoidon, perhehoito, ostopalvelu

OMAISHOIDONTUEN VAPAAN JÄRJESTÄMISEN KUSTANNUSTEN JA SUORITTEIDEN SISÄLTÄMINEN KEHITYSVAMMAHUOLLON RAPORTTIIN

Omaishoidontuen vapaan järjestämisen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon kustannuksiin	kyllä	kyllä	ei	kyllä	osittain	ei
Omaishoidontuen vapaan järjestämisen suoritteet sisältyvät kehitysvammahuollon kustannuksiin	kyllä	kyllä	ei	kyllä	osittain	ei

Kehitysvammaisten omaishoito ja omaishoidon lomitukset Helsingin sosiaalivirastossa

Omaishoidontuessa on oma budjetti ja se on oma alapalvelumuotonsa. Kehitysvammaisten omaishoito kuuluu vammaistyön alle ja sitä hoidetaan vammaisten sosiaalityön yksiköissä. Päätökset omaishoidon lomituksesta tekevät sosiaalityön yksiköissä työskentelevät sosiaaliohjaajat.

Kehitysvammaisten omaishoidon lomitusta toteutetaan omana tuotantona laitospalveluina ja perhehoitona sekä ostopalveluina ja maksusitoumuksilla puitesopimustuottajilta hankittuna. Vuonna 2008 lomitusta toteutettiin suurimmaksi osaksi omilla laitoksissa sekä vuoden aikana alkaneen sijaisomaishoitaja-mallin mukaisesti. Lomitusta on toistaiseksi voitu antaa vain niille joilla on lomitukseen lakisääteinen oikeus. Lakisääteinen lomitusoikeus on 3 vrk/kk.

Lomitusta voi saada myös omaan kotiin. Jos asiakas valitsee lomituksen kotiin voi sitä saada pääsääntöisesti korkeintaan 3 x 6 tuntia kk. Tämä perustuu siihen että kunta saa valita sen muodon jossa lomitusta annetaan. Ja Helsingissä lomitusta on valittu annettavaksi pääsääntöisesti oman kodin ulkopuolella. Tätä enemmän kotiin annettavaa lomitusta voi saada ainoastaan jos mikään muu (kuin kotiin annettava) lomitusta ei käy.

2009 vakinaistettiin edellisenä vuonna alkanut sijaisomaishoitajakokeilu: Mallissa asiakkaan itsensä valitsema sijaisomaishoitaja, yleensä perheenjäsen, hoitaa omaishoidettavaa tämän kotona varsinaisen omaishoitajan lakisääteisten vapaiden aikana. Tätä vaihtoehtoa voidaan käyttää muiden lomitustyyppien rinnalla. Mallissa omaishoitaja hankkii itse sijaisomaishoitajan lakisääteisen loman ajaksi ja sosiaalivirasto maksaa hoitajalle korvauksen 100/50 euroa hoidon sitovuudesta riippuen. Sijaisomaishoitajana toimitaan samoin edellytyksin kuin omaishoitajanakin. Omaishoitajan esityksen mukaisesti kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan henkilö, jonka kanssa tehdään sopimus omaishoidon lomituksesta. Sijaisomaishoitajajärjestelmä on osoittautunut hyväksi vaihtoehdoksi esim. pienten lasten lakisääteisten lomitusten järjestämisessä.

Espoo

Espoossa omaishoidon tukea järjestetään vammaispalveluista vammaisille henkilöille ja vanhusten palveluista ikäihmisille.

Uudistettu omaishoidon tuen toimintaohje tuli voimaan 1.10.2008. Toimintaohjeessa määriteltiin uudella tavalla omaishoidon vapaiden järjestäminen. Seuraavassa otteita toimintaohjeesta:

Lakisääteisen vapaan ajan hoito järjestetään omaishoidettavalle täysimääräisesti ansaittua kuukautta kohden ensisijaisesti siten, että omaishoitajan oikeus ympärivuorokautisiin vapaisiin toteutuu Espoossa kolmella eri tavalla, jotka ovat:

- ympärivuorokautisessa hoidossa 3 x 24 h
- perhehoitona 3 x 24h
- toisen omaishoitajan avulla 3 x 24h

Mikäli poikkeuksellisesti erityisistä terveydellisistä ja hoidollisista syistä on välttämätöntä, voidaan lakisääteinen vapaa tuottaa ympärivuorokautisena palveluna omaishoidettavan kotiin.

Mikäli lakisääteisiä vapaita ei pidetä edellä mainitulla tavalla, voidaan valita seuraavista vaihtoehdoista:

- vanhusten päivätoiminnassa 1 x viikko säännöllisesti viikoittain (vastaa yhtä lakisääteistä vuorokautta/kk)
- palvelusetelillä kotiin 1-3 kpl 150 euron arvoista palveluseteliä kuukaudessa (yksi palveluseteli vastaa yhtä lakisääteistä vuorokautta/kk)

Omaishoitajan lakisääteisten vapaiden toteutuminen kuukaudessa (3 vrk) voidaan mahdollistaa yhdistelemällä edellä mainittuja tapoja esimerkiksi yksi ympärivuorokautinen vapaa ja kaksi 150 euron palveluseteliä.

Omaishoidon tuen piirissä oli 122 kehitysvammaista asiakasta. Lähes kaikki asiakkaat käyttivät omaishoidon vapaita. Valtaosalle omaishoidon vapaat järjestyivät ympärivuorokautisena hoitona (tilapäinen perhehoito, autettu asuminen, laitoshoido). Espoossa oli vuonna 2008 yhteensä 89 kehitysvammaisista asiakkaista, jotka käyttivät ympärivuorokautisia tilapäispaikkoja, mutta eivät olleet omaishoidon tuen asiakkaita.

Kehitysvammaisten asiakkaiden omaishoidon tuki maksetaan vammaissosiaalityöstä. Lähes kaikkien kehitysvammaisten asiakkaiden omaishoidon vapaat järjestyvät kehitysvammopalvelujen kautta, ja tällöin myös vapaiden kustannukset ja suoritteet kohdistuvat kehitysvammopalveluihin.

Kehitysvammopalvelujen Kuusikossa em. omaishoidon vapaat kirjataan tilapäishoidon alle. Vammaispalvelujen Kuusikossa mainitaan tästä poikkeuksellisesta järjestelystä.

Omaishoidon tuki Vantaalla

Kehitysvammaisten omaishoidon tuen budjetti on vanhus- ja vammaispalveluissa, vammaispalveluiden tuloyksikössä (1.1.2009 alkaen vanhusten avopalveluiden tuloyksikössä). Kehitysvammahuollossa ei ole omaa määrärahaa omaishoidon tukeen. Päätökset kehitysvammaisten ja autistien omaishoidon tuesta tekevät kehitysvammahuollon palveluohjaajat.

Kehitysvammahuollon omaishoidon lakisääteiset vapaapäivät annetaan kehitysvammahuollon tilapäishoitona kotona, perhehoitajan kotona, asumisyksiköissä tai laitoshoidossa. Vapaapäivät korvataan joko 100 euron palvelusetelillä tai maksuttomina hoitopäivinä. Kustannukset ja suoritteet on vähennetty kehitysvammahuollon luvuista. Vapaapäivien kustannukset ovat omaishoidon tuen kustannuksissa.

Turku

Vuonna 2008 omaishoidontuki kuului kokonaisuudessa (lapset, aikuiset, ikääntyneet, vammaiset, kehitysvammaiset) palveluosaston avopalvelun vastualueelle. Omaishoidon tuen piirissä oli vuonna 2008 yhteensä 1068 hoidettavaa, josta 405 oli alle 65 v, ja näistä 143 on käyttänyt kehitysvammaisille tarkoitettuja palveluja. Omaishoidon tuessa oli vuoden 2004 lopussa otettu käyttöön palvelusetelijärjestelmä. Omaishoidon tuen palvelusetelitä oli myönnetty 220 omaishoidettavalle.

Kehitysvammaisten lasten ja aikuisten omaishoidontukeen liittyvä vapaa järjestetään kehitysvammopalveluna vammaispalvelutoimiston aikuisten erityisneuvolan toimesta. Lakisääteisen vapaan suoritteet ja kustannukset sisältyvät siis kehitysvammahuollon suoritteisiin ja kustannuksiin

Omaishoidon tuki Tampereella

Tampereella omaishoidontuki hoidetaan kaupungin tilaajaryhmän omaishoidon tuen toimistossa. Toimistossa työskentelee viisi palveluohjaajaa. Omaishoidontuki on jaettu kahteen ikäryhmään, alle 20 -vuotiaat ja 21 vuotta täyttäneet. Tuen piirissä oli 31.12.2008 asiakkaita yhteensä 829, joista alle 20 -vuotiaita oli 230 asiakasta. Kehitysvammaisten henkilöiden lukumäärää kaikista asiakkaista ei ole saatavissa. Kummankin ikäryhmän hakemukset käsitellään moniammatillisessa työryhmässä, johon osallistuvat myös kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijät. Omaishoidon tuen palveluohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden yhteistyö on tiivis, työryhmän kokouksiin osallistumisen lisäksi tehdään yhteisiä kotikäyntejä paljon.

Omaishoidon lakisääteisten vapaiden toteuttamiseen on Tampereella käytettävissä kehitysvammahuollon laitospalvelut Ylisen kuntoutuskeskuksessa, asuntolapalvelut ja perhehoito. Lisäksi viikonloppuleirejä leirikeskuksessa sekä perinteisen perhehoidon ohella 12-18 -vuotiaille nuorille perhehoitoleirejä. Omaishoidon tuen vapaita voi myös toteuttaa Lauantain Pysäkipäivät –toiminnassa päivätoimintakeskuksessa joka toinen arkilauantai klo 10-16.

Pirkanmaan sosiaalipalvelujen kuntayhtymän 31.12.2008 saakka tuottamien Ylisen kuntoutuskeskuksen laitoshoidon, asuntoloiden ja perhehoidon osalta omaishoidon tuen vapaan kustannukset ja suoritteet kohdistuvat kehitysvammahuoltoon.

Ylisen kuntoutuskeskuksen laitoshoidon palvelujen tuottajana on 1.1.2009 alkaen Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja asuntoloiden ja perhehoidon osalta Tampereen kaupunki omana

toimintana. Laitoshoidon, perhehoidon ja asuntoloiden kustannukset ja suoritteet kohdistuvat edelleen kehitysvammahuoltoon.

Muiden palveluntuottajien osalta omaishoidon tuen vapaiden tilapäisen perhehoidon ja -asumispalvelun sekä leiri- ja pysäkkitoiminnan kustannukset ja suoritteet kohdistuvat omaishoidon tukeen.

Kehitysvammaisten omaishoidontuki Oulussa

Oulussa omaishoidontuen määrärahat on jaettu kohdentumaan alle 65-vuotiaille ja yli 65-vuotiaille. Yli 65-vuotiaiden osalta asiakastyö ja päätöksenteko tapahtuu kotona asumista tukevien palveluiden organisaatiossa ja alle 65-vuotiaiden osalta sosiaalisen ja taloudellisen tuen vastuualueella vammaispalveluiden yksikössä. Määrärahoja näiden ryhmien osalta seurataan erikseen. Kehitysvammaisten omaishoidontuen asiat käsitellään vammaispalveluissa.

Omaishoidon kustannuksia ei ole kehitysvammaisten kuusikon menoissa lainkaan, vaan esim. omaishoidon vapaana myönnetty lyhytaikaisen laitoshoidon (Tahkokangas) menot on kirjattu erikseen omaishoidontuen kustannuspaikalle (v. 2008 n. 241 000 euroa).

Kehitysvammaisten osuus omaishoidon kokonaiskustannuksista arvioidaan olevan noin 1.250 000 euroa, mikä sisältää palkkiot, sosiaalikulut ja vapaan menot.

Vuonna 2008 (alle 65-vuotiaat) omaishoidontuessa oli yhteensä 415 asiakasta, joista oli **kehitysvammaisia asiakkaita yhteensä 135 henkilöä eli 33% kaikista alle 65-vuotiaista omaishoidontuen saajista**. Omaishoidontuen asiakasmäärä kasvaa runsaasti – kehitysvammaisten suhteellinen osuus on pysynyt samana. Lakisääteisen vapaan oikeus oli 110 kehitysvammaisen omaishoitajalla.

Raskaimmaksi ja sitovimmaksi (hoitoisuusluokka 1) oli omaishoito arvioitu 81 kehitysvammaisella asiakkaalla, eli 60 %:lla kaikista kehitysvammaisista oht-asiakkaista. Harkinnanvarainen vapaa myönnettiin vuonna 2008 yhteensä noin 40 kehitysvammaiselle asiakkaalle.

Omaishoidontuen piirissä oleville kehitysvammaisille ei järjestetä muuta tilapäishoitoa tai tilapäistä laitoshoidoa kuin omaishoidon tuen palvelukokonaisuuteen liittyvää.

Harkinnanvaraista vapaata on myönnetty tilanteissa, joissa tuetaan muutoin hoidollisuutensa perusteella jatkuvan laitoshoidon tai vastaavan hoidon tarpeessa olevien vaikeasti vammaisten ja/tai sairaitten kehitysvammaisten kotihoitoa, jotta jatkuvalta laitoshoidolta tai asumispalvelulta vältyttäisiin. Lisäksi tuen tarpeessa ovat usein erityisen haastavasti käyttäytyvät jatkuvasti valvottavien ja rajoitettavienkin kehitysvammaisten omaishoitajat ja erityisesti omaishoitajina yksinhuoltajat, joilla ei ole omia tukiverkostoja viranomaisverkoston lisäksi.

**Kysely kehitysvammahuollon kunnallisissa autetun asumisen yksiköissä
viikolla 14 (30.3.-5.4.09)**

**Kuusikko-työryhmä
Kehitysvammahuollon asiantuntijaryhmä
16.6.09**

Kysely kehitysvammahuollon kunnallisissa autetun asumisen yksiköissä	1
viikolla 14 (30.3.-5.4.09)	1
1 Johdanto	3
2 Perustiedot yksiköistä	3
3 Yksikköjen asiakkaat	4
4 Yksikön henkilökunta	5
5 Henkilöstö suhteessa asiakkaisiin viikolla 14	6
6 Tukipalvelujen järjestäminen	8
7 Yhteenveto	9

Liite: Kyselylomake

Johdanto

Kuusikon kehitysvammahuollon asiantuntijaryhmä suoritti viikolla 14/2009 kyselyn kunnallisiin autetun asumisen yksiköihin Kyselyä edelsi lomakkeen testaus kunkin kaupungin yhdessä yksikössä. Käytetty kyselylomake on liitteenä 1.

Kehitysvammaisten henkilöiden asumispalvelut jaotellaan kolmeen luokkaan: autettuun, ohjattuun ja tuettuun asumiseen. Autettu asuminen sisältää henkilökunnan tuen ja ohjauksen kaikkina vuorokauden aikoina. Ohjattu asuminen sisältää päivittäin tukea, ei yövalvontaa. Henkilökuntaa on asukkaiden apuna ja tukena yleensä aamulla, illalla ja viikonloppuisin. Tuettuun asumiseen sisältyy yksilöllisen tarpeen mukainen tuki, joka voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin esim. vain kerran viikossa annettavaa.

Tarkoituksena oli kartoittaa yksiköiden henkilöstömitoitusta. Tätä varten selvitettiin:

- asumisyksikössä työskentelevän henkilöstön määrä ja nimikkeet
- asumisyksiköiden asiakkaiden määrä ja hoitoisuus
- kuinka paljon yksiköistä käytiin ulkopuolisissa päivä- ja työtoiminnan palveluissa
- yksikön tukipalvelujen (siivous, ruokahuolto, pesulapalvelut) tuottamistapa

2 Perustiedot yksiköistä

Kuusikon kunnissa oli maaliskuussa 2009 yhteensä 33 kunnallista kehitysvammahuollon autetun asumisen yksikköä. Yhdessä yksikössä asui myös muita kuin kehitysvammaisia henkilöitä. Yksiköt jakaantuivat kaupunkeihin taulukon 1 mukaisesti. Seitsemässätoista (17) yksikössä oli pelkästään pitkäaikaisen asumisen paikkoja ja kaksi oli pelkästään lyhytaikaishoidon yksikköjä. Lopuissa 14:sta yksikössä oli sekä pitkäaikais- että lyhytaikaisen asumisen paikkoja.

Taulukko 1. Kunnalliset autetun asumisen yksiköt 3/2009 ja tietoja paikkamääristä

Kaupunki	Yksiköiden lkm	Yksiköiden asumispaikat yhteensä	Josta pitkäaikais paikat	Josta tilapäis paikat	Josta pitkäaikais paikat %	Yksiköt, joissa pelkästään pitkäaikais paikkoja	Yksiköt, joissa pelkästään lyhytaikais paikkoja	Yksiköiden kesikoko, paikkoja
Helsinki	17	195	171	25	87,7	9	1	11,5
Espoo	1	14	11	3	78,6			14,0
Vantaa	2	15	14	1	93,3	1		7,5
Turku	3	39	31	8	79,5	2	1	13,0
Tampere	4	55	52	3	94,5	1		13,8
Oulu	6	108	106	2	98,1	4		18,2
Kaupungit yhteensä	33	426	385	42	90,4	17	2	12,9

Yksiköiden keskimääräinen koko oli 12,9 paikkaa/yksikkö. Oulussa oli keskimäärin suurimmat yksiköt ja Vantaalla pienimmät. Lähes puolet yksiköistä oli kooltaan 11-15 asukkaan yksikköjä.

Taulukko 2. Kunnallisten autetun asumisen yksiköiden koko 3/2009

Kaupunki	5-7 asukasta	8-10 asukasta	11-15 asukasta	16-20 asukasta	21 asukasta tai enemmän	Yhteensä
Helsinki		7	9	1		17
Espoo			1			1
Vantaa	1	1				2
Turku		1	1	1		3
Tampere			4			4
Oulu	1	0	1	2	2	6
Kuusikko	2	9	16	4	2	33
Kuusikko %	6,1	27,3	48,5	12,1	6,1	100

Kuntien luonnehdinnat omista yksiköistään tähän:

Helsingin yksiköistä yhdeksän on kooltaan 11-15 asukkaan yksikköjä, seitsemässä asuu 8-10 asukasta ja yhdessä yksikössä 16 asukasta. Ryhmäkodeissa asuu yhteensä noin 200 asukasta, jotka ovat kaikki aikuisia. Autetun asumisen tarve johtuu monista syistä, esim. ikääntymisestä, vaikeavammaisuudesta tai mielenterveys- / päihdeongelmista. Ryhmäkodeista yhdeksällä on lisäksi tukiasukkaita yhteensä 25 paikkaa. Tukiasukkaat saavat tarvitsemansa ohjauksen ja tuen ryhmäkodin henkilökunnalta. Yksi ryhmäkodeista on pelkästään lyhytaikaishoitoa tarjoava yksikkö.

Espoon ainoassa autetun asumisen yksikössä on 14 asumispaikkaa. Vakituksia asukkaita on seitsemän (7), lyhytaikaishoitoon tarkoitettuja paikkoja kaksi (2) ja yksi (1) intervallipaikka. Lisäksi asumisyksikön yhteydessä on neljä (4) omissa asunnoissaan asuvaa asiakasta, joilla on mahdollisuus ympärivuorokautiseen tukeen. Asukkaat ovat iältään 21 - 59 vuotta. Lyhytaikaista paikkoja voivat käyttää sekä lapset että aikuiset.

Vantaa kahdessa autetun asumisen yksikössä on yhteensä 14 asumispaikkaa. Toinen yksikkö on 10-paikkainen asumisyksikkö kehitysvammaisille ja toinen 4-paikkainen vaikeavammaisille autisteille tarkoitettu asumisyksikkö.

Turusta kyselyyn osallistui kolme ympärivuorokautista hoitoa järjestävää asumisyksikköä:

Yksi 12 - paikkainen asumisyksikkö, joka on tarkoitettu ikääntyville kehitysvammaisille, yksi 19-paikkainen palveluasumisyksikkö, jossa asuu sekä vaikeavammaisia (9) että kehitysvammaisia (10) henkilöitä sekä 8 - paikkainen lyhytaikaiskoti. Lyhytaikaiskodin asiakkaista yli 60 % on lapsia.

Tampereelta kyselyssä oli mukana 4 autetun asumisen yksikköä. Yksiköissä on jokaisessa 13 pitkäaikaispaikkaa ja kolmessa yksikössä on lisäksi 1 lyhytaikaista paikkaa. Yksiköt tarjoavat kehitysvammaisille asukkaille ympärivuorokautista hoitoa. Iältään asukkaat ovat aikuisikäisiä, lyhytaikaista paikat ovat pääsääntöisesti käytettävissä 16 vuotta täyttäneille kehitysvammaisille.

Oulun autetun asumisen yksiköt (6) ovat keskimäärin suurempia kuin kuusikon muissa kaupungeissa; asukkaita on keskimäärin lähes 20. Yksikköjen koko vaihtelee 6-31 asukkaaseen. Kaikki asukkaat ovat aikuisikäisiä. Yksiköt ovat profiloituneet asiakaskuntansa suhteen iän, hoidettavuuden ja aktiviteettiensa mukaan. Kaksi asumisyksiköistä tarjoaa myös tilapäishoitoa.

3 Yksikköjen asiakkaat

Kyselyn viikolla autetun asumisen yksiköissä oli 415 asiakasta.¹ Asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointia varten ei vielä ole vertailukelpoisia mittareita. Työryhmä päätti käyttää Kelan maksamaa eläkkeensaajien hoitotukea² avuntarpeen arviointiperusteena. Eläkkeensaajien hoitotuki on porrastettu kolmeen luokkaan asiakkaan avuntarpeen, ohjauksen ja valvonnan tarpeen sekä erityiskustannusten määrän perusteella.

Käytännössä hoitotuen jaottelu ei täysin kerro asiakkaiden avun, hoidon ja huolenpidon tarpeesta suhteessa asumispalveluihin. Kaikkien asiakkaiden osalta tietoa hoitoluokasta ei ollut käytettävissä, mutta lähes kaikkien pitkäaikaisasukkaiden osalta se saatiin. Alle 16-vuotiaat luokiteltiin ylimpään hoitoluokkaan. Kyselyyn vastanneiden yksikköjen asiakkaat jakaantuivat eläkkeensaajien hoitotuen eri hoitoluokkiin taulukon 3 mukaisesti. Ylintä hoitotukea saavia oli Kuusikon tasolla vajaa kolmannes asiakkaista, korotettua hoitotukea saavia lähes puolet ja loput kuuluivat (alimman) perushoitotuen luokkaan.

¹ Tilapäisyksiköissä asiakkaat vaihtuivat, mutta tässä on huomioitu päivittäinen asiakasmäärä.

² Eri tukien saannin edellytykset löytyvät käytetyn kyselylomakkeen ohjeesta liitteestä 1.

Taulukko 3. Kunnallisten autetun asumisen yksiköiden asiakkaat ja heistä Kelan hoitotuen luokkiin luokitellut 2009 (vk 14)

Kaupunki	Yksiköjä (N)	2.1 Asiakkaat yhteensä	2.5 Asiakkaat Kela-hoitoluokissa	Joista Kelan hoito luokassa I	Joista Kelan hoito luokassa II	Joista Kelan hoito luokassa III
Helsinki	17	194	172	25,6	56,4	18,0
Espoo	1	14	14	28,6	35,7	35,7
Vantaa	2	13	10	0,0	10,0	90,0
Turku	3	39	20	50,0	10,0	40,0
Tampere	4	53	53	24,5	32,1	43,4
Oulu	6	102	101	17,8	51,5	30,7
Kuusikko	33	415	370	24,1	47,0	28,9

Kehitysvammaisista asiakkaista 278 eli 69 % kävi asumisyksikön ulkopuolella työ/päivätoiminnassa. Työ/päivätoimintapäivien määrä asiakasta kohti viikossa vaihteli Turun yksiköjen 2,9 ja Helsingin yksiköjen 4,5 päivän välillä kyselyn viikolla. Espoon ainoasta yksiköstä ja Tampereen yksiköistä kaikki asukkaat kävivät ulkopuolisissa työ/päivätoimintapalveluissa. Helsingissä ja Vantaalla asiakasta kohti laskettujen työ/päivätoimintapäivien määrä oli suurin, yli 4 päivää viikossa. (Taulukko 4).

Taulukko 4. Yksiköjen ulkopuolisessa työ/päivätoiminnassa kävijät sekä päivien yhteismäärä ja määrä asiakaskohtaisesti

Kaupunki	Yksiköjä (N)	2.1 Asiakkaat yhteensä	2.2 yksikön ulkopuolella päivä/työtoiminnassa viikon aikana käyneiden määrä	Yksikön ulkopuolella päivittäin työ/päivätoiminnassa käyvät % asiakkaista	2.3 Yksikön ulkopuoliset päivä/työtoimintapäivät ulkopuolella käyvästä asiakasta kohti	2.4 Ulkopuolisia päiviä viikossa asiakasta kohti	Asiakaskohtaisen työpäivien määrän vaihteluväli	Ulkopuolisia päiviä yksikön kaikkia asiakkaita kohti
Helsinki	16	194	132	68,0	614	4,5	3,4 - 5	3,4
Espoo	1	14	14	100,0	55	3,9	3,9	3,9
Vantaa	2	13	9	69,2	36	4,3	3,5 - 5	3,6
Turku*	3	39	14	46,7	39	2,9	2,2 - 3,3	1,3
Tampere	4	53	53	100,0	192	3,6	3,3 - 3,9	3,6
Oulu	6	102	56	54,9	223	3,5	2,5 - 4,3	1,9
Kuusikko	32	415	278	68,5	1159	4,0	2,2 - 5	2,9

*Turun päivätoimintaan osallistuvien osuutta laskettaessa on muut kuin kehitysvammaiset asiakkaat poistettu kokonaisasiakasmäärästä.

Yksiköjen kaikkia asukkaita kohti laskettu keskiarvo työtoimintapäivistä oli 2,9 päivää/asiakas ja vaihteluväli 1,3-3,9.

4 Yksikön henkilökunta

Yksikön henkilökuntamäärää kysyttiin kahdella eri tavalla: Yksikköön sijoitettujen virkojen/toimien määrä nimikkeittäin ja yksikössä viikolla 14 työskennelleiden määrä. Molemmista pyydettiin jaottelemaan hoitoon osallistuvan ja muun henkilöstön määrä.

Taulukko 5. Yksikköihin sijoitetut toimet ja virat yhteensä sekä viikolla 14 työskennelleen henkilöstön määrä jaettuna hoitoon osallistuviin ja muuhun henkilöstöön.

Kaupunki	3.1 Yksikköön sijoitetut toimet/virat yhteensä(kpl)	3.2 Yksikön todellinen täysipäiväisen henkilöstön määrä viikolla 14	3.3 Hoitoon osallistuvan henkilöstön määrä viikolla 14	3.4 Muun henkilöstön määrä viikolla 14
Helsinki	160	158	154	6
Espoo	12	11	11	0
Vantaa	22	18	17	4
Turku	32	31	27,5	3
Tampere	37	37	35	2
Oulu	67	63	58	3
Kuusikko	330	317	302	18

Yksiköissä työskenteli kyselyn viikolla hieman vähemmän henkilöstöä kuin niihin oli sijoitettu toimia. Ero ei kuitenkaan ole kovin merkittävä. Nimikkeittäin annettu henkilöstömäärä sisältää osa-aikaisia ja on siksi suurempi kuin pelkästään lukumäärinä annettu henkilöstömäärä. Henkilöstön ja asiakkaiden suhteutuskuvissa on käytetty todellista yksiköissä työskennelleiden määrää viikolla 14.

Nimikkeittäin tarkasteltuna hoitajia ja lähihoitajia oli nimikkeistä 45,5 % ja ohjaajia 42 %. Espoossa, Vantaalla ja Turussa ohjaaja-nimikkeellä työskenteleviä ei ollut lainkaan. Helsingissä ja Oulussa puolestaan ohjaaja oli henkilöstön yleisin nimike (taulukko 6).

Taulukko 6. Yksikköihin sijoitetut toimet ja virat nimikkeittäin 2009

Nimike	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Esimiesasemassa oleva*	13	0,5	1	3	4	6	27,5
Hoitaja, lähihoitaja	49	11,5	21	29	24	17	151,5
Ohjaaja	88,2				7	44,5	139,7
Sairaanhoitaja	2						2
Hoidoapulainen	3			1			4
Laitosapulainen	1				1	4	6
Keittäjä/ruokapalveluvastaava	1				1		2
Yhteensä	157,2	12	22	33	37	71,5	332,7

Nimike %	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Esimiesasemassa oleva*	8,3	4,2	4,5	9,1	10,8	8,4	8,3
Hoitaja, lähihoitaja	31,2	95,8	95,5	87,9	64,9	23,8	45,5
Ohjaaja	56,1				18,9	62,2	42,0
Sairaanhoitaja	1,3						0,6
Hoidoapulainen	1,9			3,0			1,2
Laitosapulainen	0,6				2,7	5,6	1,8
Keittäjä/ruokapalveluvastaava	0,6				2,7		0,6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

*osastonhoitaja, esimies, vastaava/johtava hoitaja tai ohjaaja

5 Henkilöstön määrä suhteessa asiakkaisiin viikolla 14

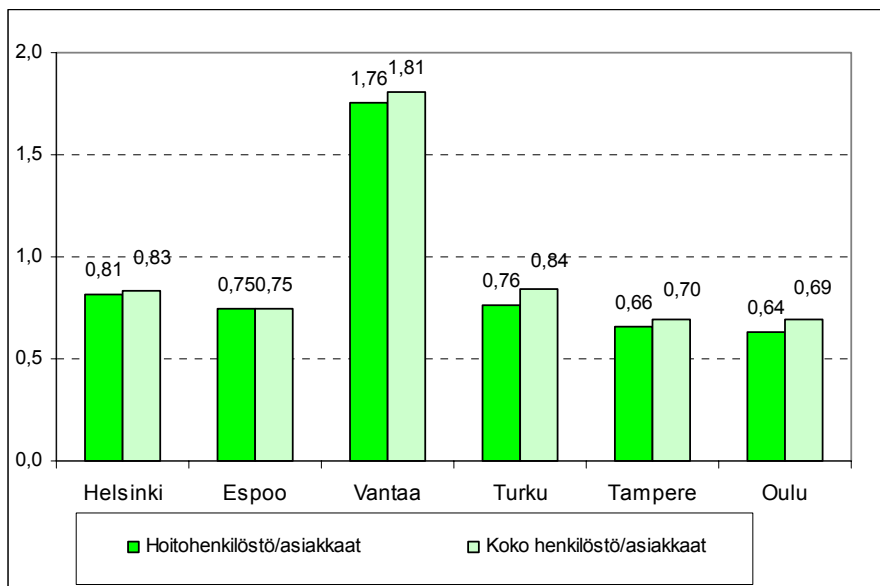
Yksiköissä työskentelevän kokonaishenkilöstön suhde asiakasmäärään vaihteli yksiköittäin välillä 0,34-2,67 työntekijää asiakasta kohti.

Taulukko 7. Henkilöstö (hoitoon osallistuvat ja koko henkilöstö) sekä yksiköihin sijoitettujen virkojen/toimien suhde asiakasmäärään viikolla 14

	Yksiköt (n)	Läsnäoleva hoitohenkilöstö vk 14 / Asiakkaat yhteensä	Hoitohenkilöstön vaihteluväli yksiköissä	Läsnäoleva koko henkilöstö vk 14 /Asiakkaat yhteensä	3.1 Yksikköön sijoitetut toimet ja virat/ 2.1Asiakkaatyhteensä
Helsinki	17	,81	0,56-1,11	,83	,84
Espoo	1	,75	0,75	,75	,86
Vantaa	2	1,76	0,85-2,67	1,81	2,38
Turku	3	,76	0,61-1,04	,84	,86
Tampere	4	,66	0,62-0,69	,70	,70
Oulu	6	,64	0,34 -1,00	,69	,74
Kuusikko	33	,81	0,34-2,67	,85	,90

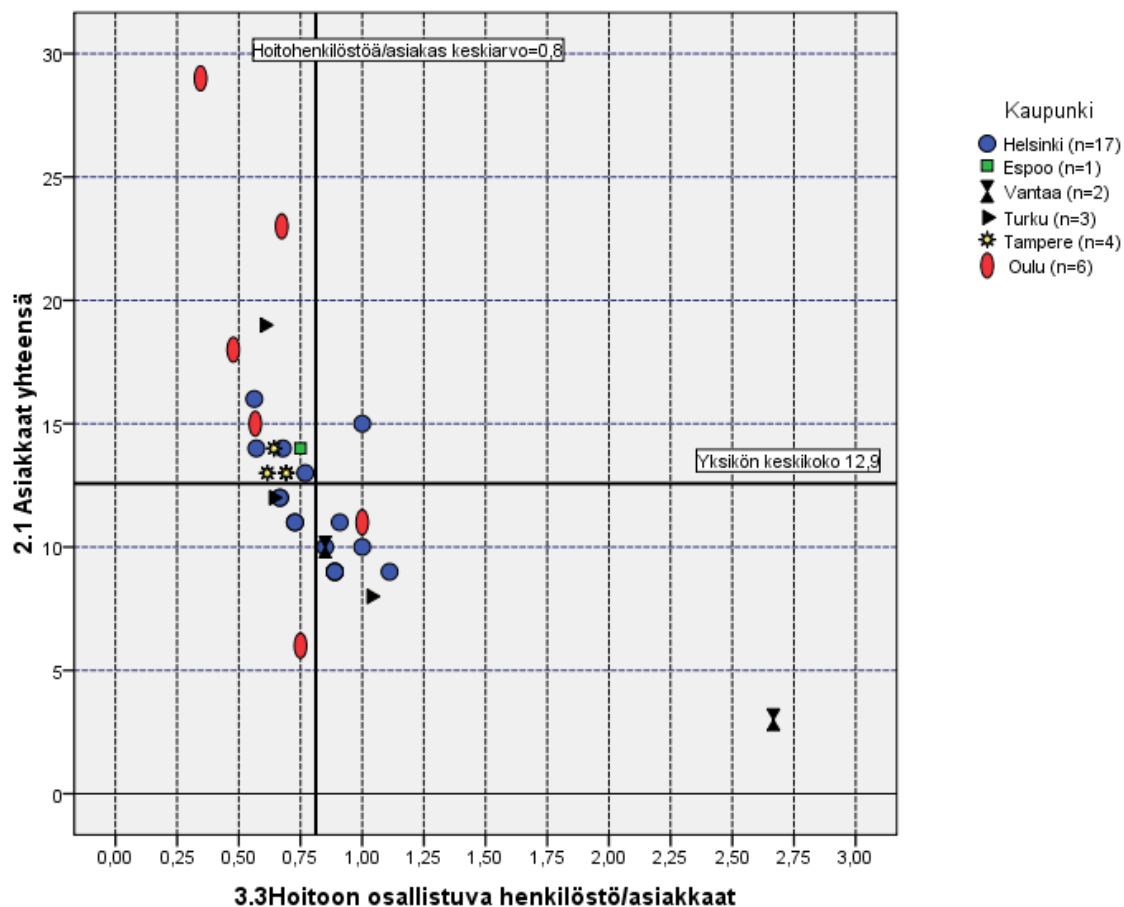
Keskimääräinen toimista ja viroista laskettu henkilöstön ja asiakkaiden määrän suhde oli 0,90 työntekijää asiakasta kohti. Työssä läsnä olleesta henkilöstöstä laskettuna sama suhde oli keskimäärin 0,85. Kaupunkien sisällä ja välillä oli henkilöstömitoituksessa suuria eroja yksiköiden välillä.

Kuvio 1. Yksiköissä viikolla14/2009 työskennellyt henkilöstö ja hoitoon osallistuva henkilöstö/asiakkaat

Hoitohenkilöstöä (ja koko henkilöstöä) asiakasta kohti oli keskimäärin vähiten Oulussa ja Tampereella. Vantaan raskaasti resursoitu autistien yksikkö nostaa Vantaan kahden yksikön henkilöstömitoituksen keskiarvon kaksinkertaiseksi muihin kuntiin nähden. Helsingissä oli Vantaan jälkeen eniten henkilöstöä suhteessa asiakkaisiin.

Kuvio 2. Kuusikon kuntien kunnalliset autetun asumisen yksiköt ryhmiteltyinä asiakasmäärän ja hoitohenkilöstö/asiakkaat -suhteen mukaisesti

Kuviosta 2 nähdään, että yksikön koko ja henkilöstömitoitus ovat suhteessa toisiinsa: suuremmissa yksiköissä on suhteellisesti pienempi henkilöstömitoitus. Suurin osa yksiköistä asettuu kokoluokkaan 10-15 ja hoitohenkilöstömitoitus asiakasta kohti välille 0,6-0,8.

Henkilöstömitoitukseltaan ääripäihin sijoittuvat yksiköt ovat Oulun Tervaluhti ja Vantaan Koskikoti 2. Oulun suurin kehitysvammaisten autetun asumisen yksikkö Palvelukoti Tervaluhti (31 ap.) muodostuu kokonaisuudesta kaksikerroksisesta luhtitalosta noin kahden kilometrin matkan päässä kaupungin keskustasta. Aukkaat asuvat huoneistoissa yksin tai 2-3 asukkaan ryhminä. Asunnoissa on hyvä varustelutaso, mm. sauna jokaisessa asunnossa. Aukkaat tarvitsevat avustamista tai ohjausta vuorokauden kaikkina aikoina. Pääasiallisena avun tarpeen syynä on kehitysvammaisuuden lisäksi erilainen psyykinen oirehdinta ja käytöshäiriöt, ei hoidettavuus. Henkilökuntaa on 12 ja asukkaiden ja henkilökunnan välinen suhdeluku on 0,38. Vähäistä henkilöstömäärää on täydennetty turvallisuustekniikan avulla. Käytössä on vartijahälytys, kulunvalvonta, palohälytin ohjaajapuhelimeen, ohjaajakutsu ja epilepsiakohtaushälytys (kannettava ja sänkyyn asennettava). Toimintayksikön käyttöpäiväkustannukset(netto) ovat 51,26 euroa ilman hallinnon vyörytyksiä.

Vantaalla Koivukoti 2 on erittäin haastavien autististen nuorten ympärivuorokautinen yksikkö, jossa on 4 vakituista paikkaa ja yksi tilapäispaikka lyhytaikaista jaksohoitoa tarvitseville. Aukkaat tarvitsevat lähes jatkuvaa ohjausta ja valvontaa.

6 Tukipalvelujen järjestäminen

Tukipalveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä ruokahuoltoa, siivousta sekä vaatehuoltoa. Suurimmassa osassa asumisyksiköistä tehtiin asukkaiden hoito-, ohjaustyön lisäksi valtaosa tukipalveluista yksikön oman henkilöstön voimin. Seuraavissa taulukoissa on yksiköittäin esitelty tukipalveluiden järjestäminen yksikössä tai niiden hankinta ostopalveluna.

Taulukko 9.-11. Siivouksen, ruokahuollon ja vaatehuollon(pesula) hoitaminen autetun asumisen yksiköissä.

Kaupunki	4.1 siivous			Yksiköt yhteensä
	1. Kokonaan ostopalvelua	2. Osittain ostopalvelua	3. Oma henkilöstö hoitaa	
Helsinki	0	5	12	17
Espoo	0	0	1	1
Vantaa	0	0	2	2
Turku	1	1	1	3
Tampere	0	0	4	4
Oulu	0	1	5	6
Kuusikko	1	7	25	33

	4.2 ruokahuolto			Yksiköt yhteensä
	1. Kokonaan ostopalvelua	2. Osittain ostopalvelua	3. Oma henkilöstö hoitaa	
Helsinki	2	10	5	17
Espoo	0	0	1	1
Vantaa	1	0	1	2
Turku	1	2	0	3
Tampere	0	2	2	4
Oulu	0	5	1	6
Kuusikko	4	19	10	33

Kaupunki	4.3 Pesulapalvelut		Yksiköt yhteensä
	2. Osittain ostopalvelua	3. Oma henkilöstö hoitaa	
Helsinki	4	13	17
Espoo	0	1	1
Vantaa	0	1	1
Turku	1	2	3
Tampere	0	4	4
Oulu	4	2	6
Kuusikko	9	23	32

Eniten hoidettiin yksiköissä siivousta ja seuraavaksi pesulapalveluja. Ruokahuolto puolestaan hankittiin useimmissa(19) yksiköissä ostopalveluna.

Kahdeksassa yksikössä kaikki tukipalvelut hoidettiin oman henkilöstön voimin. Yhdeksässä yksikössä siivous- ja vaatehuolto/pesulapalvelut hoidettiin omin voimin, ja ruokahuollossa käytettiin osittain ostopalvelua. Kolmen yksikön kaikissa tukipalveluissa oli ainakin osittain ostopalvelua.

7 Yhteenveto

Kuusikon kaupungeissa oli toiminnassa 33 kunnallista autetun asumisen yksikköä keväällä 2009. Yksiköissä oli 426 asumispaikkaa, joista 90 % oli tarkoitettu pitkäaikaiseen asumiseen. Yhdessä yksikössä asui myös muita kuin kehitysvammaisia asiakkaita. Kaksi yksiköistä oli pelkästään lyhytaikaisen asumisen yksiköjä.

Yksiköissä oli viikolla 14 yhteensä 415 asukasta, joista Kelan eläkkeensaajien hoitotukea saavia³ 370 asukasta. Nämä asiakkaat jakaantuvat eri hoitotuen luokkiin seuraavasti: Ylintä hoitotukea saavia oli 29 %, korotettua hoitotukea saavia 47 % ja perushoitotukea saavia 24 %. Asukkaiden luokittelu Kelan eläkkeensaajien hoitoluokkien mukaisesti ei anna tarkkaa kuvaa hoidettavuudesta vaan on lähinnä suuntaa antava.

Yksikköjen ulkopuolisissa työ/päivätoimintapalveluissa kävi asukkaista 69 %. Heidän keskimääräinen käyntimääränsä oli 4 päivää viikossa.

Yksiköissä oli yhteensä 330 virkaa/tointa. Todellinen työntekijöiden määrä viikolla 14 oli 317 työntekijää ja heistä 302 osallistui hoitoon. Koko henkilöstön mitoitus oli 0,85 työntekijää asukasta kohti ja hoitohenkilöstön 0,81 työntekijää asukasta kohti. Suuremmissa yksiköissä mitoitus oli keskimääräistä alhaisempi.

---

³ Kaikkien asiakkaiden osalta (esim. lyhytaikaisasukkaat) tieto ei saatavilla.

Kysely kaupunkien tuottaman kehitysvammaisten autetun asumisen asumispalveluyksiköille

Kyselyssä tarkastellaan viikkoa 14(30.3 - 3.4.09)

1. Perustiedot.

1.1 Yksikön nimi		
1.2 Vastaajan yhteystiedot		
1.3 Yksikön asumispaikkojen määrä yhteensä	Josta pitkäaikaisasumisen paikat	Josta tilapäisasumisen paikat

2. Tietoja asiakkaista

2.1 Asiakkaista Kelan eläkkeensaajien hoitotuen eri hoitoluokissa

Asiakkaat yhteensä viikolla 14	I Perushoitotuki	II Korotettu hoitotuki	III Ylin hoitotuki

2.2 Kuinka moni asiakkaista kävi yksikön ulkopuolella päivä/työtoiminnassa viikon aikana?

2.3 Asiakkaiden yhteinen YKSIKÖN ULKOPUOLISTEN päivä/työtoimintapäivien määrä viikon aikana

3. Tietoja henkilökunnasta

3.1 Yksikön sijoitetut toimet/virat

Nimike	Määrä	Osallistuu hoitoon	Ei osallistu hoitoon
Toimet/virat yhteensä	0	0	0

3.2 Yksikön todellinen täysipäiväisen henkilöstön määrä viikolla 14

3.3 Hoitoon osallistuvan henkilöstön määrä viikolla 14

3.4 Muun henkilöstön määrä viikolla 14

4. Yksikön ulkopuolelta ostettavat tukipalvelut

	Kokonaan ostopalvelua	Osittain ostopalvelua	Oma henkilökunta hoitaa
siivous			
ruokahuolto			
vaatehuolto/pesula			

HUOMAUTUKSIA:

Kuusikko-työryhmän kehitysvammahuollon asiantuntijaryhmä suorittaa autetun asumisen palveluja koskevan kyselyn **viikolla 14** kaikissa kunnallisissa autetun asumisen yksiköissä. Kyselyyn kaupungeittain ohjeita antavien henkilöiden yhteystiedot ovat ohjeen alalaidassa.

Kyselyssä on tarkoitus saada tietoja kunnallisten autetun asumisen yksiköiden asiakasmäärästä, asiakkaiden hoitoisuudesta ja ulkopuolisista päivätoimintapalveluista sekä yksiköiden henkilöstön määrästä. Hoitosuudesta kaupungeilla ei ole käytössään yhtenäisiä mittareita, joten ainoa yhteisesti käytettävissä oleva mittari on Kelan maksama eläkkeensaajien hoitotuki, joka jakaantuu kolmeen luokkaan alla olevien ohjeiden mukaisesti.

Kyselyyn annettavat tiedot koskevat viikkoa 14 vuonna 2009.

Palautathan tiedot heti viikon 14 lopussa 3.4.09 kyselyn yhteyshenkilölle kaupungissasi.

1.2 Vastaajan yhteystiedot mahdollisia tarkennuksia varten.

1.3 Yksikön asumispaikkojen määrä

Yksikköön vahvistettujen asumispaikkojen määrä jaettuna pitkäaikaisen - ja tilapäisasumisen paikkoihin.

2.1 Asukkaiden luokittelu heidän saamansa eläkkeensaajien hoitotuen määrän mukaisiin ryhmiin:

Kukin henkilö lasketaan asiakaslukuun vain kertaalleen.

JOS LYHYTAIKAISTEN LUOKITUSTA EI TIEDETÄ, ANNETAAN TIEDOT PITKÄAIKAISIASIAKKAISTA:

Eläkettä saavan hoitotuki maksetaan kolmeen ryhmään porrastettuna avuntarpeen, ohjauksen ja valvonnan tarpeen sekä erityiskustannusten määrän perusteella. Hoitotuki on verotonta tuloa. Hoitotukea tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

Lähde:<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/160801084053EH>

I. Perushoitotukea saavat

Perushoitotuki 57,32 euroa

Voit saada perushoitotukea, jos tarvitset vähintään viikoittain apua henkilökohtaisissa toiminnoissasi tai ohjausta ja valvontaa niissä. Jos sinulla on pelkästään avun, ohjauksen tai valvonnan tarvetta kotitaloustöissä tai asioiden hoidossa, hoitotukea ei voida myöntää. Voit saada perushoitotukea myös erityiskustannusten perusteella, jos niitä on keskimäärin perushoitotuen verran kuukaudessa. Sokealla ja liikuntakyvyttömällä on aina oikeus vähintään perushoitotukeen.

II. Korotettua hoitotukea saavat

Korotettu hoitotuki 142,70 euroa

Voit saada korotettua hoitotukea, jos tarvitset joka päivä aikaa vievää apua useissa henkilökohtaisissa toiminnoissasi

(esim. syömisessä, pukeutumisessa ja peseytymisessä) tai jos tarvitset säännöllistä ohjausta ja valvontaa.

Voit saada korotettua tukea myös erityiskustannusten perusteella, jos sairaus tai vamma aiheuttaa niitä huomattavan määrän, vähintään tuen verran kuukausittain.

III: Ylintä hoitotukea saavat

Ylin hoitotuki 301,75 euroa

Voit saada ylintä hoitotukea, jos tarvitset ympärivuorokautista toisen henkilön hoitoa ja valvontaa, etkä pärjää yksin kuin lyhyen aikaa. Voit saada ylintä hoitotukea myös erityiskustannusten perusteella, jos niitä on vähintään ylimmän hoitotuen verran kuukausittain.

Henkilökohtaisilla toiminnoilla tarkoitetaan mm. pukeutumista, peseytymistä, liikkumista tai toimintoja, jotka liittyvät sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

Tulojen ja muiden tukien vaikutus hoitotuen määrään

Hoitotukeen eivät vaikuta eläkkeensaajan ja hänen perheensä tulot eikä omaisuus. Jos kuitenkin saat saman sairauden tai vamman takia tapaturma-/liikennevakuutusjärjestelmästä maksettavaa hoitotukea tai haittalisää tai vammaistukea vastaavaa etuutta ulkomailta, vammaistuestasi voidaan vähennetään toisen etuuden määrä.

Alle 16-vuotiaat asiakkaat lasketaan ryhmään III kuuluviksi.

2.2 Kuinka moni asiakkaista kävi yksikön ulkopuolella päivä/työtoiminnassa viikon aikana?

Kaikkien niiden asiakkaiden lukumäärä, jotka kävivät viikon aikana ulkopuolisissa päivä/työtoiminnan palveluissa.

2.3 Asukkaiden päivätoimintapäivien määrä viikolla 14

Kohtaan annetaan asukkaiden yhteenlaskettujen ulkopuolisten päivä/työtoimintapäivien määrä.

Esimerkki: Asukkaita on yhteensä 9. Heistä 2 käy päivätoiminnassa 3 päivänä viikossa, 2 käy viitenä päivänä

ja 5 asukasta yhtenä päivänä vikossa. Yhteenlaskettu ulkopuolisten päivätoimintapäivien määrä= $(2*3)+(2*5)+(5*1) =$

21 ulkopuolista päivätoimintapäivää.

3. Henkilökuntatiedot

3.1 Yksikön toimet/virat

Yksikköön vahvistetut toimet/virat nimikkeittäin. Luettele nimikkeet ja kuinka monta kutakin nimikettä on.

Kerro antamalla rasti ruutuun, osallistuuko nimikkeen henkilö hoitotehtäviin vai ei.

3.2 Todellisuudessa yksikössä työskentelevät henkilöt viikolla 14, 2009

Mukaan otetaan vakinaiset, määräaikaiset ja tilapäiset henkilöt sekä sijaiset siten, että kunkin tehtävän/vakanssin hoitaminen tulee mukaan vain yhteen kertaan. Osa-aikaiset muutetaan kokoaikaisiksi siten, että esim.

kaksi 50 % työaikaa tekevää on yksi kokoaikainen työntekijä

Työllistettyjä, siviilipalvelus- ja ulkopuolinen oppisopimuskoulutuksessa olevia henkilöitä ei oteta mukaan henkilöstöluukuun.

Jos sama työntekijä työskentelee useammassa eri toiminnoissa, esimerkiksi autetussa ja

ohjatussa asumisessa, arvoidaan, kuinka suuri osa hänen työstään kohdistuu autettuun asumiseen.

Esim. kaksi päivää viikosta autetussa asumisessa työskentelevä on 0,4 työntekijää (= 1 työnt. / 5 työpäivää * 2 päivää)

Lomat ym poissaolot huomioidaan todellisuudessa yksikössä työskentelevien määrässä vähennyksinä.

3.3.Yksikön hoitohenkilöstö

Asiakkaiden hoitoon osallistuvien henkilöiden määrä. Mukaan lasketaan mm.hoitajat, ohjaajat ja hoitoon osallistuvat apulaiset.

3.4 Muun henkilöstön määrä

Sellainen henkilöstö, joka työskentelee yksikössä, mutta ei osallistu asiakkaiden hoitotehtäviin.

4. Yksikön ulkopuolelta ostettavat tukipalvelut

1)Jos siivous, ruoka-, tai vaatehuollon palvelut ostetaan kokonaan yksikön ulkopuolelta, rasti ruutuun KOKONAAN OSTOPALVELUNA.

2)Jos siivous, ruoka-, tai vaatehuollon palvelut ostetaan osittain yksikön ulkopuolelta, rasti ruutuun OSITTAIN OSTOPALVELUNA. Ostojen määrän voi kertoa HUOMAUTUKSIA-kohdassa.

3)Muuten rasti ruutuun OMA HENKILÖKUNTA HOITAA.

Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmä 2009

Birgitta Huurre, puheenjohtaja
Turun sosiaali- ja
terveystoimitoimi/Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
puh. 02-2626315, f. 02-2626 448
s-posti: etunimi.sukunimi@turku.fi

Kaisa Kiiski (vara)
Turun sosiaali- ja terveystoimi/Vammaispalvelut
PL 364, 20101 TURKU
p. 02-2626 111, f. 02-2626 448
s-posti: etunimi.sukunimi@turku.fi

Kirsti Ruusila
Helsingin sosiaalivirasto
Aikuisten palvelut/ Vammaistyö/
Kehitysvammaisten laitospalvelut
PL 8550, 00099 Helsingin kaupunki
p.09-31046504, 050 59332161 f.09 31052515
s-posti:etunimi.sukunimi@hel.fi

Paula Rantonen (vara)
Helsingin sosiaalivirasto
Aikuisten palvelut/ Vammaistyö/
Kehitysvammaisten laitospalvelut
PL 8550, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 09 - 310 52501, f. 09 - 310 52500
sähköposti: etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Lappalainen
Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus/Tietohallinto
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
puh. 09-310 43527, 040 3344642, f. 09-310 43183
s-posti: etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Siipola (vara)
Helsingin sosiaalivirasto/Hallinto- ja
kehittämiskeskus
Tietohallinto / Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
p. 09 - 310 43696, 050 - 309 8645, f. 09 - 310 43183
s-posti: etunimi.sukunimi@hel.fi

Osmo Raaska
Vammaispalvelujen palvelukeskus
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
(Käyntiosoite: Kamreerintie 3 B, 11. krs)
p. 09- 816 57 142, 050 - 592 2713,
s-posti: etunimi.sukunimi@espoo.fi

Rauni Smedberg
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
(Käyntiosoite: Tuomarilantie 19)
p. 09 81657144, 050 - 360 4579, f. 09816 44206
s-posti: etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tuula Ristoja
Vantaan kaupunki, Sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala, Vammaispalvelut,
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
p. 09-8392 3358, f. 09-8392 2595
s-posti: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Ulla Kastari
Vantaan kaupunki, Sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala, Vammaispalvelut,
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
p. 09-8392 3236, 050 3121748, f. 09-8392 2595
s-posti: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kristiina Matikainen
Vantaan kaupunki, Sosiaali- ja
terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
puh. 839 21013, 050 3121781
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Leena Vasama
Tampereen kaupunki, tilaajaryhmä
Vammaispalvelut/Kehitysvammahuolto
Koulukatu 9, 3 krs
PL 98, 33201 Tampere
puh. 040 8004113, fax (03) 5657 7662
s-posti: etunimi.sukunimi@tampere.fi

Kirsi Lempiäinen-Pellinen
Tampereen kaupunki, tilaajaryhmä
Vammaispalvelut
Koulukatu 9, 3 krs
PL 98, 33201 Tampere
p. 050 3248617 f. 03-5657 7662
s-posti: etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lea Järvenpää
Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Asumis- ja päivätoimintapalvelut
Mäkelininkatu 33 A 5. krs
PL 33, 90015 Oulun kaupunki
p. 08 - 558 46460, 044 - 703 6460, f 08 - 5584 4758
s-posti: etunimi.sukunimi@ouka.fi

Tommi Heikka (vara)

Oulun kaupunki/Sosiaali- ja terveystoimi
PL 37, 90015 OULUN KAUPUNKI
s-posti:etunimi.sukunimi@ouka.fi

Jaana Räsänen

Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Tilaaajatiimi
Käyntiosoite: Kirkkokatu 18, 5 krs.
Puh. 044-703 6238 fax 08- 558 44009 e
tunimi.sukunimi@ouka.fi
PL 37, 90015 Oulun kaupunki

Aila Kumpulainen

Saunamäentie 7
027700 ESPOO
p. 040 56 55 225
etunimi.sukunimi@saunalahti.fi